

קונטרס

אאלפך חכמה

בלבבי משכן אבנה

אוצר האותיות

ערך ברק

תורה לשמה

תורת שעשועים

לא מונה כלל

נשמח לקבל הערות והארות,
וכן תוספות קצרות על
הקונטרס, על מנת לתקן
ולהוסיף במהדורה הבאה
בע"ה.

כמו כן, המעוניין לסייע להגיה
את הקונטרס כל שבוע לפני
צאתו, יפנה למערכת.

להאזנה לשיעור בקול השון

073-295-1245 ישראל
USA 605-313-6660

ומקישים: כוכביות [*]
סולמית [#] -
[מספר שיעור] -
סולמית [#]

© כל הזכויות שמורות

מידי שבוע יוצא לאור קונטרס
'אאלפך חכמה',
שכל שבוע עוסק בתיבה אחרת.
המעוניין להצטרף לרשימת התפוצה
ישלח בקשה במייל:
bilvavi231@gmail.com

ללקיחת חלק בהוצאות
הגדולות של הדפסת הספרים
לזיכוי הרבים, ניתן ליצור קשר
עם מערכת
'בלבבי משכן אבנה'
טלפון: 052.763.8588
ת.ד. 34192 ירושלים 9134100
bilvavi231@gmail.com

תוכן העניינים

"בא אל התיבה"

ערך ברק

עבודה

בִּלְבָבִיפְדִיָּה עֲבוֹדַת ה' בֶּרֶק ז
בִּלְבָבִיפְדִיָּה עֲבוֹדַת ה' תְּמוּצִית שִׁיעוּר כ

מחשבה

בִּלְבָבִיפְדִיָּה מַחֲשַׁבָּה בֶּרֶק כה
אוֹצֵר הָאוֹתִיּוֹת יְסוֹד הָאֵשׁ - בֶּרֶק לד
סוּגִיּוֹת בַּמַּחֲשַׁבָּה בֶּרֶק מט

ר"א שערים

צִירוֹף בֶּרֶק / בֶּק־ר / ק־ר נג

קבלה

בִּלְבָבִיפְדִיָּה קִבְלָה בֶּרֶק נט
מִלּוֹן עֲרֻכִּים בַּקִּבְלָה בֶּרֶק סג

ארמית

מִלּוֹן עֲרֻכִּים בְּאַרְמִית בֶּרֶק-הַבְּרִיקָה-אַבְזָק-בְּרִקִּית-
בֶּרֶק־אִי-בּוֹרֶק-בֶּרֶק־א סז

ליקוטים

עא

מדור עבודה

בלבביפדיה עבודת ה'

ברק

בלבביפדיה עבודת ה'

תמצית שיעור

בלבניפדיה עבודת ה'

ברק

עומק הברק דמתן תורה - תחילת התנוצצות האור של "ה' מסיני בא"

וביתר עומק, הרי על התורה נאמר 'כי נר מצוה ותורה אור' וכיון שהתורה היא 'תורה אור', לכן, מהגילוי של האור שבתורה מתנוצץ הברק.

כלומר - יש את האור של עצם מדרגת מתן תורה שעל זה נאמר בקרא 'ה' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתה מרבבות קודש' (דברים לג ב) ויש את ההארה שקדמה למתן תורה שעליה נאמר "ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר ויהי קולות וברקים" וההארה הזו היא תחילת ההארה שמתנוצצת מהאור, קודם הגילוי הגמור של עצם האור שהיה במדרגת מתן תורה.

וזהו א"כ "ויהי קולות וברקים" שהיה 'בהיות הבוקר', שעוד לפני ההתגלות של התורה, כבר יש ברק שבא משורש האור של התורה. ומצד כך, "ה' מסיני בא" זה עצם מה שהקדוש ברוך הוא בא במתן תורה, אבל ה'זרח משעיר למו' זה מה שמגיע בהתחלה עוד קודם ה'וירד ה' על הר סיני' שהוא ית"ש מגיע בפועל, שכבר אז מתחיל להתנוצץ האור של הברק כיון שהברק הוא הארה שכבר מתנוצצת שעתיד להתגלות.

וזה רמוז במילה ברק עצמה שהיא נוטריקון בא-רק, כלומר, יש את הביאה הגמורה של "ה' מסיני בא" שהיא גילוי של אור ויש את הביאה במקצת שבבחינת רק - 'אכין ורקין מיעוטין הן' - שזה רק תחילת הגילוי שהיה בהיות הבוקר, וזה בעומק הברק שמגיע תחילה שהוא

שורש הברק של מתן תורה - ב'בהיות הבוקר' דמתן תורה ובגילוי האש דמתן תורה

ברק - כמו שנאמר בקרא בפרשה של מתן תורה "ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר ויהי קולות וברקים" (שמות יט טז). והרי שבמתן תורה היה גילוי של ברקים.

ולברקים הללו של מתן תורה ישנם כמה וכמה שורשים, וכפשוטו ממש, הרי בלשון הפסוק שהוזכר נאמר "ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר" ובקר בהיפוך סדר האותיות עולה ברק והיינו משום שבאור של הבוקר עצמו מתגלה הבחנה של ברק כפי שמבואר בלשון המשנה ביומא (כח א) שהממונה היה אומר 'ברקא' שמשמעותו - הבריק השחר, וא"כ מכח 'בהיות הבוקר' עצמו, מתנוצץ הברק, אלא שמצד כך זה מתגלה בכל בוקר ובוקר כמו שהוזכר מדברי המשנה ביומא 'הרואה אומר ברקא', שבכל יום ויום מבריק השחר ואי"ז מכח מדרגת מתן תורה דוקא.

אבל השורש היותר עמוק של גילוי הברק במתן תורה הוא משורש התורה עצמה שנאמר בה "הלא כה דברי כאש נאום ה'" (ירמיה כג כט) וכיון שהתורה היא 'כאש' לכן כמו שמהאש הטבעית מתנוצץ ברק כמו שהרחיבו הראשונים מיסודות הפסוקים, כך גם במתן תורה שהיה גילוי של אש - ובעיקר האש הרוחנית - מכח כך מתנוצץ שם הברק.

המתהפכת' (בראשית ג כד), משום שכאשר החרב מתלהטת בתנועתה, ההתלהטות הזו מולידה ברק, כלומר, יש ברק שמתנוצץ מעצם הדבר כדוגמת האבן טובה שנקראת ברקת כפי שהוזכר, ובדוגמא הקרובה לכך שהוזכרה זהו בחרב המלוטשת שזהו 'שנותי ברק חרבי' שע"י שהחרב שנונה מלוטשת ומחודדת הרי שיש בה ברק, אבל ישנו אופן נוסף שמתגלה ברק שכאשר החרב מתלהטת בתנועתה, ע"כ נוצר מציאות של ברק.

תפיסת ברק כשורש של חיים ותפיסת ברק כשורש למות

נתבונן להבין את השורש הפנימי של הדברים - יש ברק שהוא שורש של חיים ויש ברק שהוא שורש של מות, ומצד כך אומרים חז"ל ביחס למתן תורה (שבת פח א) "אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם: תהא קבורתכם", ולעניינא דידן, אם הם מקבלים את התורה הרי שהם מקבלים 'תורת חיים' כלומר, עצם הברקים שהיו במתן תורה הם ברקים בבחינת חיים כשמקבלים את התורה אבל "ואם לאו שם תהא קבורתכם", ואז מתגלה ברק שהוא שורש של מות.

כלומר, כאשר מתגלה התפיסה של ברק מצד החיים שבו, זה ברק שבהיפוך סדר האותות עולה קרב מל' קירבא כיון שזה ברק שמתגלה מכח מה שהאור מתקרב לפני שהאור עצמו מתגלה וכפי שנתבאר בראשית הדברים שזהו בחינת 'תורה אור' שמכח "ה' מסיני בא", שעוד לפני שהוא בא אלא הוא מתקרב לבוא, מתגלה הברק, אבל כאשר מתגלה התפיסה של ברק מהצד ההפוך, הרי שהברק מתהפך לאותיות קבר שזהו ה'ואם לאו שם תהא קבורתכם'.

גופא הביאה במקצת, הבא-רק, וזהו א"כ שורש הגילוי של הברק שמתגלה במתן תורה.

שורש הברק המתגלה ב'אם שנותי ברק חרבי'

ובהרחבה יותר, הרי כמו שהוזכר, בכללות ממש שורש הברק מגיע מיסוד האש, שמהתפוצצות של האש נעשים ברקים, אבל בפרטות יותר, הצירוף של האש והמים הוא זה שמביא לידי ברק כמו בדוגמא הברורה שנתחדדה בדברי הראשונים, שהסדר הרגיל של ברקים הוא בשעת ירידת הגשמים^א שהברק קודם לירידתם של הגשמים שלאחריו יורדים הגשמים, והרי שבצומק הברק אינו רק גילוי של כח האש כשלעצמה אלא הוא גילוי הצירוף של אש ומים.

אבל ישנם אופנים נוספים שמתגלה בהם הבחנה של ברק ובדוגמא היסודית זהו באבני החושן כמו שנאמר בפסוק "אודם פטדה וברקת" (שמות כח יז) וכמו שאומר ה'אבן עזרא' ועוד מפרשים שהטעם שהאבן הזו נקראת ברקת זהו מאותו שורש של ברק משום שהאבן הזו היא אבן מבריקה ומתנוצצת, ועל שם הברק וההתנוצצות שיש בה, היא נקראת ברקת.

ושורש יסודי נוסף למציאות הברק זהו מה שנאמר בשירת האזינו "אם שנותי ברק חרבי" (דברים לב מא) וכפי שמסבירים שם הראשונים שכאשר החרב מלוטשת, היא מבריקה כדרך כל מתכת שמלטשים אותה שמתנוצץ ממנה ברק מעין 'נוגה'.

וביתר דיוק, הרי כמו שמבואר שם במפרשים שבהקבלה לבחינה של 'שנותי ברק חרבי' יש מאותו שורש גם את ההבחנה של 'להט החרב

^א שע"ז תיקנו את הברכה שמברכים על הברקים.

^ב או לגירסא אחרת בחז"ל - "פה תהא קבורתכם", וכפי שיתבאר לקמן.

את דרך עץ החיים' ומכח הידבקותם ב'להט החרב המתהפכת' הם עדיין במדרגת זוהמת הנחש שמונעת את הגילוי של עץ החיים, ו'להט החרב' הזו, זה ה'פה תהא קבורתכם' - ומצד כך מתגלה גם ה'עצמותיו מרקיבים' שזהו אותיות רקב שלהיפך מברק.

'שם תהא קבורתכם' - ב'ויצא כברק חיצו' שיתגלה ביום הדין הגדול והנורא

אבל לפי הגירסא השניה בדברי חז"ל שהוזכרה שגורסים 'שם תהא קבורתכם', היכן הוא ה'שם'? - אומרים חז"ל במדרש (ע' בתי מדרשות ח"ב מדרש אלפא ביתא ד"ה ר"ק), שלעתיד לבוא ביום הדין הגדול והנורא שעתיד הקב"ה לדון את כל הנבראים כולם, שורש אותו 'יום הדין' הוא בדין של אש, והאופן שדנים שם את מי שאיננו ראוי, זה ע"י ברק שהורג וזהו א"כ ה'שם תהא קבורתכם', כלומר, ביום הדין הגדול והנורא שכהגדרה כוללת זמנו הוא בסוף ימות עולם, בסוף ה"שית אלפי שנים הוי עלמא", זהו 'שם תהא קבורתכם'.

וא"כ, יש כאן שני מהלכים מתי הוא הזמן של הקבורה, או שמתגלה 'פה תהא קבורתכם' בברק שהורג בשעת מתן תורה אם הם לא מקבלים את התורה, או שזה ברק שמתגלה ביום הדין הגדול והנורא שאז יתגלה 'ויצא כברק חיצו', ברק שיש בו שורש של מיתה, שזהו ה'שם תהא קבורתכם'. ומ"מ, בין כך ובין כך, השורש של הקבורה מתגלה מהברק שהופך להיות קבר הן ב'פה' והן ב'שם'.

אלו הם א"כ שתי התפיסות שבברק המתגלות במדרגת מתן תורה, 'ברק' שהוא שורש של חיים וברק שהוא להיפך. - עצם המתן תורה זהו האור הגמור כמו שאומרים

אבל ישנם כדברי חז"ל שני גירסאות בזה, אם גורסים 'שם תהא קבורתכם' או 'פה תהא קבורתכם' שהם שני מהלכים יסודיים, ולעניינא דידן, מהו המהלך של 'פה תהא קבורתכם' - כפשוטו הקבורה תהיה מכח ה'כפה עליהם הר כגיגית' כפי שמבואר שם בגמ', והיינו שכמו שכל מת קוברים אותו בעפר, כך גם כאן כיון שההר עומד על גביהם. יש את האפשרות שיהיה חור בהר כמו שאומרים המפרשים ועי"כ 'פה תהא קבורתכם' בתוך ההר עצמו.

'פה תהא קבורתכם' - מכח הברק שהוא שורש למות

אבל לעניינא דידן ביחס לברקים שהיו במתן תורה מתגלה בהם גם שורש המות, ומצד כך אומרים חז"ל להדיא על הפסוק שנאמר בנביא 'ויצא כברק חיצו' (זכריה ט יד) שזהו חץ של הברק עצמו שיוצא והורג, כלומר, שורש המות שמתגלה בברק הוא לא רק ב"שנותי ברק חרבי" שזה ברק של החרב אבל החרב היא ההורגת, אלא כפי שהוזכר מדברי חז"ל שהברק עצמו הוא נעשה כחץ והורג, ולפי"ז, אם הם לא מקבלים את התורה 'פה תהא קבורתכם', שהברקים הופכים להיות קבר כיון שהם הופכים להיות כח הממית בבחינת 'יצא כברק חיצו'.

והשורש של הדבר כמו שברור - הרי חז"ל אומרים (שבת סח) "ישראל שעמדו רגליהם על הר סיני פסקה זוהמתן" שזה זוהמת הנחש, אבל זה דוקא כשהם מקבלים את התורה בשעה שעומדים רגליהם על הר סיני, שזה קבלת ה'תורת חיים' שמשורש גילוי העץ החיים שהם דבוקין בו כשפסקה זוהמתן.

אבל אם הם אינם מקבלים את התורה, א"כ חוזר ומתעורר 'להט החרב המתהפכת לשמור

נוסף בבריאה שמתגלה באבן ברקת שנמצאת באבני החושן שהיא מלשון ברק, ולעניינא דידן, ישנו הבדל יסודי בין שאר הברקים לבין הברק שמתגלה באותה אבן שהברק שמתגלה בברקת הוא ברק תמידי.

וביתר חידוד, הרי הוזכר שגם בחרב מלוטשת ובכללות בכל מתכת מלוטשת יש מציאות של ברק, והברק הזה, אמנם הוא לא ברק שמאיר זמן מועט אלא הארתו נמשכת, אבל עדיין טבע דבר המלוטש שלאחר זמן, הליטוש הולך ונעשה קהה יותר והברק שבדבר הולך וסר, ו'מבשרי אחזה' - יש כלי מתכת נאים ככסף וזהב שמעיקרא יש בהם ברק, אבל לאט לאט, ככל שהם מתיישנים, הברק שבהם הולך ונחלש.

אך לעומת כך באבן שנקראת 'ברקת', מה שזהו כל שמה, היינו משום שהברק אצלה הוא תמידי, - וביתר חדות - הוא לא דבר המתלווה אליה כדבר המלוטש שהוא יכול להיות לא מלוטש והוא יכול להיות מלוטש והליטוש לאט לאט הולך ונחלש. וא"כ הברק שבו לא 'עצמי' בו אלא 'מקרה הדבק בעצם' כל' הראשונים, מה שאין כן בברק המתגלה באבן ברקת, כל שמה נקרא על שם הברק משום שהברק שבה הוא איננו דבר חיצוני שמתחבר אליה, אלא הוא ברק עצמי שמונח בה, שהרי כידוע עד מאד כל שם בא להגדיר את מהות הדבר בעצמותו ולא את ההתלוות של מה שמתלווה לדבר, והרי שבמדרגת אבן ברקת, הברק הוא מציאות של דבר עצמי בה.

והרי חז"ל מסדרים כידוע את י"ב אבני החושן כנגד י"ב השבטים, ומבואר בחז"ל שאבן ברקת היא כנגד שבט לוי, ובהשקפה ראשונה זה סותר לגמרי את מה שהוגדר השתא, שהרי

במטבע התפילה: "כי באור פניך נתת לנו ה' אלקינו תורת חיים", וה'אור פניך' הגמור זהו במה שהקב"ה נגלה להם כזקן מלא רחמים במתן תורה כמו שאומרים חז"ל, אבל תחילת ה'אור פניך' שנגלה במתן תורה זה בברקים שהיו בהיות הבוקר שזהו שורש הקירבה שמונחת בברק שמתגלה בתחילה ומקרבת את עם ישראל לאור הגמור שבמדרגת מתן תורה. ולעומת כך בצד השני מתגלה להיפך כמו שנתבאר, מונח האופן של ה'קבורתכם' ע"י להט החרב המתהפכת - 'שנותי ברק חרבי', זהו עומק נקודת הנפילה, זה לעומת זה.

ועולה א"כ מתוך הדברים שבברק של מתן תורה עצמו מונחות שני התפיסות, הן התפיסה של 'מקבלים את התורה' והן התפיסה של 'ואם אין מקבלין את התורה', כיון שבעצם מציאות הברק מונח הנידון איך הוא יתגלה באופן של 'מקבלים את התורה' ואיך הוא מתגלה באופן של 'אין מקבלין את התורה'.

עומק הברק המתגלה ב'אבן ברקת' - ברק תמידי לעומק כל ברק שהוא אור לשעתו

ולפי"ז נתבונן להבין ברור - כפשוטו כאשר מתגלה 'מקבלים את התורה', הברקים שמתגלים הם ברקים כפשוטו כמו הברקים המוכרים לנו שתיקנו לברך עליהם 'עושה מעשה בראשית', ומצד כך כמו ש'מבשרי אחזה', טבע הברק שמיד, כהרף עין לאחר הארתו, אורו מסתלק, והרי שבשונה מאור כדוגמת אור גלגל החמה שהוא אור קבוע, הברק ביסודו הוא אור לשעתו שמסתלק מיד. אבל הרי הוזכר בראשית הדברים שמלבד הברק ששורשו באש כפשוטו או באש בצירוף של מים, כמו בברקים דידן, ישנו ברק יסודי

² בברכת 'שים שלום' בתפילת שמונה-עשרה.

³ ובדקות הוא גם לא לגמרי דבק בעצם.

רק ביחס של לאה ויעקב ש'הפעם ילוה אלי אישי אלי' אלא כמו שנאמר בקרא על שבט לוי (במדבר יח, ב) "וילוו אליך וישרתוך" ובעומק הם נקראים לויים מכח מה שהם מתלווים להקדוש ברוך הוא במה שהם עובדי הקב"ה, ולפי"ז ההגדרה של שבט לוי היא שאין להם מציאות עצמית לעצמם אלא בכל הוייתם אינם אלא התלוות להקב"ה.

וזה א"כ ההבדל היסודי בין 'שם לואי' לשם 'לוי', ב'שם לואי' יש לדבר מציאות עצמית שמכחה יש לו את שם העצם שלו, אלא שמכח תכונה המתלווה אליו, יש לו גם שם לואי, אבל אצל לוי שנאמר בו "וילוו אליך" היינו שכל הויתם ועצמותם היא ההתלוות שהם מתלוים להקב"ה, אלא שבמדרגה התחתונה זה מתגלה ב"לוה אלי אישי אלי" אבל במדרגה העליונה, כללות השבט נקרא לוי משום שכל מציאות ההויה של הלויים היא מה שהם מתלווים להקב"ה.

ולפי"ז יובן ברור למה שם לוי מתאים בדיוק לאבן ברקת שנקראת ברקת מלשון ברק כמו שנתבאר - הרי כמו שהוזכר הברק מצד התפיסה התחתונה שלו זה מה שמתגלה בברקים דידן שהם מאירים כהרף עין ומיד מסתלקים, ומצד כך לא היה שייך לקרוא לאבן ברקת על שם הברק שהוא דברי מקרי שזוהי ההבחנה של "שם לואי", הארה שנמצאת רק לשעתו כדבר שמתלווה ואח"כ מסתלק.

עומק הברק התמידי שבאבן ברקת - מכח התלוות האבן לעצם האור העליון

ואם יש אבן טובה שנקראת ברקת, שהיא האבן של שבט לוי בחושן, וזה שם העצם שלה, עומק ההגדרה של הברק שלה [שבמהותו לכאור' הוא מקרי בהבחנה של דבר המתלווה כפי שנכתאר], כיון שהיא מתלווה למדרגה העליונה יותר ודייקא מכח כך היא מבריקה,

לוי נקרא לוי מלשון התלוות כמבואר בקרא שלאה אמרה כשהיא ילדה את לוי "הפעם ילוה אלי אישי" (בראשת כט לד), וא"כ, לכאור' כל ההגדרה של לוי שהוא אינו עצמיות של דבר אלא כל עניינו הוא התלוות לדבר אחר - ובהרחבה יותר, זוהי ההגדרה של "שם לואי", שם שאינו שם עצמי של הדבר אלא 'שם לואי' שלו - ולעומת כך באבן ברקת הוגדר שהברק שבה הוא ברק עצמי ולא ברק מתלווה, וא"כ לכאור' אבן ברקת היא הפוכה מהתפיסה של השם 'לוי', כל עניינו של 'לוי' הוא 'לוה', דבר המתלווה, ואילו ברקת כל מהותה היא שאיננה 'שם לואי', ולכאור' אם היא מצטרפת למציאותו של לוי, היה ראוי שיהיה לה ג"כ שם לואי.

והרי שמה שנתבאר לעיל, לכאור' נסתר מעצם המבואר בחז"ל שהאבן ברקת שייכת לשבט לוי.

שם העצם של שבט 'לוי' מלשון התלוות כי כל הויתם היא התלוות להקב"ה

אבל בעומק, אדרבה - מיניה וביה הדברים משלימים זה את זה אהדדי - כפשוטו כפי שנתבאר, אם לוי נקרא 'לוי' מלשון 'לוה' הרי שכל עניינו הוא בהבחנה של 'שם לואי', אבל כמו שברור ופשוט לכל בר-דעת, לא זוהי ההגדרה של שם לוי - אם לוי נקרא לוי וזהו שמו, א"כ אין זה בהבחנה של 'שם לואי' אלא זהו מהותו.

כלומר, על דרך כלל ההגדרה של 'שם לואי' היא שיש לדבר שם ומהות עצמיים ויש לו עוד איזושהי תכונה שמתלווה אליו שעל שם כן יש לו 'שם לואי', אבל מה שלוי מתלווה זה משום שזה העצמיות שלו, ולכן גם השם שלו הוא לוי, וא"כ, השם 'לוי' איננו 'שם לואי' אלא שם העצם שלו שהוא נקרא כן משום שהוא מתלווה.

וביאור הדברים, הרי מה שלוי נקרא כך, אינו

ולכן היא נקראת ברקת, והרי שהברק שמתגלה מתוך התפיסה של אבן ברקת ששייכת לשבט לוי, הוא מחמת שהאבן הזו מתלווה אליו יתברך שמו, הוא כביכול כולו אור ובלשון רבותינו הידוע - 'אור אין סוף' - ומי שמתלווה אליו, הוא מקבל ברק מעצם האור עצמו, שזה בעומק ההגדרה של שבט לוי כפי שנתבאר לעיל.

והרי כמו שנתחדד בראשית הדברים, ביחס לברקים במתן תורה מאיפה שורשם, - מצד שורש הברק ב'בהיות הבוקר' זהו ברק שבא מכח הבוקר שאז מבריק השחר, ולכן אחרי הבוקר הוא מסתלק, וכמו"כ בשורש היותר עליון שזה ברק שבא מכח אש, גם שם זהו ברק שמסתלק לאחר זמן.

אבל כפי שהוזכר, השורש העליון של הברק המתגלה במדרגת מתן תורה הוא מהאור של "ה' מסיני בא" של מתן תורה עצמו, שבתחילת הביאה כשהקב"ה מגיע במתן תורה, מתגלה ראשית ברק ולאחר מכן מתגלה האור, ומצד כך, יסודו של הברק מושרש במה שהוא דבק במציאות האור הגמור שלאחריו, וברק כזה שדבוק במציאות האור הגמור, הוא ברק קבוע כי הוא ברק שמחובר תמיד למקור האור שבו, שהאור הוא המקור לכך שהוא מבריק - וזוהי תפיסת האבן ברקת שהיתה בבית המקדש באבני החושן כפי שנתבאר.

שורש המות שבברק - מכח

ההסתלקות שבאה לאחר ההארה

ונתבונן להבין ברור - בברק שמתגלה ומסתלק לאחר זמן, אמנם בשעה שהוא מאיר, הוא מבריק, אבל כשהוא מסתלק, ההסתלקות שלו היא היא בחינת המות שבו, - וזה השורש לכך שיש ברק שמביא לידי מציאות של מות,

זה מה שמונח בהסתלקות האור של הברק. והדוגמא היסודית לכך שמונח בברק שורש למות זה בסוגיא בבבא מציעא בפ' האומנין (ע"א א) באופן של 'בהמה שהבריקה', ומבואר שם שתי לשונות בגמ' מהו 'הבריקה' ולחד מהלשונות, 'הבריקה' היינו שהבהמה קיבלה מכת ברק ועי"כ ניסמו עיניה, ובעומק, מכח שבברק מונח שורש למוות לכן גם מונח בברק הכח לעשות שיהיו עיניהם נסמים משום שארבעה חשובים כמת כמו שאומרת הגמ' (נדרים ס"ד ב) ואחד מהם הוא הסומא, והרי שהברק הוא השורש של בחינת המות שבה.

ולפי מה שנתחדד השתא ששורש המות של הברק מונח בהסתלקות של הברק, מצד כך מה שבמתן תורה מתחילים להתגלות קולות וברקים - אם הגילוי של מתן תורה היה נשאר רק במדרגת ברקים שמסתלקים, זה היה שורש למות, אבל כיון שלאחר הברק התגלה השורש של הברק שזה מציאות האור של ה'תורת חיים' - 'כי באור פניך נתת לנו ה' אלקינו תורת חיים', א"כ זהו אור שהוא קביעא וקיימא שהוא שורש לחיים, - ומצד כך דייקא בני ישראל אומרים 'רצוננו לראות את מלכנו' שזהו הברק שמתגלה משורש האור.

אבל הרי לאחר מכן הם אומרים למשה רבינו "דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר ה' אלקים עמנו פן נמות" כלומר, הם נשארים במדרגת הברקים בלי ה'באור פניך', האור שהוא שורש הברק, ובוה מתגלה השורש למציאות של "ואם אין מקבלים את התורה שם תהא קבורתכם".

ובעומק, מה שבני ישראל לא יכולים להסתכל על פניו של משה רבינו משום ש'קרן עור פני משה' היינו שגם את הברק הם לא יכלו לקבל והברק הופך אצלם לקבר ורקב כמו שהוזכר

^ה ועל אף שזה נאמר בגמ' על אדם ולא על בהמה, אבל בעומק שורשם אחד כמוכן.

תחילת חיובו, ומצוות שזמנם בלילה היינו שהם שייכים לזמן של חושך שאין בו הארה כמו שברור.

אבל מצות תלמוד תורה שנאמר בה "והגית בו יומם ולילה" - לכאור' הרי התורה היא 'תורה אור' וא"כ הסברא הפשוטה היתה צריכה להיות שזמן עסק התורה יהיה ביום ולא בלילה כיון שהלילה איננו זמן של הארה אלא של חושך.

אך זה רק סברא חיצונה אבל אמיתות הדבר ברורה - מה שהתורה נקראת 'תורה אור' ואעפ"כ חייבים לעסוק בה יומם ולילה זה משום שהיא לא שייכת לאור של האי עלמא, - רק באור של האי עלמא מתגלה שביום יש אור ובלילה יש חושך, אבל התורה שקדמה לעולם, איננה שייכת ליום והלילה, לאור והחושך שתלויים באור שנברא ביום ראשון דמעשה בראשית וביום רביעי דמעשה בראשית שבו נתלו המאורות, אלא היא אור בעצם מציאותה בלי יחס לזמן ולכן יש בה מציאות של אור בין ביום ובין בלילה.

עומק שקבלת התורה היא 'בהיות הבוקר' - בכדי להעמיד בחירה אם לדבוק בברק או ב'תורה אור'

ולפי"ז, עומק הדברים בהקבלה למה שהוזכר לעיל - הרי התורה ניתנה בבוקר כמו שהוזכר לעיל מהפסוק "ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר ויהי קולות וברקים" וגו' (שמות יט טז), ולכאור' למה התורה ניתנה בבוקר ולא בלילה - ביאור הדבר לפי מה שנתבאר - אם התורה היתה ניתנת בלילה היה מתגלה האור העצמי שבתורה, ולכן התורה ניתנת דייקא "בהיות הבוקר" ע"י קולות וברקים, כיון שע"כ מתגלה בה דייקא הארה של בוקר וברק - וכאן

בראשית הדברים שזה הנפילה הגמורה של מדרגת הברק.

וא"כ, כפי שנתחדד, שלימות מדרגת הברק היא כאשר הוא מצורף תמיד למציאות האור אבל ברק שאיננו מצורף למציאות האור, על אף שהוא מאיר ומבריק לשעה, בהסתלקות הברק גנוז השורש למציאות המות.

ובעומק, מה שבמדרגת מתן תורה מתגלים שתי האפשרויות, האפשרות של "אם מקבלים אתם את התורה" והאפשרות של "ואם לאו", לפי מה שנתחדד השתא, גם כשהם מקבלים את התורה עומד כאן הנידון באיזה מדרגה הם מקבלים את התורה, האם הם מקבלים את התורה במדרגה העליונה שלה וא"כ הברק מתגלה מצד שורש האור, ואז הקבלת התורה היא באופן הגמור.

אבל ה"אם אין אתם מקבלים את התורה" יכול להיות גם באופן שעל אף שהם מקבלים את התורה אך זה באופן שהברק איננו מקושר לשורש האור אלא נשאר כמציאות לעצמו, בזה עצמו כבר מונח שורש ל'פה תהא קבורתכם'.

גדר לימוד התורה 'יומם ולילה' - כי ה'תורה אור' הוא אור בעצם של התורה שקדמה לעולם

ולפי"ז נבין את העומק הגדול שמונח במה שהתורה ניתנה דווקא 'בהיות הבוקר' - הרי כהגדרה כוללת ישנם מצוות שזמנם ביום וישנם מצוות שזמנם בלילה, ולעומת כך בלימוד התורה אין גדר קביעות של זמן אלא "והגית בו יומם ולילה" (יהושע א ח), ובפנים אחד לעניינא דידן בהגדרת ההבדל בין תורה למצוות, דבר שיסודו ביום תחילת מצותו הוא ב'הבריק השחר' שעלות השחר זה הזמן של

¹ זה כהגדרה כוללת, אבל יש מצוות שבפועל זמנם הוא רק מהנץ החמה.

נמצא שזמן מתן תורה שהיה בזמן הבוקר זה משום שאז יש גילוי של ברק שמעמיד מציאות של בחירה אם להצטרף לברק בלי הכרח להצטרף למציאות האור שהוא המקור שלו. וזה גופא מה שהתגלה לבסוף כשורש כל מציאות הנפילה כפי שהוזכר.

עומק ה'קב' שב'ברק' - גילוי האור העצמי שהוא שורש הברק

ונתבונן להבין בעומק - הרי במילה ברק נמצאים האותיות קב, וביאור הדבר - הרי כלשון הגמ' בבבא מציעא בפרק המפקיד (דף לח א) 'אדם רוצה בקב שלו יותר מתשעה קבין של חבירו', ובהקבלה למה שהוזכר השתא - ה'קב שלו' שמתגלה באדם עצמו זה מה שמאיר זו האור העצמי שלו, ולעומת כך ב'תשעה קבין של חבירו' האחר הוא אור של חבירו ומה שהזולת יכול להשתמש באותו אור זה רק בברק שיוצא מהדבר ולא בעצם האור של הדבר.

וא"כ, כשהדברים מתגלים מצד התיקון, 'אדם רוצה בקב שלו' היינו שהוא רוצה במה שהוא השורש של עצמו, ואז הוא מתחבר לשורש האור דיליה, משא"כ כשהוא מתחבר למה שאיננו שלו, א"כ הוא מקבל משם רק את הברק.

ובלשון ברורה ופשוטה - הרי מטבע לשון התפילה: 'ותן חלקנו בתורתך', כאשר האדם עוסק בדברי תורה שלו, הרי שהוא יכול להתחבר למקור האור שלהם כיון שזה שורשו וזה מקום הארתו, אבל אדם שלא זוכה והוא עוסק בחלקי תורה ששייכים לאחרים, אמנם הוא רואה ברק בדברי תורה הללו, אבל הוא לא משיג את עצם האור.

וכדוגמא, אדם ששומע סברא טובה בדברי

דייקא מונחת הבחירה אם להידבק בברק או בשורש האור. אבל אם התורה היתה ניתנת בלילה, א"כ לא היו שתי צדדים לבחור ביניהם לאיזה אור להידבק כיון שיש או חושך או אור גמור וא"כ טבע הדברים שהם ידבקו באור ולא במציאות החושך כמו שברור.

ולכן התורה ניתנה דייקא באופן של "בהיות הבוקר" ובאופן של קולות וברקים שהברק שורשו בבוקר כפי שנתחדד השתא בהרחבה - וכאן מונחת לפנינו הבחירה במה להידבק, האם הם ידבקו ב'תורה אור' בעצם, או שהם ידבקו בברק שהוא תחילת ההארה שהם קיבלו, וזה א"כ עומק מה שהתורה ניתנה בבוקר בשביל להעמיד בפניהם את הבחירה באיזה אור להידבק.

ובעומק - חידוד הדברים יתר על כן - בשלמא מצוות שזמנם הוא ביום א"כ ראוי שיהיו תלויים בתחילת היום שזה ה'הבריק השחר' כשהממונה אומר 'ברקאי', אבל ה'והגית בו יומם ולילה' שזה התורה שביסודה לא שייכת לא לזמן של יום ולא לזמן של לילה, למה היא ניתנת דווקא 'בהיות הבוקר', הרי אף אם נבין למה היא ניתנה ביום, אבל גם ביום גופא היא היתה יכולה להינתן בשעה אחרת כגון בזמן שחמה בטירתה באמצע היום בזמן תוקף האור? - אבל כאן מונח עומק הדברים שנתחדדו - זה גופא עומק הבחירה שנמצאת במתן תורה מכח מדרגת הבוקר ע"י קולות וברקים, כיון שהברק נותן את האפשרות להתחבר גם לברק כשלעצמו ועי"כ נעמדת שורש נקודת הבחירה האם לבחור בברק שמגיע מתוך האור ומביא לאור, או שדבקים במדרגת הברק כלשעצמו שזהו השורש של ה'קבורתכם' כמו שנתבאר בהרחבה לעיל.

וא"כ 'אדם רוצה בקב שלו' בעומק, ה'קב שלו' זה הוא עצמו, ומצד כך מה שאומרים חז"ל 'אדם קרוב אצל עצמו' שזה רק בגדר קירבא, זה רק כלפי ה'נגיעות' של האדם, אבל כלפי האמיתות שלו הוא לא 'קרוב אצל עצמו' אלא זה הוא עצמו, וזוהי המדרגה העליונה שב'ברק'.

תחילת המתן תורה היה ברק ואחריתו הוא מקום של אור, והברק נותן לאדם את עומק הבחירה אם להתחבר לחיצוניות המבריקה - שאז זה יכול ליפול לקלקול של 'בהמה והבריקה' - או שהוא מתחבר ל'קב' העצמי שלו שהוא מקור הברק, מקור שורש האור.

זוהי הבחירה הפנימית והעמוקה שהתגלתה במתן תורה, וזוהי הבחירה האמיתית שעומדת בכל שנה ושנה כשחוזר ומאיר האור של מתן תורה - האם להתחבר לברק של הדברי תורה, או להתחבר לעצמיות של הדברי תורה.

וכשזוכים להתחבר לעצמיות של התורה - שם אין את 'להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים' אלא 'ואכל מעץ החיים וחי לעולם'.

תורה - אם זוהי סברא ששייכת לחלקו, א"כ היא שייכת לאור שלו, אבל אם היא לא שייכת לחלקו, אמנם הוא יכול להגדיר את זה שזה סברא שיש בה הברקה, אבל זה לא חלקו.

כשנופלים למדרגה החיצונית של הברק, א"כ מתגלה רק הברק שבברק, אבל כשמתחברים לפנימיות הברק מכח ההצטרפות של הברק לאור כמו שהורחב בכל סדר מהלך פני הדברים, א"כ האדם מתחבר ל'קב שלו' שבברק והרי כל' רבותינו, קב הוא שורש הקדושה והברכה, וכיון שהוא מצטרף למקור האור, א"כ הוא מחובר לברק מצד התיקון.

וכהגדרה כוללת, לצורך כך האדם צריך להתחבר לברק שמצורף ומחובר לאור, אבל ההגדרה של הדבר ביתר חדות - אם הוא מתחבר לברק כפשוטו, א"כ הוא מתחבר לחלק שאינו שלו, הוא מתחבר לדבר מבריק שביחס אליו אינו עצמי אלא בהבחנה של 'שם לוא' שהוא זכר לעיל, אבל מי שמתחבר לברק באופן שהוא חודר לנקודת הפנים שבברק, הרי שהוא מתחבר ל'קב' שב'ברק', וחיבור זה ל'קב' שב'ברק' אינו רק קירבא אלא דביקות גמורה.

שו"ת אחרי השיעור

פעם כשנאמר נקודה, העמדנו כמובן שיש כאן סוגיא של בחירה גמורה במציאות של ברק, והשורש של הבחירה זה מה שאתם התחלתם לומר שזה נכון מאוד, שהשורש של הבחירה זה בעומק האם לעבוד במקום שנקרא לשמה גמור שלמעלה מן התענוג, והתענוג מגיע באופן דממילא כדברי האגלי טל הידועים בהקדמה, או שהוא בוחר בתענוג, ברגע שהוא בוחר בתענוג אז כל תענוג הוא שוחד שהוא

שורש הבחירה בעסק התורה בין לשמה ללא לשמה

שאלה היכן מתגלה עיקר הבחירה אם האדם רוצה להתענג בברק של התורה או בעצם של התורה.

תשובה ראשית כל, מה שנאמר בשיעור שזה הבחירה, אין הכוונה שזה העיקר של כל הבחירה, בשיעור נאמר הגדרה בחירה ביחס לסוגית הברק, [זה חכמה שצריך להבין כל

לפועל בכדי להשפיע לנבראים, וכמ"ש בספר העיקרים שהאור מאיר כעין מראה המלוטשת, והאם נצרך אור אחד כללי או כמה אורות יחד. תשובה שורש הקו הוא אחד והתכלית הוא להאיר את הקו מלמעלה למטה עד סוף כל המדרגות כולם, עכשיו כמו שאומר הרב הקו לא מאיר עדיין בשלימותו והשורש של הדבר שהוא נעשה ג' קוין, ויתר על כן גם זה לא מאיר באופן דתיקון השלם למטה, השבירה והתיקון וכל סדר הדברים, אבל באחרית הימים בסוד משיח בן דן לישועתך קויתי ה' שזה סוד התקוה הגמורה אז מאיר הקו מתתא לעילא בשלימותו מכח התקוה, ומאיר הקו מלעילא לתתא בסוד ההמשכה והיא ממשיכה את כל השפע עד למטה, אבל זה לעתיד לבוא, האם לשם התכלית?, כן, האם זה מדרגת עלמא דידן?, אומר הרב שלא.

היחס בין ברק לניצוץ

שאלה מה היחס בין ברק לניצוץ.

תשובה אתה יכול לראות את זה בפועל, כשאתה רואה ניצוץ אתה רואה ניצוץ אחד, כשאתה רואה ברק אתה רואה אור רחב, אולם גם הרחב הוא לזמן מועט והוא מסתלק, ומראיהם כמראה הבזק, הראשונים אומרים שהשורש למילה בזק ולמילה ברק הם קרובים, בברק השמים מבריקים אתה רואה אור רחב מאד, אבל לאחר רגע קט הוא מסתלק לגמרי, זה הבדל יסודי בין הניצוץ לברק, בסדר המדרגות מתתא לעילא אז זה ניצוץ ברק ואור, בדקות אפשר לחלק יותר, רק ביחס שדנתם עכשיו שרפ"ח ניצוצות נפלו בדברי הרב זה לא רפ"ח ברקים, הניצוץ הוא התפרטות גמורה, האור הוא אור גמור שלם, הברק הוא קרוב

שורש כל הנפילות כולם, האדם לא נברא אלא להתענג על ה' וליהנות מזיו שכינתו, זה מצד הבורא שהוא מטיב, אבל מצד הנברא הוא צריך לעבוד לשמה, כמו שדובר ע"ז פעם בארוכה שיש כאן סוגיא שמתהפכת, בפשטות בדברי המסילת ישרים שכתב האדם לא נברא אלא להתענג על ה', אז האדם מעמיד את כל התכלית להתענג, לא! זה בדיוק הבחירה בשלא לשמה, האדם לא נברא אלא להתענג זה מדין הבורא שהוא מטיב לבריותיו, האדם מצדו צריך לעבוד בלי תענוג אדם לעמל יולד, רק כמובן שאם הוא יעבוד נכון אז הוא יקבל את המתנה מהבורא יגעת ומצאת, הוא יקבל תענוג, כדוגמה בעלמא עשה דברים לשם פעלן ודבר בהן לשמן וסוף הכבוד לבוא כלשון הגמ' בנדרים, כלומר אפילו אם יגיע נקודה שיש בו תענוג, לא לשם יכוון, אבל אם הוא בא באופן דממילא אין שום בעיה וזה לכתחילה גמור כי זה רצון הבורא שיהיה תענוג, ויתר על כן התענוג מחבר, ויש לעבוד לקבל תענוג על מנת להתחבר ע"י התענוג, ולא על מנת לקבל את עצם התענוג. אבל בכוונת האדם שורש הבחירה הוא האם הוא עובד לשמה או שלא לשמה, זה ההגדרה של שורש הבחירה, כשהזכרנו את הברק זה מדרגה יותר נמוכה, וודאי שהיא מונחת בשורש.

קב ביחס לקו

שאלה האם הקב הפרטי של האדם שורשו בקו.

תשובה כמובן שיש שורש בעומק בין קו בו' לקב בב' זה משורש שכל אור אין סוף נמשך מהקב אחד, והקב אחד הוא נקרא קו פרטי. המשך שאלה האם נצרך שהקו יצא מהכח

הוזכר פעמים הרבה בני ברק מצד הקלקול זה גימטריא של השטן [364] שזה מקום נפילתו, זה הידבקות בברק המוחלט לולא שום חיבור למציאות של אור שזה כל הפיתוי של היצר הרע, היצה"ר מאיר כביכול לאדם ומפתה אותו בדברים, והוא משתמש בברק שמנותק לגמרי ממציאות האור, ושורש של התיקון של ב"ב זה שבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק כלומר מאיר שהברק הזה יכול לעורר את הנקודה הנעלמת, תכלית של הטובה שנמצאת במקום הרע ועל ידי כן לתקנה, זה כהגדרה הכוללת, כלומר אין לרע אחיזה בברק עצמו, אבל מכוח הבני ברק זה בני בניו בדייקא של המן שלמדו תורה בבני ברק, אז האיר להם הבן של הברק, ומכח כך הם חזרו והתעלו בחזרה לשורשם.

תענוג בלימוד התורה ביחס ללשמה

שאלה לכאורה חיפוש חלקו של האדם בתורה נעשה ע"י חיפוש התענוג, ולכאורה התענוג זה השלא לשמה שבלימוד.

תשובה החיפוש יכול להיות בשני דברים, מה שהגדרתם שהחיפוש הוא על ידי התענוג זה לא ההגדרה אמיתית של החיפוש, ההגדרה האמיתית של החיפוש זה שהאדם מחפש את האמת של הדברי תורה, כשהוא מחפש את האמת של הדברי תורה הוא ימצא אותה, כשאנחנו משתמשים כסדר להשתמש בתענוג בשביל למצוא את חלקו בתורה, אז מצד לשון חז"ל הידוע לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, אז מתוך השלא לשמה, כלומר מתוך התענוג הוא יגיע להשיג את חלקו שהוא מקום הלשמה שלו, אבל ההגדרה ודאי ברורה

לאור אך הוא לא קביעא וקיימא ומסתלק מיד כמו שהוזכר קודם.

השגה שמסתלקת ביחס לברק

שאלה מה שמבואר בדברי רבותינו שנותנים לאדם לטעום מדרגה ואז לוקחים ממנו כמו בליל הסדר וכמו יציאת מצרים האם זה מדרגת הברק.

תשובה ההגדרה בזה קצת יותר דקה במה שאתם שואלים עכשיו כי ברק כמו שהזכרנו הוא מסתלק כרגע קט, כשנותנים לאדם לטעום אנחנו רואים את זה מבשרי אחזה שפעמים רבות מאוד, בדוגמה של ליל פסח זה לא מסתלק אחרי רגע קט, בדוגמה היסודית של בעל תשובה שמאירים לו הארה על דרך כלל זה לא יהיה לרגע קט, לפעמים זה מאיר אפילו תקופות ארוכות, לפעמים זה ימים, לפעמים זה שבועות או חדשים, ויש כאלה שזה גם שנים ואחרי שנים הדבר מסתלק לגמרי, אז השורש שלו הוא בברק אבל ההגדרה הדקה יותר במה ששאלתם, הגדרנו הרי שכל מציאות הברק צריך להיות מצורף לאור, השאלה כמה הוא מצורף לאור, ככל שהוא רחוק מהאור אז הוא מאיר לרגע קט והוא מסתלק, ככל שהוא מצורף יותר לאור אז זמן הימשכותו הוא יותר ארוך, אבל הוא נשאר ברק שמסתלק, משא"כ במדרגה הגבוהה שהזכרנו זה נקרא אבן הברקת שהברק שבו הופך להיות מציאות קבועה אפילו בדומם.

עינין העיר בני ברק

שאלה העיר בני ברק האם זה מלשון שהם בנים של הברק, או שזה רק השתלשלות של הברק.

תשובה יש מצד התיקון ויש מצד הקלקול,

שליבו חפץ, כמו שמבאר שם רש"י שכאשר הוא לומד מרבו, שלא יחליף לו רבו מסכת ממסכת למסכת אלא ילמד לפי צורכו של התלמיד, וזה נאמר דווקא כשהוא לומד מרבו לפי דברי רש"י, וזה נקרא "ממקום" כלומר מהמקום שממנו הוא יונק, וכמו שהוא יונק ממקורו שבמשל זה הרב, בעומק הוא יונק מהמקור שלו עצמו, זה נקרא לומד ממקום שליבו חפץ כלומר משורשו, אם כתוב במקום אז הגירסא היא שונה, לפי"ז המהלך היא אחרת כמש"נ.

הארה מצדיק מתי זה ברק ומתי זה אור ודרך הבדיקה לכך

שאלה כאשר אדם מקבל השפעה מצדיק, האם הוא מקבל אור או רק ברקים.

תשובה התשובה יכולה להיות כך והיא יכולה להיות כך, רק צריך לדעת כמובן שרוב בני אדם שלא מחפשים אמת והם מתלוצצים לכל מיני צדיקים, הם מקבלים ברק, וזה אסף רוח כמעט, מי שמתבטל באמת בביטול עצמי לצדיק ויש לו התקשרות עמוקה בשורשו בודאי שהוא יכול להשיג אור, אבל כל התופעה שקיימת והיא רחבה מאוד של כל מיני קשרים לצדיקים, תשעים ותשע פסיק תשע שלהם הוא ברק, ולכן בסביבותם נמצא המון המון שקר, והסיבה כי אנשים מחפשים את הברק ולא את האמת שנמצאת בתוכו, אנחנו לא מדברים על פלוגי או אלמוני, זה סדר ברייתו של עולם שרובו רע ומיעוטו טוב, הם מחפשים את הברק ומוצאים את הברק רק שהם סבורים שהברק הוא נקודת האמת, ומכאן כל הטעויות שקורה כסדר.

כמו שאומר הגר"א שצריך לכוון ללשמה גם בשעה שהוא עוסק בשלא לשמה, אז אם אדם מחפש רק את התענוג הוא לא יגיע, הוא יפול, משם שורש כל הנפילות, ואם הוא יגיע זה יהיה עלמא דדמיון, כלומר הוא יחזיק בזה מעמד כלומר לא יהיה לו כל כך נפילות, אבל יכול להיות שהוא כל כך נדבק לתענוג והוא הצליח כמו אדם בעל תאוה שמצליח בתאוותיו. אבל להגדיר שהחיפוש הראוי שהוא מחפש את מקום התענוג באופן מוחלט זה לא, האם להשתמש בתענוג כחלק גדול של כלי?, התשובה המוחלטת היא כן. אדם שלא מחפש בכל מקום של תענוג את נקודת האמת, זה אנשים שמתעקמים בדרך כלל בכל מיני חשבונות והברקות שיש להם בחשבון הסוגיא, החיפוש צריך להיות כמובן גם על ידי התענוג, ברור ברור כן! בזה אתם צודקים בודאי, אבל לא להעמיד את כל ההגדרה כחיפוש תענוג שזה שורש הנפילות שלא עומדים על דעתם שחסר כאן את נקודת הלשמה.

לימוד מה שלבו חפץ ביחס ללשמה

שאלה מה שכתוב שאדם ילמד במקום שלבו חפץ האם זה שלא לשמה או שזה שלב טבעי שהוא מרגיש לאן נשמתו נמשכת.

תשובה כמובן שזה יכול להיות מצד השלא לשמה אבל הוא גם יכול לחפש את נקודות הלשמה, מצד השלא לשמה אז הוא מחפש תענוג, מצד הלשמה הוא חש ששם נקודת החיבור העצמי שלו לא ביחס של התענוג, שניהם יכולים להיות, דרך אגב מה שנאמר שמה לשון הגמ' בגירסא לפנינו זה ממקום שליבו חפץ, יש גירסאות בראשונים שכתוב במקום שלבו חפץ, והביאור מהו ממקום

בירור ע"י אמת או חיבור

שאלה מה עיקר הבירור, האם לחפש את האמת ואת החיבור או רק אחד מהם.

תשובה זה שאלה נכונה מאוד הבסיס חייב להיות שיש מציאות של אמת, אבל מצד שני האמת לא אומרת שהוא מיד מתחבר, וביתר הרחבה, יש הבחנה שזו האמת שהוא רואה אבל עדיין הוא לא משיג אותה, מדבר שקר תרחק הוא רואה את השקר והוא מתרחק ממנו, אבל הוא רואה את האמת והוא גם לא נמצא בתוכה, יכול להיות שהוא לא מתחבר אליה מחמת שהוא עדיין לא הגיע אליה, אבל הוא רואה שזו האמת, לא מוכרח שאם זו האמת שהוא מיד יהיה מחובר אליו, ודאי שזו תכלית כל העבודה כולה, ככל שהאדם נמצא בתוך האמת הוא כמובן מחובר אליה, רק לפעמים האדם רואה את האמת מרחוק, "וירא את ההר מרחוק", הוא רואה את האמת אבל הוא לא שם, אז הוא עדיין לא מחובר, הוא משתוקק והוא רוצה והוא מבקש, אולם זה לא מוכרח אבל שאם יש אמת שהוא מחובר אליה, אפילו אם הוא מבקש אמת הוא עמל להשיג אותה, כרגע הוא עוד לא זכה להיות מחובר אליה.

המשך שאלה האם זה הסימן לדעת אם זה משם אם זה קביעה וקיימא או זה מסתלק?

תשובה זה לא סימן מובהק, כמובן שזה סימן מסויים, גם דבר טוב יכול להסתלק, וגם דבר שהוא לא טוב יכול להמשיך יותר זמן, זה לא סימן מובהק, בתוספת לכמה סימנים זה יכול להיות, אבל זה לא סימן מובהק לעצמו.

המשך שאלה כיצד א"כ ידע האדם אם הוא נמשך לברק או לאור.

תשובה שיחפש אמת, אנחנו חוזרים על כך כל הזמן, זה הלשמה, לחפש אמת, מי שמחפש תענוג בעבודת ה' אם הוא מחפש תענוג שיהיה דבר שיערב לו על מנת שלא יהיה לו קשה ועל מנת שזה יתן לו חשק זה חלק נכון, וכן על מנת שזה יברר לו לאט לאט את חלקו גם את זה צריך, אבל מי שנקודת האמת שלו לא חזקה כמו שאומר הבעש"ט הידוע שוחקים ממנו למעלה, צריך להבין שיכול להיות אדם שיש לו עליית נשמה אבל למעשה הוא לא מחפש אמת, זה משפט מאד מאד אמיתי והוא מאד חד.

בלבביפדיה עבודת ה'

ברק - שנועות - תמצית שיעור

בראשונים שברקת מלשון ברק, כיון שהיא אבן שמתנוצצת ומבריקה. ויש שורש נוסף יסודי למציאות הברק, נאמר בשירת האזינו שנותי פֶּרֶק חֲרָבִי (דברים לב מא), וביארו הראשונים דחרב כאשר היא מלוטשת יש עליה ברק מעין נוגה וכעין אבן טובה, וביתר דיוק ישנו ברק נוסף על החרב שהוא משורש של לֵהֵט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת (בראשית ג כד) שהברק מתנוצץ על החרב מכח התלהטות החרב.

השורש הפנימי של הדברים, יש ברק שהוא שורש של חיים, ויש ברק שהוא שורש של מות, במתן תורה בכללות נאמר (שבת פח.) אם מקבלים אתם את התורה מוטב - כלומר מקבלים תורת חיים, ואם לאו שם (וי"ג פה) תהא קבורתכם. ויש ב' מהלכים היכן הוא מקום הקבורה, לפי המהלך של פה תהא קבורתכם שהם יקברו תחת ההר עומק הענין הוא, שהברק מחד אותיות קרב, כלומר שהוא מגלה את הדבר הקרב ובא שבמת"ת זה גילוי התורה אור, אך אם לא מקבלים את התורה הברק נהפך לאותיות קבר. וכמבואר בחז"ל ששנותי פֶּרֶק חֲרָבִי זה חץ שנעשה מהברק עצמו והוא יוצא והורג. והשורש לזה דכאשר קיבלו ישראל את התורה פסקה זוהמתן והם קיבלו תורת חיים שהיא עץ החיים, אך אם אין מקבלים את התורה חוזר הלהט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לְשֹׁמֵר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים, וזה הברק שהופך להיות מציאות של קבר, ולאחר שנקבר עצמותיו מרקיבין - רקב. ולפי המהלך של שם תהא קבורתכם, מבואר במדרש דקאי על יום הדין הגדול והנורא, ושורש הדין הוא דין של אש, שמי שאינו ראוי נידון בברק של אש שהורג

שורש המילה ברק נאמר במתן תורה וַיְהִי כַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִית הַבֶּקֶר וַיְהִי קֶלֶת וּבְרָקִים (שמות יט טז). ישנם כמה שורשים לברקים שהיו במת"ת, השורש הא' זה שמת"ת היה בְּהִית הַבֶּקֶר, ובהפוך אותיות זה ברק, וכמבואר במשנה ביומא (ג א) הָרוּאָה אוֹמֵר, פֶּרֶקְאִי - הבריק השחר, א"כ מהבוקר עצמו התנוצץ הברק, אך זה מתגלה בכל בוקר ובוקר (וכלשון המשנה).

השורש היותר עמוק, שמהתורה עצמה התנוצץ הברק, על התורה נאמר הֲלוֹא כֹה דְּבָרִי פָּאֵשׁ נָאִם ה' (ירמיה כג כט), ומהאש יוצאים ברקים כלשון הפסוקים (יחזקאל א יג - ומן הָאֵשׁ יוצא בָּרָק), לכן במת"ת שהיה גילוי של אש, ובעיקר אש רוחנית התנוצצו ממנה ברקים.

ביתר עומק, התורה נקראת אור, כִּי נֵר מְצֻנָה וְתוֹרָה אֹר (משלי ו כג), והברק הוא מתנוצץ מהדבר שעתידי להתגלות, ובמת"ת נאמר ה' מְסִינִי בָּא וְזָרַח מִשְׁעִיר לְמוֹ הוֹפִיעַ מִהֵר פֶּאֶרְן וְאַתָּה מִרְבֵּבֶת קֶדֶשׁ (דברים לג ב), א"כ הברק הוא מתנוצץ כבר לפני הגלוי של מת"ת מהאור עצמו שנגלה לאחמ"כ במת"ת. וזה רמוז במילה ברק, בא רק, כלומר דכאשר מאיר האור יש גלוי שלם, אך קודם לכן בא רק חלק קטן מהאור, וזה בא רק, אכין ורקין מעוטין הם, האור בא במקצת.

ביתר הרחבה, בכללות ממש גילוי הברק בא מיסוד האש, [ובפרטות יותר, הברק הוא צירוף של אש ומים, ודוגמא לכך נתחדד בראשונים שהגשם שהוא מים בא אחרי הברק.] אך יש גילוי נוסף לברק, באבני החושן אֲדָם פֶּטְדָה וּבְרָקָת (שמות כח יז), ומבואר

ובמדריגה התחתונה זה ילוה אישי אלי. ולפי"ז מובן בדיוק מדוע שבט לוי מקביל לאבן ברקת, דברק שהוא מסתלק מייד א"א לומר שעצמותו היא ברק אלא הוא רק דבר המתלווה, משא"כ אבן ברקת הברק שמתגלה בה, זה מכח שהיא מתלווה למדריגה שלמעלה ממנה ולכן היא מבריקה, כך שבט לוי הם מתלווים אליו יתברך, שהוא ית' נקרא אור א"ס, והברק שמאיר בהם הוא מאורו יתברך.

כך גם במתן תורה, יש את הברק שמאיר מצד בהיות הבוקר, שהוא מסתלק מייד, ויש את הברקים שיצאו מהאש, אך גם הם מסתלקים, ויש את השורש לברקים שמאירים מכח המסיני בא, מהביאה של הקב"ה, והברק הזה יסודו משורש הדביקות באור הגמור, הברק הזה הוא ברק קבוע, וזה ההארה של אבן ברקת שהיתה מאבני האפוד. הברק שמאיר לרגע ומסתלק, כאשר הוא מסתלק הוא מגלה מציאות של מוות בעצם הסתלקותו, דוגמא לברק שמסתלק שמגלה מציאות של מוות, מצינו בגמרא בב"מ (עח.) בהמה שהבריקה, שלחד לישנא בגמ' זה מכת ברק שע"כ נסמאו עיניה, וסומא חשוב כמות [אף שזה נאמר לגבי אדם, אך בעומק שורשם חד] א"כ שורש המוות שלה זה מהברק, ובפרטות כמש"נ מהסתלקות הברק. במת"ת אם היה נשאר רק מציאות של ברקים ולא היה מתגלה לאחמ"כ מציאות האור שהוא שורש הברק, אז הברק היה מציאות של מוות. וכיון שהתגלה לאחמ"כ מציאות של אור זה הכי באור פניך נתת לנו תורת חיים, שזה התגלה כאשר אמרו רצוננו לראות את מלכנו, אבל כשהם אומרים דָּבָר אִתָּה עֲמָנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאַל יִדְבַּר עֲמָנוּ אֱלֹקִים פֶּן נָקָמוּ (שמות כ טז) הם נשארים בברקים בלי האור פניך שהוא שורש מקור הברק, זה השורש לאם אין אתם מקבלים את התורה.

ובעומק מה שְׁקָרַן עוֹר פָּנֵי מֹשֶׁה, ויִירָאוּ

כחץ. א"כ לפי ב' המהלכים מבואר דאם אין מקבלים את התורה, הברק הופך להיות קבר, רקב.

כִּי בְּאוֹר פְּנִיָּה נִתְּתָ לָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ, תּוֹרַת חַיִּים, זהו שה' נגלה במת"ת כזקן מלא רחמים, אך תחילת האור פניך שנגלה להם בהיות הבוקר זה הברקים, וזה שורש הקירבה של הברקים. א"כ בעצם תפיסת הברק מתגלה גם האם מקבלים את התורה ומאידך מתגלה שאם לא אז הברק הופך להיות קבורתכם.

הברק כאשר הוא מתנוצץ, הוא אינו ממשיך להאיר אלא מתנוצץ לרגע אחד, למעלה מכך יש את הברק של כלי מלוטש שְׁנוּתֵי [-משונן, מחודד] בְּרַק חֲרָבִי, שהוא כן נמשך לזמן, אך גם הוא לאחר זמן שהכלי אינו מלוטש יורד ממנו הברק, אך למעלה מכך יש את אבן הברקת שהיא מאירה את הברק בתמידות ללא הפסק, והברק שיש בה הוא אינו רק דבר המתלווה אליה במקרה, אלא הברק הוא עצם האבן [השם של כל דבר מראה את מהות הדבר בעצמותו].

מבואר בחז"ל שאבן הברקת היא כנגד שבט לוי, ולוי נקרא כך ע"ש הפעם יִלְוֶה אִישִׁי אֱלֹי (בראשית כט לד) ולכאורה זה סותר למה שנתבאר, שהברקת היא לא דבר המתלווה לאבן אלא עצמות האבן, ושבט לוי נקרא ע"ש דבר המתלווה [כעין שם לווי] ולא שם עצם. אך בעומק הדברים משלימים זה את זה, לוי נקרא לוי לא מלשון שהוא דבר לווי, אלא שמו לוי כי זה מהותו ועצמיותו להיות דבר המתלווה, ולא רק כפשטו מצד ילוה אישי אלי, אלא הם נקראים לוי כי הם עובדי ה' והם בעצמותם אינם אלא מתלוים אליו יתברך, וזה ההבדל היסודי בין שם לווי לבין שם תואר לוי, ששם לווי הוא לדבר שיש לו מציאות עצמית ויש לו תכונה המתלווה אליו שעליה חל השם לווי, אך שם תואר לוי כל עצמותם זה להתלוות לקב"ה,

עצמו, והאדם רוצה בשורש של עצמו, כאשר מהט' קבין של חבירו הוא מקבל מהם רק ברק ולא את עצם האור, וזה הכוונה ותן חלקנו בתורתך, דכאשר האדם עוסק בחלקו בתורה הוא משיג את האור שבתורה, אך כאשר הוא עוסק בחלק של חבירו הוא אינו משיג את עצם האור אלא רק את הברק, ולכן כאשר אדם שומע סברה הוא יכול לומר שזו הברקה, אך אין הכרח שזה חלקו שלו, כשנופלים למדרגה החיצונית של הברק מתגלה רק הברק שבברק, אך כשמתחברים לפנמיות הברק שזה מקום חיבור הברק לאור, אז האדם מתחבר לקב שהוא שורש מקור הקדושה והברכה כלשון רבותינו, הוא מצטרף למקור האור, זה נקרא חיבור לברק דתיקון.

וביתר חידוד, כאשר הוא מתחבר לברק הוא מתחבר לדבר שאינו שלו הוא לא עצמי אלא הוא שם לווי, אך מי שמתחבר לנקודת הפנים שבברק, הוא מתחבר לקב שבברק, זה לא רק קרבה, וודאי שזה לא קבר, אדם רוצה בקב שלו כי בפנמיות זה הוא, הוא רוצה את עצמו, וזה הבחירה הפנימית שהתגלתה במת"ת, האם להתחבר לברק ולהגיע מכך לכהמה שהבריקה, או להתחבר לקב העצמי שלו שהוא שורש האור, וזה הבחירה שעומדת בכל שנה ושנה כשחוזר ומאיר האור של מת"ת, האם להתחבר לברק של הד"ת או לאור של הד"ת, וכשזוכים להתחבר לעצם התורה אין את להט החרב המתהפכת, אלא וְאֶכֶל וְחַי וְעֵלָם.

מַגֵּשֶׁת אֵלָיו זה מכח שאפי' את הברק הם כבר לא יכלו להשיג כי הוא הפך להם לקבר, רקב, נתבאר א"כ שברק של חיים זה ברק שמצורף ומגלה את שורשו, וברק של מוות הוא מנותק מהשורש והוא מאיר לזמן מועט ומסתלק, ובהסתלקותו מתגלה מוות. ולפי"ז כשמקבלים את התורה פירושו לקבל את התורה באופן שהברק מקושר לשורשו.

כידוע ישנם מצוות שזמנם ביום, וישנם מצוות שזמנם בלילה, והתורה שהיא תורה אור לכאורה מצד הסברה החיצונית היה צריך שיהיה זמנה ביום בזמן האור, אך על התורה נאמר וְהָיְתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה (יהושע א ח), ביאור הדבר הוא, שהתורה היא אור לא של האי עלמא ששיך בו אור ושייך בו חושך אלא היא אור בעצם מציאותה, וזה אור שקדם לבריאה שהוא מאיר בעצם, לכן עסק התורה הוא בין ביום ובין בלילה. ולפי משנ"ת יובן כעת נפלא מדוע התורה נתנה דוקא ביום ולא בלילה, וכן מדוע דוקא בהיות הבוקר ולא בצהריים, מחמת שדוקא בבוקר שמתגלה הברק אז דיקא נתגלה שורש האור שהוא התורה כדי שיהיה בחירה אם הם ידבקו בברק או בשורש האור, אך אם זה היה בלילה ודאי שהם היו בוחרים באור לעומת החושך, ודיקא הברק שהוא נותן אפשרות להתחבר לברק כשלעצמו, הוא זה שמגלה את נקודת הבחירה.

להבין בעומק, במילה ברק עצמו גנוז קב, ובלשון חז"ל אדם רוצה בקב שלו יותר מט' קבין של חבירו, בהקבלה לדברים שנאמרו, הקב של האדם זה מה שמאיר לו האור של

מדור מחשבה

בלביפדיה מחשבה

ברק

אוצר האותיות

יסוד האש - ברק

סוגיות במחשבה

ברק

בלביפדיה מחשבה

ברק

"ויהי קולות וברקים"

'ברק' הוזכר במקרא ביחס למתן תורה (שמות יט טז) "ויהי ביום השלישי בהית הבקר ויהי קלת וברקים וענן כבד על ההר וכו'".

דייקא מכוח תחילתו של בקר התגלה הברק. ובלשון הגמרא, סימן להגעת זמן השחיטה בבוקר יום הכיפורים הייתה על ידי ש"הרואה אומר ברקאי", ולר' ישמעאל - "ברק ברקאי" (יומא כח א). הכח הזה של ה'ברק' התגלה במדרגת מתן תורה.

"אם שנותי ברק חרבי"

פעם נוספת שמופיע לשון 'ברק' בתורה נאמר בשירת האזינו (דברים לב מא) "אם שנותי ברק חרבי ותאחז במשפט ידי אשיב נקם לצרי ולמשנאי אשלם". וברש"י (שם) "אם אשנן להב חרבי למען היות לה ברק".

ביאור הדברים. כאשר מחדדים דבר כדוגמת חרב, מה שמתחלה היה נראה כ'שנותי' מלשון 'שנים', הופך להיות מחודד מלשון 'חד' - 'אחד', ועל שם כן נקרא הדבר 'שנון'.

כדוגמה שורשית, ה'שיניים' מלשון ריבוי - שניים. יתר על כן, לאדם יש ל"ב שיניים, וכאשר הוא 'שנון' מתגלה שהוא 'חד' - 'אחד' במקום שיש בחינה של 'שנים'.

ולענייננו דידן, קודם שמחדדים את החרב יש בה חריצים והיא נראית כריבוי - 'שנותי'. על

זה נאמר 'אם שנותי ברק חרבי', דכאשר החידוד הופך את החרב ל'חד' ומחודד, יש בה כמו ברק שמאיר עליו ועל ידי כן מתנוצץ החרב.

תרגום אונקלוס על אתר מתרגם פסוק זה "אם על חד תריין ('אם על אחד שנים', היינו שאם הוא חידד את הדבר מ'שנים' ועשה אותו 'אחד') כחזו ברקא (הדבר מתראה כמו מראה ברק) מסוף שמיא ועד סוף שמיא (הברק הזה מבריק מסוף השמים עד סוף השמים). לדבריו, אופן התגלות הברק בחרב הוא 'מסוף השמים עד סוף השמים' (ויבאר עוד לקמן).

קרוב ללשון 'ברק' מצינו בתורה באחד מאבני החושן "אדם פטדה וברקת הטור האחד" (שמות כח יז). אכן זה נקרא 'ברקת' שמאיר כ'ברק' (ויבאר לקמן).

מצד הקלקול, 'ברק' מלשון 'קוצים וברקנים'. בתיקון, ככל שהדבר חד יותר גדלה הברקתו כמו שהתבאר בענין החרב. 'קוצים וברקנים' מגלה את הצד הנפול, דקוץ הוא דבר דק ו'חד', כקוצו של י'.^{*}

אופני צירוף אותיות ב' ר' ק'

ב-ר-ק הן שלש אותיות עם שש צירופים - ונזכיר כמה מהם. הצירוף הראשון ק-ר-ב מלשון 'קירבה'. בחשך הדברים מרוחקים זה מזה דהחושך מבדיל ומפריד. הבוקר יוצר הארה של צירוף וקירבה בין אנשים - 'הבקר אור והאנשים שולחו' (בראשית מד ג) וכלשון הגמרא (ברכות ט ב) שזמן ק"ש בבוקר הוא "משיראה את חבירו

* רבינו בחיי שמות כח טו: "לוי היה מפותח על ברקת והוא הקרוב ונקל"א נקראת ברקת על שם שנוצצת ככרם ומאירה כנר וכן תרגום ברקן, והוא אבן שתלה נח בתיבה ממה שכתוב (בראשית ו'ט"ז) צהר תעשה לתיבה והנביא קראה אקדח שנאמר (ישעיהו נד יב) ושעריך לאבני אקדח על שם שקודח כגחלת והוא מלשון (שם ג) קודחי אש, ונתנה ללוי מפני ששבט לוי היו מאירין בתורה כענין שנאמר (דברים לג י) יורו משפטך ליעקב ותורתך לישראל, וכן משה שהיה משבט לוי כשנולד נתמלא כל הבית אורה ונאמר בו כי קרן עור פניו וכתוב (קהלת ח א) חכמת אדם תאיר פניו".

ברק הוא אור שמציץ מן החרכים - קרן אור שמתגלה

כל אור שקיים שורשו באור השלם - אור אין סוף. כביכול בתחילת הבריאה, הקב"ה צמצם את עצמו וסילק את אורו. צמצום כפשוטו, עניינו לקחת דבר ולכווץ אותו וע"כ לנצמצמו. בהבחנה נוספת, צמצום הוא מלשון 'צמצמה פניה' היינו שהסתירה פניה. לפי הגדרה זו, צמצום הוא לא כיווץ הדבר בפועל אלא הסתרתו באופן שיוצא ממנו מעט הארה. כאשר מסתירים דבר אבל לא באופן השלם, אלא שיש חורים קטנים באמצע, מתגלה באותם חורים בחינת 'מציץ מן החרכים' - 'ניצוצות'. גילוי זה הוא הארת הפנים במדרגת הניצוצות.

מבואר ברבנו בחיי (הובאו דבריו הערה א) ש'קרן אור פניו' (שמות לד ה) של משה רבינו הייתה מכוח אותה מדרגה הנקראת 'אבן ברקת'.

לשון 'קרן' כמו 'קרני השמש' וכדומה, נקרא כך כיון שקרן איננו עצם ההארה אלא קו אחד (כמו 'קרן' זוית) שיוצא ממנו. אבל קרן שונה מניצוץ, דניצוץ הוא ניצוץ לעצמו, וכאן זה חלקי הארה במדרגת 'צמצמה פניה' - 'קרן אור פניו'.

כאשר בנ"י לא יכלו להביט בפניו של משה - "ויתן על פניו מסוה" (שמות לד ג). זה כבר צמצום על צמצום, דהצמצום הראשון הוא בבחינת 'צמצמה פניה' אבל עדיין נשארו חרכים שדרכם יוצאים קרני האור, ועל זה חל הצמצום השני כשנתן על פניו מסוה.

האור הזה שחל מצד משה רבינו הוא בבחינת "חכמת אדם תאיר פניו" (קהלת ח א). וזה בבחינת "פניו כמראה ברק" (דניאל י ו). ההברקה הזו

בריוחוק ד' אמות ויכירנו". חיבור בין אנשים מצד הקלוקל מתגלה בקרב מלחמה. וכאשר אחד מנצח את השני באופן הגמור, הוא הורגו והשני נקבר בקבר ונוצר מציאות של הפרדה - "המות יפריד ביני ובינך" (רות א יז). הימצאות בקבר גורם לריקבון - "וְרִקְבָּה עֲצָמוֹת קְנָאָה" (משלי יד ל). 'ריקבון' הוא ההיפך הגמור ממציאות הצירוף מלשון 'קירבה' שהוזכר.

עוד צירוף מצינו וזה 'רבקה' מלשון "הכניסה לרבקה ודשה" (פסחים כו א ועוד), שדרך להכניס בהם כמה בהמות ולצרפן.

שורש הברק והתגלותו למטה

הארת הברק שורשו באור העליון, אבל לא מצד התפשטותו למטה, אלא מכוח שהגלגלים מתגלגלים ונעשה חיכוך ביניהם, או שהעבים מתחככים זה בזה. חיכוך זה בבחינת 'קרב מלחמה', ומכוחו נעשה צירוף - 'קירבה' אחד עם חברו וע"כ נוצר הברק.

ובהגדרה מדוקדקת יותר, הברק מהצד התחתון הוא הארת 'ניצוצות', כמו שני דברים המתחככים זה בזה שיוצא מהם ניצוצות כדוגמת "גץ היוצא מתחת הפטיש" (שבת כא ב ועוד). כמו הברק, דרך הניצוץ להתבטל מיד לאחר יצירתו, א"כ מתגלה בו בחינת רקב כיון שמציאות קיומו אינו אלא לשעתו.

בדקות יותר, ניצוץ הוא דבר קטן, וברק הוא חיבור של כמה וכמה ניצוצין יחד. ובעומק, הברק ממוצע בין האור לניצוצות.

^א וע' עוד מלבים עמוד 1 ד: "ומרבק מקום שמפטמים בו העגלים עד יתראו כבקר, וכן עגל מרבק (ש"א כט) ובדברי חז"ל הכניסה לרבקה ודשה". ובמלאכת שלמה עירובין ב א: "כמלא שתי רבקות. הפרות כשהן קשורות זו בזו נקראות רבקה וה"נ גרסי' בפ' כל שעה (פסחים דף כ"ו) הכניסה לרבקה ודשה אלא ששם מצאתי מוגה בתלמודו של הרב בצלאל אשכנזי ז"ל לרבקה הרי"ש בנקודת פתח והבית דגושה". וע' מאור עיניים ליקוטים: "וזה נקרא רבקה שממנה יצא יעקב מלשון רבותינו ז"ל (ב"מ ל ב) הכניסה לרבקה וכן שני רבקות שהוא צמד שני בקר הנצמדים ונקשרים יחד".

^ב הקדמת תיקוני זוהר דף א: "זהר זריק נצוצין ומבהיק ככר לעיינין"

באבנים - 'לוחות אבן' כמו"כ הברקים נחקקו באבן ה'ברקת'.

והנה, לאחר מתן תורה נעשה המשכן - משכן העדות שכיפר על מעשה העגל (שמות רבה נא).

ולענייננו דידן, כמו ש"לוחות ושברי לוחות מונחים בארון" (ב"ב יד ב), ולוחות אלו שורשם בדיבורים של הקב"ה בהר סיני, כך גם הברקים היו מונחים במשכן - באבן הברקת שבחושן המשפט על לבו של אהרן.

ובזה נבין עומק נוסף בלשון הפסוק הנ"ל "אם שנתי ברק חרבי ותאחז במשפט ידי וכו'" (דברים לב מא). בפשטות 'אם שנתי ברק חרבי' זה מדת הדין, ומכוח מדת הרחמים הדבר נהפך להיות משפט - הממוצע בין דין לרחמים. אבל בעומק, 'ותאחז במשפט ידי' קאי על האבן הברקת שמקומו דייקא בחושן המשפט, שמתקבל בו אור הברק שהיה מקצה השמים ועד קצה השמים.

'חשן' (המשפט) אותיות 'נחש', וכידוע החשן בא לתקן את שורש הקלקול הראשון במדרגת נחש, שבמקום 'נחש' הפך להיות 'חשן'.

ירידת הברק למדרגת ניצוצות - שורש חורבן בעולם

כמו שהוזכר, שורש ברק העליון הוא מדרגת אור אין סוף, שמשם מתחיל התפשטות ההארה. כאשר הארה זו מתגלה בחלקיה, נעשה בה צמצום והסתרה, אולם לא הסתרה שלמה אלא הארה של ברק - הארה חלקית כנ"ל. אבל גם הארה חלקית זו איננה חלקית כפשוטו מדין הניצוצות כמו שחודד, אלא במדרגה שכאשר

התגלה בקרניים של אור בבחינת 'קרן אור פני משה'.

ברקים במתן תורה התפשטו מקצה השמים ועד קצה השמים

בפשטות, הברקים שהאירו בזמן מתן תורה, נמשכה הארתם לזמן מועט כטבעו של ברק, ולאחמ"כ נסתלקו. וכל זמן מתן תורה היה צורך בריבוי ברקים לאורך כל התהליך כולו.

אבל בעומק, כבר אמרו חז"ל "שכשניתנה תורה לישראל היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו" (זבחים קטז א), וכן אמרו "כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא נתמלא כל העולם כולו בשמים" (שבת פח ב). על פי מאמרי חז"ל אלו, נבין את עומק דברי התרגום שהברק היה מבריק 'מסוף שמיא ועד סוף שמיא'. דכשם שנתמלא כל העולם מהקולות וריח הבשמים, כך גם הברקים הקיפו את כל העולם כולו, והאירו למעלה - מקצה השמים ועד קצה השמים.

ברק במתן תורה לא פסק אלא נחקק באבן ברקת שבחושן המשפט

הקולות שהיו בזמן מתן תורה לא פסקו, וכמו שכתוב "קול גדול ולא יסף" (דברים ה יט) וברש"י "מתרגמינן ולא פסיק". כמו כן, דיבורו של הקב"ה לא הפסיק אלא הקיף את כל העולם כולו ולאחר מכן נחקק בלוחות אבן ונעשה קביעא וקיימא.

כך גם הברקים חלו על האבן שנקרא 'ברקת', דכבר אמרו רבותינו שאבן זה נקרא כן מלשון 'ברק'. שורש הברק שהתגלה באותו אבן היה מהברקים של מתן תורה. דכמו שהדיבור נחקק

¹ תרגום יונתן בן עוזיאל שמות כ ב: "דבירא קדמאה כד הוה נפיק מן פום קודשא יהי שמיא מברך הי כזיקין והי כברקין והי כשלהוביין למפד דינור מן ימניה ולמפד דאישא מן שמאליה פרח וטייס באויר שמיא וחזר ומתחמי על משריתיהון דישראל וחזר ומתחקק על לוחי קיימא דהוון יהיבין בכף ידי דמשה".

² רבינו בחיי הובא בהערה א'.

³ ע' רש"י שם.

כלומר, האבן היה אבן של ברקת, אבל האיר אצל נח בתיבה מכח 'נח איש צדיק' (שם ו ט) בחינת 'אור זרוע לצדיק' (תהילים צז יא). אור ברק זה התגלה באבן טובה כצהריים בחינת 'וצדיק יסוד עולם' באות ברית קודש, שם נמצא בחינת הברק והניצוצות שיוצאים ממנה. ובקלקול זה יורד מברק לניצוצות כמו שנתבאר.

צהר בתיבה - שורש הצלתו של נח ואבדון של דור המבול

לפי זה נבין את עומק ענין ה'צהר' שהיה בתיבה.

דלא מבעי שאבן זה היה מקור לאור שבתבה, אלא היווה את שורש ההצלה כולה. האור של התיבה הוא זה שמציל - 'אור זרוע לצדיק' שהיה נח במדרגת 'צדיק לפני בדור הזה' (בראשית ז א). כל מציאות הצלתו הוא בזכות 'צוהר תעשה לתיבה', וזה כל שורש התיבה. כדוגמת בית שאין בו חלון שאין רואים בו נגעים כי חסר בשם בית, כך גם לולא הצהר, הייתה התיבה חסרה ולא היה ניצל.

לפי"ז, דור המבול שקלקולו, נענשו מכח אותו ברק עצמו שהפך להיות להם שורש של 'שנותי ברק חרב', מציאות של מידת הדין (כלי המיתוק של משפט), וזה ברק שיוצא מהמים שהתגלה בדור המבול שהוא שורש נפילת מדרגת הברק למטה, וזה גופא הרגם.

בר-ק קלקול אדם הראשון

'ברק' אותיות בר-ק היינו 'ציאה לחוץ'. מבואר בחז"ל, שעקבו של אדם הראשון היה מכהה לגלל חמה (ויקרא רבה כ), וכשחטא נאמר בו 'ותשת עלי

היא מתגלה במתן תורה, היא מאירה 'מקצה השמים ועד קצה השמים'.

גילוי מצד הקלקול הוא צמצום והסתרת פנים גמורה. ואז מתגלה ה'חרב' - "אם שנת ברק חרב" שהוא שורש חורבן העולם. כלומר, הארת אין סוף גמור זה למעלה מן הבריאה, בבריאה עצמה הקב"ה מגלה אור חלקי - 'צמצמה פניה' - הארת ברק. אבל אם מתגלה מדת הדין, חל מציאות של חרב וחורבן, ואז יש נפילה ממדרגת 'ברק' למדרגת 'ניצוצות' בלבד.

צהר בתיבה היה אבן ברקת שהאיר במדרגת צהריים

החורבן הראשון שהתגלה בפועל לאחר שנברא העולם היה בדור המבול כשהחריבו המים כמעט את כל העולם. דור המבול נידונו במים אבל כמו שאומרים חז"ל הם נידונו גם במים וגם באש. ובסוגיית הברק, יש ברק שמתגלה ב'מים' הלא הם הברקים בעננים, ויש גם ברקים שנעשים מתוך האש.

והנה, כל מה שהיה בתיבה ניצל ממי המבול. וכידוע, לחד מאן דאמר, האור שהיה בתיבה - "צהר תעשה לתיבה" (בראשית טז ו וברש"י שם) היה אבן טובה שהאירה להם. ופירש רבינו בחיי, שאבן זה היה אבן 'הברקת' ומכוח האבן נוצר האור.

ובדקות, אבן זה נקרא 'צהר' מלשון 'צהריים'. לא במדרגת 'ברקא' בחינת 'בוקר' כנ"ל, זמן התחלת ההארה כדברי הגמרא ביומא הנ"ל, אלא הארה במדרגת הצהריים.

^א תנחומא בראשית יב "ותהיו נידונין באש ובשלג".

^ב הובאו דבריו לעיל.

^ג זוהר נח: "נח איש צדיק. הכי הוא ודאי כגוונא דלעילא. ועל דא (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם כתיב".

^ד תיקוני זוהר עד: "ברקים מסטרא דצדיק, דאתמר ביה (זכריה ט יד) ויצא כברק חצו". ובפרס רימונים שער כג פ' ב: "ברקים כספר התיקונים פ' הרשב"י ע"ה כי הברקים שהיו במתן תורה הם מצד היסוד כי הוא הנקרא ברק. וז"ל ברקים מסטרא דצדיק דאתמר ביה ויצא כברק חצו. ופ' כי צדיק הוא חץ והוא קשת הזורק הזרע היורה כחץ".

מכוח החטא נשתברו הלוחות ולא

נשאר אלא דיבור במדרגת ברק וקבר

מעיקרא בזמן מתן תורה, התגלה עצם האור וגם מדרגה של ברקים כנ"ל. אבל כשנפלו מהמדרגה העליונה של עשרת הדברות ונשתברו הלוחות, פרחו האותיות באויר ולא נשאר בידם אלא הברק שנחקק באבן הברקת. זה עומק המדרגה שמתגלה, שמכל מתן תורה לא נשאר בעומק כי אם הברק של דבר ה'.

יתר על כן, אלמלא לא חטאו בעגל ולא נשתברו הלוחות לא היה מיתה בעולם (ע"ז ה א), ואם אין מיתה אין קבר. וזה מדרגת מתן תורה העליונה שאין בה מציאות של מיתה וקבר. "אכן כאדם תמותון" (תהילים פב ז) הופך את הברק למציאות התחתונה של קבר.

האור שהאיר בשורשו במדרגת מתן תורה שהוא כוח דבר ה', היה למעלה מן קולות וברקים, אבל כאשר נפלו מהמדרגה כמו שנתחדד, נשאר להם רק מדרגת הברקים ולא עיקר מדרגת מתן תורה - מדרגת הדיבור.

העם בוכה למשפחותיו -

דמעות העשוקים מפגם ברית המעור כי נפלו לברק תחתון

לאחר מתן תורה נאמר לבנ"י "שובו לכם לאהליכם" (דברים ה כז), ואין אהלו אלא אשתו (מועד קטן ז ב). אולם, הם לא חזרו רק לעסקי משפחה בבחינת "העם בוכה למשפחותיו" (במדבר יא י) - "על עסקי משפחותיו" (יומא עה), אלא כלשון הפסוק "דמעת העשוקים אשר אין להם מנחם" (קהלת ד א) וכמו שביארנו שדמעות אלו הם נשמות הנמצאים בטיפות קרי, שהופכים ממדרגת 'טפה' ל'דמעה'. בעומק, העם בוכה למשפחותיו על פגם הקרי - מדרגה התחתונה דלעיל - ברית המעור, שמכוון כנגד ברית הלשון

כפכה' (תהילים קלט ה) והוא נתגרש ועמד על ק' אמה (חגיגה יב). מעיקרא הוא היה במדרגת 'מקצה השמים ועד קצה השמים' שהיה 'רואה מסוף העולם ועד סופו' (שם), וזה מדרגת הברק כנ"ל וכדברי התרגום, אלא שנפל למדרגה של בר שיצא לחוץ כשעמד על ק' אמה - בר-ק דקלקול.

ב'-רק שתי רקיקות באדם - העליון

בפה והתחתון באות ברית קודש

ברק אותיות ב-רק.

ישנם ב' מקומות באדם שמתגלה בו רקיקה. רקיקה עליונה בפה שמופיע בזמן דיבורו, ותחתונה באות ברית קודש בקרי.

כידוע ברית המעור מכוון כנגד ברית הלשון^א. אדם השומר את ברית הלשון מגלה גם שמירה ב'ברית המעור'. אולם כשמקלקל בדיבורו למעלה בבחינת 'רק' דקלקול - רק-קר קרירות, היפך "בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני" (תהילים לט ד), ממילא גם באות ברית קודש למטה מתגלה ח"ו מציאות הקרי.

כאשר דיבוריו של אדם מכוונים ומאירים והוא מדבר דברים אמיתיים - דברי תורה, מתגלה בהם מדרגת ה'אור' לא מדרגת ה'רק'. ולהיפך, דיבור טפל שאיננו מאיר הופך להיות במדרגת 'רק'. על זה נאמר "כי האלקים בשמים ואתה על הארץ על כן יהיו דבריך מועטים" (קהלת ה א), וזה 'מועטים' בבחינת 'אכין ורקין מיעוטים'. דכשמדבר דברים במדרגת ה'רק' אז נאמר בו 'יהיו דבריך מועטים'. אבל דיבור במדרגה העליונה של 'פתח פיך ויאירו דבריך' (ברכות יג ב), איננה במדרגת ה'ברק' אלא הארה עצמית לכשעצמו.

^א ספר יצירה א ג: "וברית יחיד מכוון באמצע במילת הלשון ובמילת המעור".

^ב ע' מגלה עמוקות סוף חקת.

תיקון מושך בערלתו על ידי מילה בחרב - 'ברק חרבי'

פגם אות ברית קודש שורשו ב'מושך בערלתו' וכמו שמצינו אצל אדם הראשון שנולד מהול אבל לאחר מכן משך בערלתו (סנהדרין לח ב), ובדקות על ידי זה הפקיע את גדר היותו מהול⁹. כאשר הוא בא למול את אות ברית קודש, זה מעין 'חרב' שבא לחתוך את הערלה¹⁰.

ולענייננו דידן, לתקן את הפגם של מושך בערלתו צריך בחינת חרב - 'אם שנותי ברק חרבי' לחתוך את הערלה.

מצד הקלקול מידת הדין שולטת 'אם שנותי כברק חרבי', אבל כבר אמרו (שבת קנו א) "האי מאן ד(נולד) במאדים" יש לו מזל של דין, ואדם זה צריך לנתב כוחו לתיקון ויהיה או שוחט או מוהל וכו', ועי"כ נמצא שמידת הדין - 'אם שנותי כברק חרבי' נמתק על ידי 'ותאחז במשפט ידי'.

וביתר חידוד, 'אם שנותי כברק חרבי' מורה על היות בחרב בחינה של ברק. ואם הוא מל עם אותה הארה של ברק שיש בחרב, הוא מאיר את הברק שנמצא באות ברית קודש. אבל לא הברק מצד הקלקול של הקרי ב-רק בבחינת ריקה העליונה של פה, ולא ריקה תחתונה דקלקול דקרי, אלא הוא מעלה למדרגת ברק בבחינת 'אור זרוע לצדיק', שמשם מתגלה מדרגת הברק. והערלה עצמה שמים בעפר בבחינת 'קבר'.

- המדרגה העליונה בבחינת דבר ה', 'פתח פיך ויאירו דבריך', עשרת הדברות, ספיר והארה.

הם נפלו ממדרגת הדיבור ו'קולות וברקים' ונשארו רק עם הברקים, כאשר הם בבחינת 'תינוק הבורח מבית ספרו', 'ספרו' מלשון 'ספיר' - הארה, שזה היה מדרגת הלוחות מצד התיקון. הם נופלים גם באות ברית קודש - 'בוכים למשפחותיו', שהדיבור עצמו שנפל לתתא הופך להיות ברק - ב-רק - רק עליון ורק תחתון. והברק מצד הנפילה התחתונה מתגלה באות ברית קודש וע"ז נאמר 'אם שנותי ברק חרבי'.

משה גלגול מנח נולד מהול - תיקון הברק

כאשר נולד משה רבינו, נתמלא הבית כולו אורה (סוטה יב). משה שורשו בנח כידוע¹¹ - "כי מי נח זאת לי" (ישעיהו נד ט) ונקרא על שם "כי מן המים משיתהו" (שמות ב י) - ממימי המבול. ובמבול, שורש האור שהיה לנח הוא מ'צהר תעשה לתיבה' כנ"ל. שורש צד הטוב של נח - 'אור זרוע לצדיק', חוזר ומתגלגל במדרגת משה רבינו, וא"כ בלידת משה נתמלא הבית אורה דייקא מכוח ה'צהר תעשה לתיבה'.

יתר על כן אומרים חז"ל (תנחומא נח סימן ה) "ותרא אותו כי טוב הוא" מלמד שנולד משה מהול. בפרטות לענייני דידן, בלידת משה לא היה נפילה של הדיבור ממדרגת 'יאירו דבריך' לברקים, ולא נפילה של האות ברית קודש למדרגת הרקיקה בסוד קרי דקלקול, אלא מתגלה מהלך של תיקון ש'נולד מהול'.

⁹ שער הפסוקים בראשית דרוש ד: 'ודע, כי נח היה משה, ולא רצה להתפלל על בני דורו, כמ"ש חז"ל על פסוק (ישעי' נד ט) כי מי נח זאת לי וגו'. כי הוא גרם שיבאו מי המבול, ולכן נקראו על שמו מי נח. ואמנם אעפ"י שלא התפלל עליהם, עכ"ז בזכותו נתלה להם ק"ך שנה, אולי יחזרו בתשובה כמנין שנותיו של מרע"ה. וזש"ה, בשגם הוא בשר, והיו ימיו ק"ך שנה. ובשגם זה הבל, וזה משה, כנודע.

¹⁰ כמבואר ברבינו בחיי המובא לעיל הערה א.

¹¹ בגמ' (עירובין יט ב) מבואר, שאברהם אבינו יושב על פתח גהינם וכל מי שנימול הוא מציל. ואומרים רבותינו מי שאינו זכאי להיות בג"ע, אברהם אבינו, לוקח ערלה מתינוקות שנולדו ולא נימולו ומדביקו לאותו רשע, ואז אין לו אות ברית קודש מהול.

¹² בלי להיכנס לדקויות במיני כלים הכשרים למילה, כהגדרה כוללת, משה רבינו ברח ממצרים למדין מכוח חרב פרעה, ובחזרתו למצרים, נעשה ברית מילה לבנו על ידי "ותקח צפרה צר" (שמות ד כה).

ומיצחק עצם האור. כוח זה נתן יעקב ללוי ובו התגלה מדרגה השלמה.

נוסף לכך, הוזכר לעיל שפרשת נתינת התורה הוא הפעם הראשונה שנאמר בתורה לשון ברק - "ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר ויהי קולות וברקים". מתן תורה היה "אוריאן תליתאי לעם תליתאי על ידי תליתאי ביום תליתאי בירחא תליתאי" (שבת פח א) ולענייננו, התגלו הברקים במדרגתו של משה (שנולד שלישי) מכוח שבט לוי (השלישי) שבו.

והנה, עד מתן תורה עבודת המשכן נעשתה על ידי הבכורות, ומכוח חטא העגל הדבר נעתק לשבט לוי. בשורש, זה מדרגת יעקב ועשו. ולענייננו, יעקב קנה את כוח האור של יצחק, ואת כוח הברקת מרבקה כמו שהתבאר. גם היה מונח ביעקב אבינו כוח שהוא שלישי לאבות. ולאחר שנעתק מדרגת הבכורות למדרגת לוי שהוא השלישי, נתן יעקב כוחות אלו ללוי וזה כוח אבן ברקת שמתגלה במשכן.

בדקות יותר, יש כאן אור וכלי, האור זה אור כפשוטו והכלי הוא הברקת. במדרגת מתן תורה הכלי היה בטל לאור, במדרגת חטא העגל ולאחר מכן במשכן, האור מאיר בכלי והכלי לא בטל לאור, ואז האבן ברקת הופכת להיות עיקר נקודת הכלי שדרכו מתגלה מציאות האור. מה שאין כן במדרגת מתן תורה האבנים היו בטלים לאותיות בלוחות אז האור היה עיקר והכלי טפל לו, אם כן הברקת היה טפל למדרגת האור.

ברקת-ת מקבלת הארת האותיות מכוח אות ת'

האותיות עצמם הם במדרגת אור בבחינת אותיות מאירות בלוחות, והאבן הברקת מקבלת את אותה הארה. הארה זו אבן הברקת יונק ממדרגת האור שזה האותיות עצמם, אבל בעיקר פרטות היניקה היא מהאות האחרונה הת' שהיא

"ויתרצו הבנים בקרבה" -

יעקב לקח 'ברק' ועשיו ה'רקב'

איתא בגמ' (מגילה יג א) "אין האשה מתקנאה אלא בירך חבירתה". דבר זה אמר מרדכי לאחשורוש כשביקש הוא לגלות את מולדת אסתר. העניין הוא, שהקנאה - 'רקב עצמות קנאה' נגרם מחיבור כוח אות ברית קודש מצד נקודת קלקול - 'בירך חבירתה', ואז זה נופל ממדרגת ברק למדרגת 'רקב עצמות קנאה'.

וביתר עומק. "ויתרצו הבנים בקרבה" (בראשית כב) נאמר על יעקב ועשיו במעי אמם רבקה כשהיו מריבים בחינת קרב בנחלת שני העולמות. עומק המריבה ביניהם - עשיו היה במדרגת הקנאה שהיה מקנא ביעקב וממילא נגלה בו בחינת ה'רקב עצמות קנאה'. יעקב לעומתו לקח מרבקה את כוח הברק.

ובדקות יותר, יש מה שיעקב מקבל מיצחק ויש מה שהוא מקבל מרבקה. מיצחק קיבל את בחינת 'צהריים' - עצם ההארה, ומרבקה את התלבשות ההארה מדרגת אבן הברק - הברקת.

יעקב נתן ללוי את הברקת והאור שקיבל מיצחק ורבקה

שורש ההארה שקיבל יעקב אבינו נתן בפרטות ל'לוי'.

כל שבט מ"ב שבטים שמו היה חקוק בחשן המשפט באבן השייכת לו, ועל אבן הברקת הייתה חקוקה שם לוי (רש"י שמות כח כא). והנה, נאמר בברכת לוי "יורו משפטיך ליעקב" (דברים לג ט), "יורו מלשון 'הוראה' ומלשון 'אור'.

ועוד, שבחושן המשפט היו האורים ותומים. האורים ותומים, היו בבחינת 'אור', והי"ב האבנים, ובפרטות אבן הברקת היה מדין אבן בבחינת ברק. כאמור, אלו הן שתי הבחינות שקיבל יעקב מיצחק ורבקה, מרבקה הברקת

נאמר "ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשתי וישכב במקום ההוא" (בראשית כח יא).

הוזכר לעיל, שכוח הברק בצד התחתון מתגלה באות ברית קודש, ומצד התיקון זה 'אור זרוע לצדיק', והברק הוא כח ההולדה - שהטיפות היוצאים הם בבחינת ברקים.

יעקב אבינו בורח ללבן בצינור אמו רבקה, מהקרב על הברק שהתחיל ב'יתרצצו הבנים בקרבה' כנ"ל. הוא בורח מברק דקלוקל של עשו - 'רקב עצמות קנאה', וגם הולך לברר את הברק דתיקון. אולם הוא הולך גם בשליחות יצחק אביו לישא אשה, ובעומק, לברר את כוח ההולדה שהוא מציאות הברק כנ"ל.

ידועים דברי חז"ל (מדרש שם) שלקח יעקב אבינו י"ב אבנים מ'אבני המקום' כנגד י"ב שבטים. ולענייננו דידן, כוח ההולדה שאמור לצאת ממנו י"ב שבטים הם בבחינת ברק. וכבר הוזכר, שאחד מצירופי ברק הוא מלשון קרב. וכמו שנאמר באדם הראשון שלקח שתי אבנים וחיככן זה בזה ומשם יצא 'ברק' ואור לעולם (פסחים נד.), יעקב אבינו לקח את הי"ב אבנים וחיככן זה בזה ונהפכו כולם לאבן אחת, ואז הוא מעלה אותם לראשו. בפרטות למהלך הדברים שהתבאר, אם לא היה מעלה אותם לראשו, אז לכל היותר הם אבנים בבחינת ברקת - ברקת-ת שיונק מהאות האחרונה, מדרגת ברקת לכשעצמו.

אולם אצל יעקב אבינו נעשה אחדות בין האבנים, והוא מעלה אותם לראש, כלומר מהת' לאות א', מה'בר' - 'חוץ' בחינת בן של הברקת למדרגת א' - אבן ועל ידי כן הופכים להיות אחד.

לפי זה, "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" (בראשית כח יב), לענייננו, כשהוא 'מוצב ארצה' זה י"ב אבנים אבל כש'ראשו מגיע השמימה' והם נעשו אחד, הם עולים למדרגת

קצה ההארה והיא השורש שמאירה בכלי. וזה 'ברקת' - ברקת-ת שהיא הופכת להיות שורש להארת הכלים כיסוד דברי רבותינו, שלעולם הקצה האחרון של המדרגה העליונה הופך להיות הראש לעולם התחתון.

אחיזת עשיו בת' של הברקת עצמו

לפי"ז בהקבלה למה שהוזכר, כידוע עד מאד מדרגתו של עשיו הוא ת' כמו שנאמר בקרא - "וארבע מאות איש עמו" (בראשית לב ז). וכמו שהוזכר, יעקב אבינו קיבל את האור ממדרגת יצחק והכלי של ברקת ממדרגתה של רבקה. כנגד זה עומד עשיו שהוא שורש הקלקול - 'רקב עצמות קנאה', ואוחז רק במדרגת הת' של הברקת. אין לו אחיזה באור עצמו, אלא בת' של כלי הברקת. ולא בת' של האותיות שמשם מקבל הברקת את אורו, אלא בת' של הברקת עצמו.

ידועים דברי הגמ' (שבת נה א) "תיו תחיה תיו תמות". התיו של מיתה מתגלה בעשו שאומר "הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה" (בראשית כה לב), וביחס דידן, על ענין הבכורה שבא לקבל את האור של יצחק ושל הברק של רבקה, על זה הוא אומר 'הנני הולך למות וכו'.

מצד התיקון מבואר בגמרא וכך ביאר הערוך לנר?, שכאשר השיער מסורק יפה כדוגמת שיער הסוס, הוא מבריק. אבל עשיו שהוא איש שעיר מצד נקודת הקלקול, דחסר בו ההארה, וכל אחיזתו נופלת לת' במדרגת הברק שבאבן.

יעקב מעלה את הברקת למדרגת הא' - אבן הברקת תחת מראשתי

כאשר יעקב אבינו אוחז באבן ברקת והוא מצטרף לאור של יצחק ורבקה, אחיזתו אינו רק בברקת במדרגת ברקת-ת של האבן אלא הוא עולה למדרגה היותר עליונה.

ביאור הדברים. כאשר יעקב אבינו בורח מעשיו

בעומק אורו של משיח. אור זה יחזור ויאיר את מדרגת הברק של האות ברית קודש מכוח מדרגת הדיבור. וזה 'ברק בן אבינועם' ו'דבורה' שנקראת מלשון דיבור. ברק גם נקרא 'לפידות' על שם שהיה עושה פתילות לבית המקדש שבשילה (תנא דבי אליהו פ"ט) וכמו שהרחיבו בזה רבותינו בבחינת הכנה לנר למשיח. משיח מלשון 'שיחה' ו'דיבור', יחזיר את מדרגת האות ברית קודש למדרגת הדיבור.

השתא כוח ההולדה הוא באות ברית קודש אבל לעתיד לבוא כוח ההולדה יהיה בדיבור. וכמו שעכשיו יש כוח ההולדה של הדברי תורה, לעתיד לבוא כשיקויים 'כי מלאה הארץ דעה את ה' (ישעיהו יא ט), כל כוח ההולדה יעלה ממדרגת 'אות ברית קודש' למדרגת 'דיבור'. ואז היפך הקלקול של הפגם באות ברית קודש שהוזכר לעיל, יחזור ויתעלה הברק למדרגת 'דבורה' ו'ברק', בבחינת 'אבי-נועם' מלשון 'ויהי נועם ה' אלקינו עלינו' (מגלה עמוקות פרשת בא). אז יתגלה מדרגת חיבור של דברי תורה במדרגת תורה של ארץ ישראל ש"נוחים ונעימים זה לזה בהלכה", ולא במדרגת תורת בבל ש"מחבלים ומרורין זה לזה בהלכה" (סנהדרין כד א). שם יהיה צירוף של מדרגת הברק התחתון שעלה למדרגת הדיבור העליון ובאחדות זה האור של משיח. שורש אור זה היה בחלום יעקב 'סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה' - בהעלאת הברק לשורשו העליון.

ברק 'מקצה השמים ועד קצה השמים'. מדרגת הברק עצמה עולה בסולם מתתא לעילא, ומה שלמטה הייתה במדרגת 'בר' וריבוי של אבנים, למעלה היא חוזרת להיות במדרגת האחד.

ועל ידי כן מתגלה שיש רק אבן אחת אשר הוא שם על ראשו במדרגת ברק-א' שחוזר ומצטרף לצד נקודת התיקון שבו.

בעומק לפי זה, יעקב אבינו בא לברר את האור העליון - האות א' עם הכלי של הברק. וזה מדרגת בית המקדש ששורשו אבן השתיה שמשם הושתת העולם. אבן השתיה ממשיך את הדבר מתחילתו עד סופו - מהא' ב' עד הש' ת'. במקום אבן השתיה יעקב אבינו מגלה את ה'אבן מראשתי' ומכוח ה'שתיה' מעלה אותה בחזרה לא' בתחילתו.

זו ההבחנה שהוא הולך לחפש את אשתו - א-שת. דהוא מעלה את השת בחזרה לא' הראשון מכוח ההארה. כל זה נעשה מכוח שינק מהאור שקיבל מיצחק ורבקה כנ"ל. כשהוא יוצא עכשיו בשליחות שניהם גם יחד, הוא מחבר את יצחק ורבקה בבת אחת באותה מציאות של שליחות, ועל ידי כן הוא מכניע את כוחו של עשו - 'רקב עצמות קנאה', ומכניע את כחו של עשו 'הנני הולך למות' במדרגת ה'קבר' דקלקול על ידי כח התיקון של מדרגת הברק כמו שחודד.

אורו של משיח - כוח הברק שחוזר מאות ברית קודש לכוח הדיבור

בתמצית הדברים, אור שנמצא כאן בעולם אינו אלא ברק. וכאשר הברק ילך ויתפתח, יתגלה

אוצר האותיות

יסוד האש – ברק

ברם, ה'ברק' הינו גילוי עליון מלעילא של התחברות ה'מים והאש', והיינו שהאש המתגלה בברק היא אש של מעלה וכמ"ש (יחזקאל א יג) "ומן האש יוצא ברק", והרי להדיא כי מן האש העליונה יוצא הברק*.

ונמצאנו למדים כי האש המתגלה בניצוץ ובברק חלוקה במדרגתה, באשר אישו של הניצוץ היא אש תחתונה משא"כ אישו של הברק הינה אש עליונה, ולפיכך גם אופן גילויים תואם את מדרגתם, שכן האש התחתונה יוצאת ניצוצין ניצוצין היות וטבעה של אש התחתונה הוא טבע עולם הפירוד והחילוק, ועל כן היא יוצאת בדרך של פירוד וחילוק, משא"כ האש העליונה יוצאת בבת אחת ומאירה את כל העולם כולו כמטבע עולם האיחוד.

וביאור הדברים הוא, שחיבור המים והאש דלתתא מתגלה בעיקרו מיסוד העפר התחתון - על ידי 'חיכוך אבנים', משא"כ חיבור המים והאש דלעילא בעיקרו הוא מושרש בהארה העליונה הנקראת 'רוח', אלא שהתגלות הצירוף של המים והאש הוא בחיבור שני היסודות הקרים ומכח ה'קר' ש'ב-רק', והיינו דרמוז בשם 'ברק' צירוף של ב' יסודות שענינם הוא 'קר', ב - רק'.

והיינו שההארה מתגלית בתורת צירוף שתי הקרירות שביסוד המים וביסוד העפר, ועל ידי כן האש מצטרפת עם המים, אבל בעומק הסוגיא הגילוי של הברק מושרש לעילא על ידי הרוח, ולפיכך אמרו חז"ל (תנחומא חיי שרה ג) שכוח הברק יוצא מן הרוח.

אור הברק - אור האיחוד

'ניצוץ' - יסוד הצטרפות 'מים ואש' מלתתא

'ברק' - יסוד הצטרפות 'מים ואש' מלעילא

הנה כבר זכינו לעמוד על סוגית ה'אש' ולברר את ענין ה'ניצוץ' אשר בו מתגלה חיבור של 'מים ואש', והיינו שיסוד האש הינו חם ויבש, ויסוד המים הינו קר ולח, והרי שבטבעם האש והמים הם 'תרתני דסתרי אהדדי', אלא שעל ידי 'ניצוץ' מתגלה החיבור ביניהם ומתברר שאינם סותרים זה את זה ומשתכנים במשכן אחד - 'ניצוץ', וכמובן שגילוי זה אינו גילוי שלם של חיבור בין מים לאש אלא גילוי של 'חיבור מה ביניהם, באשר הניצוץ הוא 'אש קרה'.

ומעתה נראה לברר ביתר חדות סוגיא זו של חיבור מים ואש בבחינת הקרירות, ונזמין עצמנו לעיין בענין ה'ברק' באשר גם הוא כמו הניצוץ גילוי של חיבור בין 'מים לאש'.

ובטרם נחל בלימוד סוגיית ה'ברק' כדרכנו מתוך פרשיות ה'ברק' אשר בתורה, נראה להקדים ולהעמיד הבדל יסודי בין ה'ניצוץ' ל'ברק' - כי הנה ה'ניצוץ' הוא גילוי התחתון של התחברות 'מים ואש' ויסודו הוא מלתתא, וכפי שאמרו חז"ל (פסחים נד א) "אור דידן, במחשבה עלה ליבראות בערב שבת ולא נברא עד מוצאי שבת, ובמוצאי שבת נתן הקדוש ברוך הוא דיעה באדם הראשון מעין דוגמא של מעלה, והביא שני אבנים וטחנן זו בזו ויצא מהן אור", והרי שהניצוץ אשר יצא מחיכוך האבנים הוא גילוי מלתתא - מחיכוך האבנים.

* ואם כי מצינו בדברי חז"ל (תנחומא חיי שרה ג) כי הברק יוצא מיסוד הרוח, אך להדיא בפסוק נאמר כי הוא יוצא מן האש, ולהלן יתבאר יותר.

צירוף 'ברק' בתורה

והשתא נחל בבירור סוגיית ה'ברק' בפרשיות ה'ברק' שבתורה.

הנה כתיב (בראשית א יד) ביום רביעי דמעשה בראשית "ויאמר אלקים יהי מארת ברקיע השמים" - אותיות 'ברק', ואכן בפרשה זו לא נזכר להדיא 'ברק' אולם זהו צירוף 'ברק' הראשון אשר בתורה, והיינו שמקום הצירוף היסודי שמתגלה בברק הינו 'ברקיע' דיקא שהוא מקום העליון, ועניינו הוא חיבור 'מים ואש' דלעילא.

ומלבד זאת מצינו בתורה פעמיים פרשת 'ברקים' להדיא, הפרשה הראשונה הלא היא פרשת מתן תורה וכמ"ש (שמות יט טז) "ויהי קלת וברקים", והפרשה השניה היא בשירת האזינו, וכמ"ש (דברים לב מא) "אם שנותי ברק חרבי".

ומצינו בזאת שינוי לשון בין הפרשיות, שכן במתן תורה נאמר 'ברקים' בלשון רבים, אולם בשירת האזינו נאמר 'ברק' לשון יחיד, ועל דא דרשו חז"ל (ילק"ש יתרו רפב) שבמתן תורה נאמר ברקים בלשון רבים להורות על "מיני ברקים רבים", וכמובן שהדברים טעונים ביאור מה הם אותם מיני ברקים.

עוד מצינו צירוף של 'ברק' בפרשת 'אבני החושן', וכמ"ש (שמות כח יז) "טור אדם פטדה וברקת הטור האחד", 'ברקת' אותיות 'ברק-ת'.

והנה בתורה מבואר (שמות כח כא) שי"ב אבני החושן מקבילות הן אל שמות בני ישראל - י"ב השבטים, וכפי סדר השבטים: נמצא שה'ברקת' מקבילה אל שבט לוי, והיינו שזהו הברק דקדושה שמתגלה בו 'חיבור', ועניינו הוא לוי דיקא אשר כל הגדרת שמו ויסוד מהותו היא "הפעם ילווה אישי אלי" (בראשית כט, לד) מלשון ליווי וחיבור, ובזאת נרמז עניינו באבן הברקת שענין הברק הוא חיבור וליווי של מים ואש אהדדי.

אלו הם ד' הפרשיות שמצאנו בהן צירוף של 'ברק', ויש לברר את שורש הסוגיא וללמוד מהו עניינו של 'ברק'.

'הבריקה' - פגם הלובן שבעין

איתא בגמ' (ב"מ עח א) "השוכר את החמור והבריקה וכו', אומר לו הרי שלך לפניך". והיינו שסוגיא זו עוסקת במקרה שהחמור נשכר למלאכה והתקלקל אימתי חייב המשכיר להעמיד לשוכר חמור אחר, ואחד מן אופני הקלקול הוא 'הבריקה', ומייתי עלה בגמ' (שם ב) תרי לישני מאי הבריקה - "הכא תרגימו נהוריתא, רבא אמר אבוקת", והיינו שהלשון הראשון מבאר שהקלקול הוא שהחמור לקה בעינו, וכמו שפרש"י שהלובן שבעין התקלקל ואז מתגלה רק השחור שבעין, וקלקול זה נקרא 'מכת ברק', והלשון השני מבאר שהקלקול הוא שתולעים אכלו את עקבו של החמור ומחמת כך אינו יכול ללכת, וקלקול זה גם הוא נקרא 'הבריקה'.

ומעין הלשון הראשון איתא עוד בגמ' (ב"ב צז ב) בענין יין מקולקל שאין מקדשים עליו, שנקרא - "יין בורק", ופרש"ב, "יין לבן ורע, כמו ברק". והיינו שיין טוב הוא יין אדום דיקא ובבחינת "אל תרא יין כי יתאדם" (משלי כג לא), אבל הלובן שביין הוא קלקולו, והוא הנקרא 'בורק' - הוי אומר כי בהגדרת ה'ברק' טמון פגם ה'לובן', הן הלובן אשר בעין, והן הלובן אשר ביין.

הבנת יסוד הענין תתבאר על פי המבואר בדברי חז"ל (זוהר חדש יתרו טו א) כי תוקף החיבור של אש ומים המתגלים ב'ברק', הוא צירוף של גוון ה'לובן' עם גוון ה'אדמימות', והיינו גוון הלובן המתגלה במים שמצטרף עם גוון ה'אדמימות' המתגלה באש.

ולפי"ז תוקף הגדרת 'ברק דקלקול' הינה פירוד הלובן והאדמימות, ואשר על כן קלקול

² ובאמת שלשון 'ברק' מצינו עוד כמה פעמים בתורה, אלא שלהדיא מצינו הגדרה של 'ברק' בב' פרשיות הללו.

³ ענין ה'ברק' בהקשר ל'חרב' הוא מלשון שינון דבר חד אשר על ידי כך הוא מאיר כ'ברק' כמבואר ברש"י שם, ויסודו הוא בבחינת "להט החרב המתהפכת" (בראשית ג כד) אשר להט זה הוא בחינת 'ברק', או שביאורו הוא מלשון גילוי מידת הדין בהנהגת הבריאה אשר עניינה הוא 'חרב' (יעו"ז רבינו בחיי שם), וגילוייה הוא הנקרא 'ברק'.

⁴ יעו"ז באברנאל (שמות כח) ועוד מפרשים שנקטו סדר האבנים הם כנגד סדר תולדותיהם של השבטים.

כרוך על עקבו, עקרב כרוך על עקבו. והרי ש'ברק דקלקול' שייך במהותו לענין הרגליים וה'עקב', שזהו מקום ה'עקרב' שאחזיתו היא בעקב.

ונמצא לפי דא"כ דאיכא תרי לישני בענין 'ברק דקלקול' - וללישנא קמא הקלקול הוא בענין הראייה כאשר הלובן שבעין התקלקל ויוצא ה'שחור' שבעין, וללישנא בתרא הקלקול הוא ב'עקבים', והיינו שקלקולו של 'ברק' מתגלה באדם מלעילא ומלתתא, שבמקום העליון גילוי הקלקול הוא 'בעיניים' ובמקום התחתון גילוי הוא ב'רגליים' במקום ה'עקב'.

עוד יש להעמיד כי מלבד ששם 'ברק' חל ב'אדם', כמו"כ הוא חל על 'מקום', וכמ"ש בגמ' (יעו" פסחים נז א) "כפר ברקאי", וגם שם 'ברק' מתייחס למקום - 'בני ברק'.

נקודת הענין היא שזהו מקום ה'ברק' ולהכי דייקא בני בְּרֶק - בני 'ברק' הוא מקומו של רבי עקיבא, שעניינו הוא לתקן את ה'עקרב' - 'עקב', וכדלהלן.

קליפת העקרב - 'קרע ב' - 'ברקיע'

הנה לימדנו רבותינו ששמו של ר' עקיבא מורה על עבודת 'העלאת העקב' ממקומו בסוף השיעור קומה אל שורשו העליון אל ראש השיעור קומה - לשורש ה' מאמרות שנברא בהן העולם, וזהו הטמון בשם 'עקיבא' שהוא משורש 'עקב-י' - להעלות את ה'עקב' לראש העשרה מאמרות, ויתר על כן להחזירו אל נקודת השורש הפנימית שאין בה שום חילוק והפרדה בבחינת 'במאמר אחד יכול להיבראות' וזהו תוספת 'א' של שם 'עקיבא'.

ובזאת ביארו לנו רבותינו את מדרגתו של ר' עקיבא שהיה ראוי שתינתן תורה על ידו (מנחות כט ב), שעל ידו ומכווח מתבטלת קליפת ה'עקרב' של ה'עקב רע' המתגלה.

וביאור הדברים הוא שקליפת העקרב עניינה

הלובן שבעין מוגדר 'ברק דקלקול', שעל ידי כך נעשית הבהמה בעלת מום (יעו" בכורות לח א. במשנה ובסוגיא שעליה) ואין דמה ו'אדמימותה' ראוי לזריקה ע"ג המזבח, וכמו"כ במה שכתוב "אם שנותי ברק חרבי" מתגלה בחינת ה'ברק דקלקול', שכן החרב היא גילוי ה'דם' וה'אדמימות' בחינת "חרב נקמת נקם ברית" (ויקרא כו כה), וזהו ג"כ ענין הקלקול של 'יין בורק' שנפרד ממנו גוון ה'אדמימות' ואינו אלא יין לבן ורע.

וביתר עומק, לפי המהלך הזה עניינו של הברק חל במציאות העיניים (עי' אוצר מדרשים עמ' 406 ברק וכו' ענינו של אדם), וכנגד ה'ברק דקלקול' שחל בלובן שבעין עומד ה'ברק דקדושה' אשר הוא צירוף המים והאש המתגלה בראות העין, ולהכי ברכתו היא 'ברכת הרואה', וכדאיתא בגמ' בפ' הרואה (ברכות נט, א) "מאי ברקים, אמר רבא ברקא", ופרש"י ברקים של אש המתגלים בענן, והיינו צירוף המים והאש יחד, ועל דא אנו מברכים את 'ברכת הרואה', מפני שזהו ברק דקדושה - של חיבור וצירוף מים ואש המתגלה לעין הרואה.

'הבריקה' - פגם העקב שברגליים

וכל זה לדעת הלשון הראשון בעניין בהמה שהבריקה, אולם ללשון השני לשון הבריקה עניינו הוא קלקול ברגליים, וכמבואר שם שהתולעים אכלו את עקבה של הבהמה. וכמובן שהדברים אין להם פשר והבנה, ומהי הזיקה והשייכות בין קלקול הרגליים ל'ברק'.

ולבאר, ראשית יש להעמיד כי מצינו הגדרה של 'ברק דקלקול' בייחס ל'עקב', וכמ"ש חז"ל (אבות ב י) "עקיפתן עקיפת עקרב" - 'עקרב' אותיות 'ברק-ע', ועקיפתו היא בעקב אשר דיקא במקום העקב יש לעקרב אחיזה ושייכות (שהוא כעין הנחש הנושך עקבי סוס, וכרוך על עקבו, ובאוצר מדרשים עמ' 465 עקרב כרוך על עקבו), וגם זה מושרש בשם 'עקרב' - 'עקב-ר'. וכמ"ש נחש

^ה כידוע בדברי רבותינו בצירוף שם 'עקרב'.

^י 'יעו" שער הפסוקים בפר' לך ונמצא שם בכמה מקומות.

העליון אשר מצד הקדושה הוא חל בברכת הברקים ומצד הקלקול הוא חל ב'הבריקה' שיוצא השחור שבעין, וברגליים שזהו מקום ה'תולדה' מתגלה תולדתו של ה'ברק דקלקול', ולהכי הוא נקרא 'בני ברק' - תולדתו התחתונה של ה'ברק', ותיקונו הוא על ידי ר' עקיבא.

ולהכי אמרו חז"ל (גיטין נז ב) "מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק" - 'בני בניו' למדו ב'בני ברק', כי זהו תיקון תולדת ה'ברק', והביאור הוא דהמן העמלקי ירש את כח הקרירות שמעמיד עמלק וכמ"ש (דברים כה יח) "אשר קרך בדרך", וכבר התבאר בסוגיא ד'ניצוץ' שגילוי 'כח הקרירות' התחתון מתגלה במציאות ה'ניצוץ', באשר הוא נובע מיסוד העפר הקר ומוציא לפועל את החיבור של קרירות ה'אש והמים', וכח קרירותו של עמלק המתגלה ב'ניצוץ' מושרש ב'ברק העליון', ומלשון 'ב-קר'.

ותיקונו הוא על ידי בני בניו של המן אשר למדו תורה בבני ברק - תיקון ה'ברק' באתריה דר' עקיבא שהוא 'בני ברק'.

ציורף ה'ברק' מעלה את יסוד העפר - אבן ה'ברקת' - 'אבני אקדח'

מעלה נראה להוסיף הבנה - שהיות והתחדד כי השורש העליון של ה'ברק' הוא בציורף ה'מים והאש' העליונים על ידי הרוח ולעומת זאת גילוי התחתון הוא ב'ניצוץ' על ידי 'שני אבנים שחיכך זה בזה', הרי ש'ברק דתיקון' מעלה גם את מדרגת ה'אבן' ויסוד העפר, ובהכרח שכח ה'ברק' מתגלה גם באבן עצמה.

והוא הדבר אשר העמדנו בפתיחת הסוגיא, שבאבני החושן נאמר לשון של 'ברק' - 'אדם פטרה וברקת', והיינו שאמרו חז"ל (יעו' רש"י בראשית ו טז) "צהר תעשה לתיבה, יש אומרים אבן טובה ויש אומרים חלון", והיינו שה'אבן' האירה בתיבה והאבן גופא הייתה לברק אור

הוא פירוד ו'קריעה' משורש 'עקרב' - 'קרע ב', והיא המרומזת בציורף 'ברק' הראשון שבתורה דכתיב "יהי מארת ברקיע השמים", כלומר, ש'ברקיע' הוא אותיות 'עקרב', ודייקא התם חל כוחה של 'קליפת העקרב' להחיל פירוד וקריעה בב' המאורות שברקיע השמים - שלקתה הלכנה והתמעטה.

הנה כי כן - כח הקריעה והפירוד המתגלה ב'עקרב' חל בב' ה'מארת' חסר וי"ו - מפני שלקו ואין חיבור וציורף שלם ביניהם, מחמת העקרב שעוקר וקורע אותם. רקיע יש בו אותיות קרע, כמ"ש חז"ל.

ובאמת שתחילת הפגם הוא בעצם עצמותו של ה'רקיע' שעניינו הוא הבדלה ופירוד, שהרי הרקיע הוא המבדיל בין מים העליונים למים התחתונים, ויתר על כן שהאש המבדילה נבראה בו וזהו הגיהנם - מקום ה'פלגא' (יעו' תנחומא חיי שרה ג), ולהכי עצם הדבר שישנם 'ב' מאורות' ברקיע היינו מחמת גילוי הפירוד המתגלה בו, ולהכי ברקיע יש 'ב' מאורות', וגם בהם וביניהם חל פגם של פירוד מכח העקרב המתגלה ברקיע.

והנה בלשון חז"ל פעולתו של העקרב היא 'עקיצה' וכמ"ש 'עקיצתן עקיצת עקרב' וכן אמרו (עי' ילק"ש פקודי תכז ד"ה כיצד היו הלויים, בענין ענני הכבוד) שהקוצים נקראים 'קוצים וברקנים', והיינו שה'ברקן' הוא גילוי שורש בחינת ה'ברק דקלקול' שתבניתו היא 'עקרב' - 'ברק ע'.

בני בניו של המן למדו תורה - ב'בני ברק'

ונמצא כי ישנם שני מהלכים ב'ברק דקלקול', האחד הוא מצד העיניים, והשני מצד הרגליים וכפי שהתחדד שזהו מקום ה'עקרב' - עקב - ר, אשר תיקונו הוא על ידי ר' עקיבא דאתריה הוא 'בני ברק'.

והיינו שבעיניים מתגלה הקלקול בברק

¹ ובדקות יש לומר, כי הראיה הלא היא על ידי ה'שחור' שבעין, ובהא גופא בעומק חל הפגם בלבנונית שבעין.

היא הקביעה שיש צירוף וחיבור, והיא עניינו של לוי שאמרה לאה "הפעם ילווה אישי אלי" (בראשית כט לד).

וביתר עומק - תוקפה של הארת ה'ברקת' שהיא הארת ה'ברק דתיקון', הוא החיבור של יעקב ולאה - אשר "עיני לאה רכות" בבחינת ה'בריקה' במקום ה'עיניים', ועניינו של יעקב הוא ה'עקב' כידוע, ונמצא כי הליווי של יעקב ולאה מלבד היותו בעצם ליווי וחיבור, נוסף על כך צירוף וחיבור של ב' מדרגות ה'הבריקה', שמצד אחד עומדת לאה שהיא המקום העליון - ה'בריקה בעיניה', ומצד השני עומד יעקב שהוא המקום התחתון - ב'עקב', בבחינת "תולעת יעקב" (ישעיהו מא ד) דקדושה, וצירוף שניהם הוא העומק הטמון בלוי ובהארת ה'ברקת' של "הפעם ילווה אישי אלי".

ובאבן הזאת טמון צירוף וחיבור של 'אבן' - 'אב ובן', כאשר כל אבני החושן המרמזים על י"ב השבטים שמצטרפים אל אביהם ונעשים י"ג - בגימ' 'אחד', ומתוך צירוף הבנים לאביהם בתכלית החיבור עולה הקריאה "כשם שאין בליבך אלא אחד אך אין בליבנו אלא אחד" (פסחים נז א).

בזאת יש להבין כי מכח הארת ה'ברקת' שהיא הארת התיקון של ה'ברק' ביסוד העפר באבן נלחמו ישראל בעמלק - "וידי משה כבדים ויקחו אבן וישימו תחתיו" (שמות יז יב), והיינו שבכח הארת ה'אבן' ותיקונה יש להילחם עם קרירותו של עמלק, הוי אומר כי מלחמת עמלק הייתה בכח הארת ה'ברקת'.

וביתר ברירות יש להבהיר - כי הארת הברק נעוצה ומושרשת בהארת החמה וכלשון חז"ל (יומא ג משנה א) שההכרזה בתחילת העבודה של יום הכיפורים הייתה 'ברקא', והיינו תחילת הארת השמש, ונמצא כי הארתה של החמה בעולם נקראת בלשון רבותינו 'ברק', וזהו אשר מלחמתו של משה בעמלק היא בכח הארת החמה - "ויהי ידיו אמונה עד בא השמש" (שם).

המאיר מתוקף הארת ה'ברקת' שהיא אבן המבריקה ומאירה.

ועוד אמרו חז"ל (תנחומא תרומה, ז) "אבני מילואים אלו הם אבני אקדח" - דהיינו אבנים מאירות, שבאבנים אלו מתגלית הארה ועליית מדרגה ליסוד העפר, ה'אבן' בתוקף הארת ה'ברק'.

הרי שגילוי הברק אינו רק בבחינת אש עליונה "ומן האש יוצא ברק" כלשון יחזקאל, ולא רק כלשון חז"ל בבחינת רוח שהוא שורש לברק, אלא כמו שחודד לעיל, שמתגלית בזה העלייה של מדרגת האבן.

ומצד קלקול מדרגת האבן הגילוי הוא באותו אופן של אבן המאירה - "להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים", "אם שנותי ברק חרבי", זוהי החרב שמתגלה בה הקלקול ביסוד העפר, כאשר החרב היא הנוקמת נקם ברית וחל בה "ואל עפר תשוב", והיא השומרת את דרך עץ החיים למען לא יאכל האדם ממנו וחי לעולם, בהיותו מעותד לשוב אל העפר שממנו קורץ.

והרי שה'ברק דקלקול' המתגלה באבן הוא השומר על 'דרך עץ החיים' ב'להט החרב' - "ברק חרבי".

אולם התגלות ה'ברק דתיקון' ביסוד העפר הוא בבחינת הארה שמאיר באבן, בחינת 'אבני אקדח', בחינת 'ברקת' שהוא כוחו של לוי.

והיינו שכל תוקף פרשת הקלקול של 'להט החרב המתהפכת' היא הקביעה שיש פירוד והבדלה, וכמבואר בדברי חז"ל (עירובין יח ב) שלאחר חטאו של אדם הראשון וגירושו מגן עדן פירש מאשתו ק"ל שנה, וחלה הבדלה בין הזכר לנקבה' - בין 'אדם לחוה', וכפי שהתחדד שמהותו של 'ברק דקלקול' הינה חלות של פירוד והבדלה, ובכל מקום אשר קלקולו של 'ברק' פוגע שורר בו 'פירוד'.

ולעומת זאת פרשת התיקון של 'הברקת'

^ח ומורה על כך שם 'לאה' - לאות העיניים.

אולם כברית בין הבתרים לא חלה הבדלה ב'ציפור' וכדאמר הכתוב "ואת הציפור לא בתר" (בראשית טו י), והיינו שתחת הפירוד וההבדלה של לפיד האש יש חיבור וצירוף של 'אש' המתגלה ב'ציפור' - וזהו גילוי של 'ברק בן אבינועם' שמחבר ומצרף כמו 'ברק' שמצרף 'מים ואש'.

והנה אמרו חז"ל (פסיקתא זוטרית לק"ט, לך לך פ' יב) "ר' פנחס בשם ר' אבהו אמר שני בני אדם היו עיקר ועשו עצמן טפלין, אברהם וברק, אברהם - למען ייטב לי בעבורך, וברק - ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי ואם לא תלכי עמי לא אלך". ומבואר כי גם באברהם אבינו וגם בברק התגלתה הבחנה של 'נעשו טפלין לנשותיהם', ובאמת שבאברהם אבינו דבר זה התגלה ב' פעמים - בעניינו של אבימלך כדאמרן שאמר לשרה 'למען ייטב לי בעבורך', וכן במה שאמר לו הקב"ה "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה" (בראשית כא יב) ופרש"י - "למדנו שהיה אברהם טפל לשרה בנביאות", והיינו שנקודת טפילותו של אברהם אבינו לשרה היא 'בנביאות'.

ונראה שעומק כוונת מאמרם שברק פירש מדבורה כאשר החלה להתנבאות אין הכוונה כפשוטו שפירש ונפרד ממנה, אלא אדרבה אז הוא פירש מלהיות עומד כנגדה אלא נטפל אליה, והיינו שפירש מהיות איש אשר אשתו טפילה לו והוא המושל בה, אלא נעשה הוא טפל לאשתו, וכשם שטפילותו של אברהם לשרה הייתה ב'נביאות' כך גם טפילותו של ברק לדבורה הייתה ב'נביאות'.

וביאור הענין - שכבר הוזכר לעיל שאברהם ושרה ראשי תיבות 'אש', כלומר, איש שהוא אברהם בחינת ה'מים', אישה שהיא שרה בחינת ה'אש', ומצד ההבחנה של האש נעשה

והיינו שאמרו חז"ל שעמלק נלחם בישראל מכח האצטגנינות שראה, אבל משה העמיד את החמה ועל ידי כך עשה משה מלחמה בעמלק, ולעניינא דידן - הארת השמש היא הארת ה'ברק' ו'ברקאי', בכח גילוי הארה זו נלחם משה בעמלק.

מהלך ה'ברק' בפרשת 'ברק בן אבינועם'

והנה יש להוסיף פנים חדשות לסוגיית ה'ברק' והיא שיצחק אבינו אשר עניינו הוא מידת הדין וגילויה הוא ביסוד האש, נזדווג לאשתו - 'רבקה' משורש 'ברק ה', כי הנה יסוד האש הוא תוקף ה'ברק' ויען שהדוכרא יצחק עניינו הוא 'יסוד האש' אזי ה'נוקבא' היא 'רבקה'.

ונוסף לזאת - נצטרפה ונטפלה 'דבורה' מיניקתה של 'רבקה' אל רבקה עצמה, וצירוף זה חזר והתגלגל ב'ברק' ודבורה בספר שופטים, והיינו שכשם שנעשה צירוף בין 'רבקה לדבורה' כך נעשה צירוף בין 'ברק לדבורה', וכלדהלן.

כתיב "ודבורה אישה נביאה אשת לפידות" (שופטים ד ד), ופירשו רבותינו (יעוי' בפירושי הראשונים עה"פ שם) שזהו 'ברק' אשר מתחילה היה נקרא שמו 'לפידות' על שם שאשתו הייתה נותנת בידיו פתילות להאיר את משכן ה' בשילה, ולאחר שהחלה להתנבאות פירש ממנה, ומבואר שהוא נקרא על שם ה'לפיד' שהיה מאיר מכותה, והוא פירש ממנה.

והיינו ש'לפיד' הוא המוזכר בתורה כברית בין הבתרים שהיה 'לפיד אש' עובר ביניהם, כלומר - אש המבדלת ומפרידה, ובעניינו של 'ברק' יש מדרגת 'לפידות' שהוא הבדלה ופירוד של 'לפיד אש' ועל כך פירש ממנה,

פ ויתר על כן אמרו חז"ל שלאחר מכן נתגלגל ברק ב'נר' אביו של אבנר וסביו של שאול המלך (ראה רד"ק דה"א ח) - והוא 'ברק' הוא 'לפידות' (לקוט שופטים ד) הוא 'נר'. ועוד אמרו רבותינו שחזר ונתגלגל בהורדוס - שכיבה אורו של עולם כלשון הגמ' (ב"ב ד א), ונקרא ג"כ שכיבה 'עינו של עולם' (שם בלישנא אחרת).

מלבד הציפור שלא בתר, ואמרו רבותינו שנתעברה בדבורה נשמתה של ציפורה אשת משה רבינו, והיא בבחינת 'ואת הציפור לא בתר'. ועוד לימדנו שהיא הייתה תיקון נשמתה של 'תמר' במעשה דיהודה ותמר לתקן בחינת הקלקול שחל שם, ועל דא אמר הכתוב (שופטים ד ה) "והיא יושבת תחת תומר דבורה".

לברקית, ומאי נינהו, דמא דתרנגולת ברא". ומבואר כי היו כוחלים את העין אשר לקתה במחלת ה'ברקית' בדם של תרנגול הבר.

עוד איתא בגמ' (גיטין סט א) "לברוקתי - ליתי עקרבא דשב חומרי (בעל שבע גוונים) ונייבשיה בטולא (ולייבשו בצל), ונישחוק תרתי מנתא כוחלא וחדא מנתא מיניה, ולימלי תלתא מכחלי בהאי עינא ותלתא מכחלי בהאי עינא". ומבואר, שישנה עוד אפשרות לרפאות את מחלת ה'ברוקתי' - בדמו של עקרב בעל שבע גוונים על ידי ב' מנות מדמו ומנה אחת משחיקת העקרב עצמו, הכל כפי הסדר המבואר שם בגמ'.

והעולה כי את מכת ה'ברק' אשר בעיניים ניתן לתקן או מכוחו של 'תרנגול הבר' או מכוחו של העקרב, וכמובן שהדברים חסרי פשר והבנה, ושומה עלינו לבארם היטב.

אבני המקדש - מהלך של 'חיבור' והפקעה של 'חרב'

הנה בגמ' (גיטין סח ב) מבואר שכאשר רצה שלמה המלך לבנות את בית המקדש הוזקק ל'שמיר' שהיה מבקע וחותר את האבן ולא היה יודע את מקום הימצאו, עד אשר גילה לו אשמדאי שאין ידוע מקומו אלא לתרנגול הבר, והוא זה שגילה לשלמה המלך את מקום השמיר על מנת שיוכל לבנות בו את בית המקדש לחתך אבנים ולסתת הבנין.

והיינו שבבית המקדש אמרה תורה "לא תניף עליהם ברזל" (דברים כז ה) - אין מקום ל'חרב' בבנין בית המקדש, שכן אין מקום ל'חרב' ול'חורבן' במקום ה'חיבור' והארת 'חברון', כלומר שגילוי החרב הוא בבחינת 'ברק חרב' שהוא גילוי של פירוד ופיזור המתגלה בברק החרב בבחינת 'ברק דקלקול' ואין מקום לגילוי של פירוד בבית המקדש שהוא אתר די ביה יתחברון שמייים וארץ.

ולחכי ההכרזה שפותחת את עבודת יום

אברהם טפל לשרה, במהלך הגילוי של הברק המתגלה.

והיינו שגילוי ה'ברק' הוא גילוי האיחוד של 'מים ואש' ומציאות הברק היא טפילות המים לאש, ובאמת שמצד התחתון ה'אש' הינה בבחינת 'לפיד אש' אשר עובר בין הבתרים להפריד ולחלק ביניהם, אבל מצד העליון ה'אש' הינה בבחינת 'ברק' אשר מאחד ומחבר 'מים ואש' ואשר בו חלה טפילות המים לאש (על ידי הרוח, כפי שהתבאר).

וגילוי הברק העליון הוא מהלך טפילותם של אברהם וברק לנשותיהם - בחינת הטפילות של ה'מים' ל'אש' המתגלה בפועל ב'ברק העליון'.

העולה בידינו עד השתא הוא שישנן ב' הבחנות של 'ברק דקלקול' - 'הבריקה' בבחינת 'ברק דקלקול' העיניים, שהלובן אשר בעין התקלקל וגבר עליו השחור שבעין, דהיינו פגם באיחוד המים והאש, אשר גברה האש על המים ויצא ה'שחור' שבעין, ומלבד זאת יש 'הבריקה' בבחינת ברק דקלקול העקביים, שהוא מקום האחיזת ה'עקרב'.

וכנגדם ישנם ב' הבחנות של 'ברק דתיקון' - כנגד העיניים הוא ברכת הרואה שמברך על הברק העליון שמתגלה בו איחוד 'מים ואש', וכנגד העקביים הוא תיקונו של 'ר' עקיבא, ובשורשו הוא באיחוד 'יעקב ולאה', אשר על ידי תיקון זה מתבטל כוחו של עמלק ומבני בניו של המן למדו תורה ב'בני ברק'.

זאת היא תמצית הדברים עד השתא, ומכאן ואילך נראה להתבונן ולהרחיב עוד סוגיא זו, וכדלהלן.

ב' רפואות ל'הבריקה' - מהלך האיחוד

הנה מדברי חז"ל עולה שישנם ב' תרופות למכת 'ברק העיניים', ואלו הם.

איתא בגמ' (שבת עח א) "רבי שמעון בן אלעזר אומר: דם כדי לכחול בעין אחת שכן כוחלין

דתיקון, והיות שה'ברק דקלקול' בעינו עומד להחיל פירוד יש לתקנו ב'ברק דתיקון' שהוא בנין אבני המקדש שהם על ידי השמיר ולא על ידי החרב, במהלך של 'חיבור' ובהפקעת ה'פירוד'.

ועומק הענין הוא שמלבד שעצם בנין הבית הוא עסק ב'חיבור' באשר שם נתחברו שמיים וארץ ומשם הושתתה הארץ בהשפעה העליונה, יש עוד עסק גדול של חיבור בעבודת בנין הבית - חיבור האבנים במהלך ה'שמיר' לאפוקי מהלך ה'חרב'.

ולחכי מי שחל בו מחלת ה'ברק' בעיניים, אשר מהותה הוא פירוד בבחינת ה'עיניים' תיקונו הוא על ידי תרגול הבר ומכח השמיר, אשר על ידם חלה מציאות של חיבור בבחינת העיניים - בעינו של עולם, הוא בית המקדש מקום החיבור.

ולפיכך כאשר אנו עוסקים בתיקון ה'ברק' בסדר המלחמה של משה בעמלק - מניחים 'אבן' אשר יישב עליה משה, והיינו, שמלבד מה שהתבאר שהיא האבן המתוקנת ביסוד העפר שהתעלה במדרגת ה'ברקת', יש להוסיף ולומר שהיא היא האבן שאין בה כלל הבחנה של פירוד ולא עולה עליה 'חרב' כי מהארת אבני המקדש היא, וכאשר נלחמים עם עמלק אשר כוחו הוא ב'ברק דקלקול' - ברק של פירוד, יש להעמיד את ה'ברק דתיקון' - ברק של חיבור, וגילויי הוא באבני המקדש אשר מופקע מהן מציאות של 'ברק חרבי', ובזאת טמון עומק ניצחונם של ישראל.

ובזאת נבין עומק מאמרם ז"ל (תנחומא כי תצא יא) - "רבי יהודה בר אלעאי אומר על שלשה דברים נצטוו ישראל בכניסתן לארץ, למנות עליהם מלך, ולבנות להם בית הבחירה, ולהכרית זרעו של עמלק". והיינו שג' דברים הללו הם סוגיא אחת של 'חיבור' ומצטרפים ומתחברים אהדי להעמיד מהלך של חיבור שלם בעלמא דפירודא, כי כריתת זרעו של

הכיפורים" הינה 'ברקאי' - 'האיר המזרח עד שבחברון' (יזמא פ"ג מ"א), והיינו הכרזתו של 'ברק דתיקון' שהוא הארת 'חברון' אשר עומד כנגד השפעתה של ה'חרב', וזהו 'חברון' - 'חבר-ן'.

ונמצא שמציאות בנין הבית במהלך של 'חיבור' והפקעה של 'חורבן' באה על ידי השמיר אשר הביא תרגול הבר לבית המקדש, ומשום כך בדמו של תרגול הבר ישנו תיקון וריפוי ל'הבריקה' - ל'ברק דקלקול', ונסביר.

הנה 'ברק דקלקול' מתגלה ב'ברק החרב' המבדילה ומפרידה, שזהו עניינה של ה'חרב' שנוקמת נקמת דם ומעמידה את גוון האדמימות לעצמו בלא איחוד וחיבור גוון הלובן - היא החרב אשר להטה מתהפך לשמור את דרך עץ החיים לשמור את גזירת המיתה להפריד נשמה מגוף בגזירת המיתה, ובזאת שב הגוף אל העפר מבלי שיהיה לו עילוי הראוי לו, וזהו מהלך הנקרא "שנותי ברק חרבי" - בבחינת שינון החרב ושינוי המידות להעמיד את ההנהגה בעולם התחתון במהלך של דין ופירוד ולהחיל מציאות של הבדלה וחילוק, ולהט החרב הזאת הוא להט המפריד ואור של 'לפיד אש' שעובר בין הבתרים.

אבל בבית המקדש כל מציאות של 'חילוק' ו'פירוד' אינם אלא לצורך 'חיבור' ו'צירוף' - וסיתות האבנים על ידי השמיר אין בו כדי להחיל פירוד היות וכח הפירוד שבו אינו מדין 'חרב' המפרידה, וממילא כל כח הפירוד שבו הוא במהלך של 'חיבור'.

ועומק הענין הוא שבחילוק האבנים נעשה חיבור בין האבנים, מלבד שהם אבני המקדש שהם מקום החיבור של שמיים וארץ.

וזהו אשר גילו לנו רבותינו ש'ברק' שב והתגלגל בהורדוס אשר כיבה אורו של עולם, ודינו היה לעסוק בעינו ואורו של עולם כמ"ש (ב"ב ד ע"א) - והיינו, שבאשר מציאות ה'ברק דקלקול' לא נתקנה בשלימותה חוזר הענין ומתגלגל בהורדוס שעליו לגלות את ה'ברק

ה'ברק' העליון שמתגלה בבחינת ה'ראשית' של ישראל - שהם 'לי ראש'.

ביאור הדברים - דקליפת עמלק הרי היא קליפה כנגד 'ישראל' שהם בבחינת 'לי ראש', ומעמידה כנגד ה'ראש' דקדושה שיעור קומה של 'ראש' דטומאה, והדא הוא דכתיב "ראשית גוים עמלק", והיינו שעמלק הוא ראש השיעור קומה של מציאות אומות העולם באשר הם נכללים בו, ונמצא כי עמלק הוא 'שורש ע' אומות'.

ומשום הכי התגלותו של עמלק נאחזת ב'ברק' של ה'ראשית' שמתגלה בישראל שהוא בבחינת אור גמור - "חכמת אדם תאיר פניו", אלא שהכח המתגלה באותה חכמה הוא רק בבחינת 'ברק דעלמא' וכבר אמרו רבותינו (?) שכל הארת החכמה הזאת היא בבחינת 'ברק' (עי' סודי רוזא אות צ' מאור מלאכים תאיר הארץ וכו' כניצוצי ברק), היות וקליפת עמלק יש לה אחיזה בו, והיינו שבמקום אשר יש רפיון מן התורה ואין גילוי החכמה בתוקפה אזי ההארה הינה רק בבחינת ברק, עי' ילקוט שמואל ב קסא מויק"ר כא ג: כי אתה תאיר נרי בגדודי עמלק וכו' בזיקים וברקים היה מאיר לו הקב"ה, ושם יש מקום אחיזה ויניקה למציאותו של עמלק, ומשם הוא מושך חיות וקיום אל השבעים אומות כולם, משורש הברק דקלקול שהוא בבחינת 'עקרב' - 'ברק-ע', והיינו הארת הברק שממנה ממשיך עמלק את קיום הע' אומות.

ברם, דרכו של 'ברק' הוא שמבריק והולך לו, וכדאמרו חז"ל ש'ברק' - מידת הדין שבו מועטת, שכן בשעה שנשתלח הדין חוזר מיד לשורשו. עי' תנחומא חוקת ו: חכמת אדם תאיר פניו וכו' ועוז פניו ישונה שהוא משתנה ממידת הדין למידת הרחמים

ומהשתא שנתבאר ביתר עומק שכל יניקת ההארה שמתגלה בעמלק היא ממדרגת 'ברק דעלמא', אזי נבין שכל חיותו וחיות הע'

עמלק היא מלחמה ב'ברק דקלקול' וכפי שהתבאר, וכמו"כ בנין בית הבחירה הוא בנין של חיבור^י וכפי שהתבאר, ומצטרף אליהם העמדת מלך ישראל שהוא הכללת כלל ישראל וחיבורם תחת 'מלכות ישראל'.

ולעומת זאת מלכות שאינה של ישראל שהיא פירוד ועל דא אמר אחשוורוש "עד חצי המלכות" - ולא דבר שחוצץ למלכות ומאי ניהו בנין בית המקדש" (מגילה טו ב), והיינו שבנין הבית הוא הבדלה שיש בה חיבור ואחזות כפי שנתבאר.

וביתר עומק נראה להבין כי זו ממש מציאות הרקיע כאשר יש בו הבחנה של הבדלה בין מים למים וחלה בו מציאות של 'ברק' דפירוד ועל כן אמרה תורה "יהי מארת ברקיע" כפי שהתבאר, אבל מאידך יש בו מציאות של צירוף וחיבור של ב' המאורות - אדמיות מצד החמה ולובן מצד הלבנה, ועל דא הוא נקרא 'רקיע' בהיותו 'עיקר' שכל הענפים נמשכים ממנו ומושרשים בו.

ונמצא כי ה'רקיע' המבדיל הוא ה'רקיע' המצרף - כבנין אבני המקדש שסדר בניינו הוא חילוק שיש בו חיבור.

מלחמת עמלק - בהעמדת אור ה'ברק'
והנה כל האומות כולם בבחינת 'עמלק' הם כאשר 'ראשית גויים עמלק' (במדבר כד כ), והיינו ששורש התפרטות האומות לשבעים הוא בעמלק אשר כוחו הוא 'עקרב' - ברק ע', והיינו שבחלקו עומדת הארת ה'ברק' דקלקול אשר ממנו חלה התפרטות האומות לשבעים, וכל מציאותם מושרשת באותו ה'ברק'.

אך לעומתם ישראל שנקראו 'ראשית' אין הארתם מדודה כהארת ה'ברק' אשר מבריק והולך לו אלא הארתם הארה קבועה היא, בבחינת "חכמת אדם תאיר פניו" (קהלת ח א) - אתם קרויים אדם" (ב"מ קיד ב), והיינו מדרגת

^י וכידוע, שעל דא נקרא 'בית הבחירה' - מלשון בחירה שפועלת 'חיבור'

^י כידוע נוטריקון זה, ועי' בני יששכר אדר ב, ג.

בבחינת 'הפעם ילווה אישי אלי', וכנגד כך עומדת מציאותו של עמלק שיונק מאותו ברק דקדושה ומעמידו בסדר עלמא דפירודא.

והיינו שכידוע מדברי רבותינו אשר מתוך כלל הע' אומות נזקפים ועומדים להם 'עשו' ו'ישמעאל' כעיקר (עי' תיקונים תיקון כא נב א: אויביה שלו, אלין עשיו וישמעאל ושבעים ממנו, ובשל"ה פ' וזאת הברכה בהגה: עשיו וישמעאל הם כוללים כל השבעים אומות), ו'עמלק' הוא גילוי הצירוף של בחינת 'עשו' ובחינת 'ישמעאל' (עי' רע"מ משפטים קכ ב ערבובי דאומין דעשיו וישמעאל דאיןן עמלקים) - כלומר, ש'עשו' העמיד עצמו בשייכות וזיקה אל העפר בהכרזת "הנה אנכי הולך למות" (בראשית כה לב) שכלל המיתה היא חוק מחוקי יסוד העפר, והנה כי כן - "כי עפר אתה ואל עפר תשוב" (בראשית ג יט), ו'ישמעאל' העמיד עצמו בשייכות וזיקה אל המים בסדר "ויכלו המים מן החמת ותשלך את הילד" (בראשית כא טו), וכנגד 'עשו' ו'ישמעאל' אמרו ישראל במעמד הר סיני "נעשה ונשמע" - נעשה כנגד 'עשו' מלשון עשייה, ו'נשמע' כנגד ישמעאל מלשון שמיעה, והיינו שבהכרזת נעשה ונשמע קבעו ישראל את הצירוף של ב' היסודות הקרים של העפר והמים במהלך של תיקון, כי זהו גודלו ותוקפו של מעמד הר סיני ב'ברקים' של איחוד וצירוף של ב'-קר', אבל דיקא התם זה לעומת זה, עומק עמלק שהוא המצרף את עשו וישמעאל במהלך הקלקול שהוא צירוף ב' היסודות הקרים במהלך של קלקול כנגד ישראל.

זהו מקום ה'קרב' של אומות העולם עם ישראל בהעמדת גילוי ה'ברק' - שכלל אומות העולם נכללים בעשו וישמעאל והם עצמם מצטרפים אהדי במהלך דקלקול בעמלק, שהוא ראש השיעור קומה דילהון, וכנגדם זועקים ומכריזים "נעשה ונשמע" במהלך של צירוף ובגילוי השלם של ה'ברק העליון' אשר הוא חוזר ומחבר את הדברים לעילא, וזהו הצירוף של ה'ברק' בשורש העליון שבו.

אומות התלויים בו אינם אלא כמטבע הברק הזה שמבריק והולך לו - ובהא גופא שעמלק מגלה את ה'ראשית' דטומאה שם טמונה מפלתו ומהא גופא מתגלה ש"אחריתו עדי אבד", באשר כל הארתו היא הארת הברק שכל מציאות ההארה הזאת היא הבזק אור שנעלם ואין לו קיום, וכך גם עניינו של עמלק שכל כוחו ויניקתו באור החכמה אשר בישראל הינה בשיעור של 'ברק' - שמבריק והולך לו.

וביתר בהירות נראה להבין כי עובדת היות עמלק יונק את קיומו מן הברק המתגלה באור הפנים, והיינו בראש השיעור קומה ובבחינת 'פנים', אזי נקודת התגלותו הינה במאור הפנים - אלו העיניים, והיינו בגילוי הברק המתגלה בעיניים.

ושם דיקא היא נקודת מלחמתו - ב'ברק' לעשותו 'קרב', ולהעמיד 'ראש' לשיעור קומה של אומות העולם, בזאת דיקא שהוא עושה מה'ברק' 'קרב' הוא מעמיד את ה'ברק דקלקול' שהוא בבחינת 'ברק חרב' להלהיט את להט החרב המתהפכת ונוקמת נקמת דם ברית, ולהחיל מציאות של מוות - 'קבר', למען יתגלה ה'רקב' עצמות קנאה.

מלחמה זו היא מלחמה על גילוי ה'ברק' העליון - באשר אופי מלחמתו של עמלק הינה ב'-קר', מלשון ב' קרירות שהם שני היסודות הקרים - ה'עפר' וה'מים', ובכך הוא מקרר את האמבטיה להילחם עם ישראל אשר הם אוחזים ב'ברק' העליון שהוא מצרף ומתקן את כלל יסודות הבריאה.

מעשה כל המאבק ניטש על אופן גילוי הברק העליון - האם יתגלה בסדר של צירוף וחיבור 'יעקב ולא', ומתוך ליווי של 'הפעם ילווה אישי אלי' בבחינת 'ברקת' או שיתגלה הקלקול שב'ברק' שהוא בבחינת 'עקרב' מקום הפירוד והחילוק.

וביתר שאת - ישראל נוקטים את צירוף הקרירות המתגלה בברק למהלך האיחוד

המתגלה על ידי ר' עקיבא הוא שקודם הוא מעלה את ה'עקב' אל ראש השיעור קומה של ה' מאמרות, וחוזר ומעלה אותו אל ה'אחד' הגמור, והיינו תיקון ה'קב' שב'עקב' להעלותו אל שורשו כפי שהוא בפנימיותו שאין בו גילוי של פירוד אלא איחוד.

ועל דא אמרו חז"ל שר' חנינא ניזון מאותו קב פנימי המתגלה בתיקון הברק דקדושה.

והנה בענין 'ברק דקלקול' התחדד שהוא העמדת 'ב' יסודות קרים' אשר הם קרירות המים וקרירות העפר - אך מבואר בדברי רבותינו, עין הגהת מהרי"ץ לנפש החיים (הגה ראשונה) שכל ענין יסוד העפר הלא הוא תוספת על ג' יסודות העיקרים, וכלול הוא בשורשו ביסוד המים, והדא הוא דכתיב "לשלג יאמר הוא ארץ" (איוב לו 1), דהיינו שמהמים היורדים מלעילא נעשה שלג, וממנו נעשה 'ארץ' ו'עפר', ונמצא לפי"ז כי באמת שורש הקרירות אשר ביסוד העפר נובע בנביעת ה'מים', והרי שבסדרי המציאות הפנימית אין כלל ב' יסודות קרים, כי אם אחד, ואין ב' קרירות אלא אחת בלבד.

ומעתה נבין כי כל מלחמתו של עמלק בהעמדת 'ב' יסודות קרים' הינה מצד סדר המציאות החיצונית הנראה לעין דהאי עלמא, אבל מצד סדר המציאות הפנימית ובמהלך התיקון של ה'ברק' כלל אין מציאות של ב' יסודות קרים כי אם יסוד המים - ואין 'קר ב', אלא אחד.

ומשום הכי קרירות המים חוזרת ומצטרפת באיחוד ה'אוויר מים אש' ואין בסדר הפנימיות כלל מציאות של קרירות דקלקול, וכל מהלך הקלקול המתגלה בברק הוא מצד סדר המציאות החיצונית שישנם ב' יסודות קרים, ושדבר זה חל בירידת מדרגת ה'ברק' למטה - למקום העיניים והעקביים.

הנה כי כן 'מבשרי אחזה' אשר בצורת האדם רבו האיברים הכפולים - העיניים הם שניים, האוזניים הם שניים, החוטם שני נקבים,

ולהשלמת ההבנה יש להעמיד כי הגילוי השלם המתגלה במדרגת ה'ברק' הוא כאשר חוזרים ומצטרפים שני החלקים של ה'קרירות' למעלה אל המדרגה העליונה לשורשם - בבחינת 'בגדי שש', והיינו פעמיים 'קר' בגימ' קטנה, ובחינה זו היא המרמזת על תיקון הגילוי השלם של ה'ברק'.

ועל גילוי זה דיקא נאמר בנוסח מטבע הלשון - "כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון" (ישעיהו נב ח), והיינו שבדור עקבתא דמשיחא תהיה התגלות ההארה בבחינת 'עין בעין', שכאשר חוזר ומצטרף הצירוף העליון אזי מצטרפים ה'עין' עם ה'עקב'.

מהלך ה'ברק דתיקון' - בגילוי בחינת ה'קב' אחד

מעתה נראה להעמיק עוד ולהאיר באור ברור מהי נקודת התיקון של הצירוף העליון שמתגלה בברק דתיקון, ונתחיל ונאמר.

אמרו חז"ל (תענית כד ב) "כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין". ומבואר כי כל מציאות קיום העולם וחיותו הינה בכוחו של ר' חנינא, והוא לעצמו אינו נוטל אלא 'קב' מן השפע היורד מלמעלה. והנה שיעור זה של 'קב' מתגלה באור ה'ברק', ומשורש 'קב ר', וכמו"כ שיעור זה של 'קב' מתגלה ב'עקב', משורש 'קב ע', כלומר שישנו שיעור של 'קב' אשר מצטרפות אליו שני האותיות ר' ע' - ר'ע', והיינו שבפנימיותם של ה'ברק' וה'עקב' ישנו 'קב' שסביב לו חונה ויונקת מציאות ה'רע', וזהו צירוף ה'רע' שמתלבש על ה'קב'.

נקודת הענין היא שר' חנינא אינו ניזון אלא מן ה'קב' אשר הוא 'אחד' ללא 'ריבוי', בבחינת "רוצה אדם בקב שלו יותר מתשעה קבין של חבירו" (ב"מ כא א), ומנקודת ה'אחד' הוא ניזון אשר נקודה זו היא הטמונה בצירוף ה'קב' אשר מתגלה ב'ברק דתיקון', קב ר"ת ברכה קדושה, כנודע. וכפי שהתבאר לעיל שסדר התיקון

תנחומא כי תצא י', והיינו שכל אחיזתו של עמלק הייתה במי שהיה פגום ב'הליכתו' ושאין לו שייכות למדרגת ההליכה בתוך הענן יחד עם כל ישראל, ועל כן היה הענן מבדילו ופולטו.

פנימיות הענן הוא - שמציאות ההבדלה של פליטת הענן הייתה במי שיש בו פגם במקום ההבדלה - ברגליו, שאינו ראוי לילך יחד עם כל ישראל, ודיקא בו הייתה אחיזתו של עמלק באשר הוא נאחז במקום ההבדלה המתגלה במדרגת הרגליים.

והיינו, שעמלק אשר יונק את כוחו מן ה'ברק' משורש 'קר ב' במהלך של ב' יסודות קרים, כל תחילת מלחמתו נעוצה בסדר המציאות החיצוני הנראה לעין דהאי עלמא - שישנה קרירות עצמית ביסוד העפר, וכביכול יש 'ב' יסודות קרים' מובדלים ומופרדים.

ובעומק - כל כוחו של עמלק במהלך הפירוד הוא ב'עקב' ומדרגת הרגליים, באשר מדרך כך הרגל הוא על העפר, ודיקא במקום הרגליים והעפר חלה מציאות חיצונית של 'הבדלה', ולהכי עמלק היה פוגע במי שהיה הענן פולטו אשר חל בו פגם במדרגת הרגליים.

תיקון קומת הרגליים ב'אות ברית קודש'

אבל במהלך התיקון - כשם שהתבאר בסדר המציאות הפנימית מגלה שאין כלל 'קרירות עצמית' מלבד 'קרירות המים', וממילא חוזר העפר ונכלל ב'מים', כך גם מתגלה איחוד וחיבור במדרגת הרגליים, וחוזרות הרגליים להיכלל במדרגת האיחוד של השיעור קומה, וגם זה הוא גילוי של תיקון מדרגת המים, ונסביר.

הנה כבר התברר שעל אף ששיעור קומת האדם כוללת ב' רגליים, בפנימיות השיעור קומה ישנה רגל שלישית שהיא אות ברית קודש הנקראת רגל בלשון רבותינו, ובבחינת ג' רגלים בשנה, ובחינת שלוש רגליים שעליהם

הידיים הם שתיים והרגליים הם שתיים, אולם ה'רגליים' כאשר הם מתגלים כשניים הם מקום ההבדלה של שניים שנבדלים מהדדי, ומצד כך אמר הכתוב "רגליה יורדות מות" (משלי ה ה), ולימדונו רבותינו (יעו' זוהר ח"א לה, ב. ועוד בהרבה מקומות כידוע) שמקום הרגליים הוא מקום הפירוד והחורבן והמוות, ולהכי בשיעור קומת האדם הרגליים הם נבדלות לעומת המלאכים ש"רגליהם רגל ישרה" (יחזקאל א ז) - ללא הבדלה ופירוד של שניים.

והן אמת שענין זה דרוש ל'דיבור' בפני עצמו לברר סוגיית הפירוד המתגלה ברגליים, אך יש להעמיד את הדברים הנוגעים לסוגיא דין בענין זה - כי הנה על אף שהידיים גם הם מתגלות לכאורה כמציאות של הבדלה, אעפ"כ יש בהם בחינה של חיבור ושילוב ידיים, ועל דא הוא דכתיב "ידי משה כבדים ויקחו אבן וישימו תחתיו וגו' ויהי ידיו אמונה עד בא השמש" (שמות יז יב), והיינו ש'אבן אחת' העמידה את הידיים ולא ב' אבנים אחת ליד ימין ואחת ליד שמאל, והרי שבידיו של משה רבינו מתגלה ככח האבן החיבור שבידיים, משא"כ במדרגת הרגליים שאין בהם לכאורה כח ההצטרפות אלא עומדות היו רגלינו כל אחת בפני עצמה, וכל מדרגת הרגליים הינה לכאורה נבדלת ומופרדת, ועל כן מציאות האי עלמא שהוא עלמא דפירודא ביחס לעולם הייחוד הוא יחס של 'רגליה יורדות מות'.

אמנם תיקון ועליית מדרגת הרגליים להיכלל במהלך האיחוד הוא בצירוף של 'יד ורגל' - בגימ' רמ"ח, וזהו הגילוי שמתגלה בשורש הבריאה ב'אברהם' - ב'היבראם', שהוא בגימ' רמ"ח, אבל בהתפשטות הבריאה כצורתה בעלמא דפירודא הוי מקום של פירוד והבדלה - מקום המוות.

והנה כוחו של עמלק ואחיזתו בישראל הייתה באופן של "ויזנב בכ כל הנחשלים אחריו" (שמות יז יב) - במי שהיה ענן פולטו (יעו' י'

מעליה את הקבר ואת ב' הקרירות, ובזאת הוא מפקיע מן הרגל השלישית ומקומת הרגליים בכלל את השייכות לעלמא דפירודא, ולהכי הוא מונע ממנו שנימול והפקיע את מדרגת הרגליים דיליה מן ה'קבר' ומהפירוד, להיכנס לגיהנם שהוא מקום הפירוד.

וזהו הטמון ב'מגילה' וכמו שכבר הוזכר פעמים הרבה ש'מגילה' היא שורש - מילה ג', דהיינו שהמילה מגלה את הרגל הג' אשר בה מתברר ששורש הקרירות שמתגלה בעקביים שנוגעים בארעא, אינו אלא אחד.

והנה בפתח דברינו התחדד שקלקול ה'הבריקה' יש בו ב' בחינות - בעיניים או במקום העקבים, והיינו שהעקבים לעצמם הם שנים, וכפי שהתברר שהם מקום המוות והפירוד, אמנם בעיניים קלקול ה'הבריקה' הוא בהיות העיניים יורדות אל מדרגת הרגלים וחל בהם קלקול של עין טובה מצד אחד ועין רעה מצד שני - שבירידת מדרגת העינים אל מדרגת העקבים מתגלה הבחנה של ב' קרירות שהם תמצית מהלך הפירוד בסוגיא דידן.

אבל כאשר מגלים את המדרגה של אות ברית קודש נתקנת קומת הרגליים ויחד עימה מדרגת העיניים בבחינת "ויצא ככר חצו" (זכריה ט יד), והיינו שלימדונו רבותינו שכוח מדרגת הברק מתגלה באות ברית קודש, ברק ר"ת ברית קודש. שע"ז נאמר "אור זרוע לצדיק" - מקום הזרע לצדיק, אשר בו מתגלה הבחנה נוספת של ברק, שמי שלא נימול מתגלה בזרעו 'ברק דקלקול', בהיות הערלה היא מקום העפר וגילוי של ב' קרירות בזרעו, ונמצא כי 'ברק חיציו' של הערל הוא 'ברק דקלקול' - ברק שיש בו פלוגתא ופירוד, אבל במדרגת הצדיק שנימול ותיקון אות ברית קודש איז מתגלה בזרעו 'ברק דתיקון', בהיותו מופקע מגילוי של ב' קרירות, ממילא ברק חיציו של הצדיק הוא ברק אור גמור שאין בו פלוגתא ופירוד.

עומד העולם. ובאות ברית קודש אשר היא הרגל השלישית מתגלה בה מדרגה של מים - מצד הקלקול הוא שתן, ומצד התיקון והקדושה היא טיפה שנמשכת מהמוח ומהמקום העליון כאשר היא יוצאת באופן הראוי.

ולעניינא דידן - עמלק נלחם בגילוי הרגל השלישית שהיא המעלה את מדרגת הרגלים, שהרי היה לוקח את עורלת ישראל וזורק כלפי מעלה, והיינו שדין הערלה להיקבר, ויתר על כן אמרו חז"ל (פסחים צב א) "כל הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר", הוי אומר שהערלה היא לבוש ה'קבר' - 'ברק' שמתלבשת ברגל השלישית, שכן דווקא ב' הרגליים היוצאות לבר מגופא הם בשייכות תמידית עם יסוד העפר בהיותו מקום מדרך כף הרגל, אבל הרגל השלישית גבוהה מהם אלא שגם בה מתלבש יסוד העפר בלבוש הערלה, שהוא לבוש העפר של אות ברית קודש.

ומעתה כל זמן שהאדם לא נימול אזי הטיפה היוצאת מאות ברית קודש הינה בבחינת 'יסוד העפר', וכשם ששתי הרגליים הם יסוד העפר אז גם הגילוי שמתגלה באות ברית קודש הוא יסוד העפר, בהיותו עובר דרך הקבר שהוא אותיות 'קר ב', בבחינת עפר ומים כמו שחודד לעיל, ועל ידי כן הוא מצטרף למדרגה של ב' הקרירות.

אבל כאשר האדם נימול, הוא פושט מעליו את ה'קבר' ואת ב' הקרירות ומגלה את בחינת קרירות המים המתוקנים שבאות ברית קודש, ונמצא כי ברגל השלישית ישנה מדרגת קרירות אחת שהיא מדרגת המים בלבד, לאפוקי הגילוי של ב' הרגליים היוצאות לבר מגופא שבהם יש שייכות לקרירות העפר ולמצאות של ב' יסודות קרים'.

וזהו עומק מה שאמרו חז"ל (ערובין יט א) שאברהם אבינו אינו נותן למי שנימול להיכנס לגיהנם, והיינו שאברהם הוא המגלה את מציאות האות ברית קודש בתיקונה ופושט

ה'ברק' במהלך התיקון שלו, וכפי שהתחדד בהכרזת 'נעשה ונשמע' כנגד עשו וישמעאל.

אלא שכטבעו של ברק שמבריק והולך לו כך גם הארה זו עדיין יש בה הבחנה של 'מבריק והולך לו' ולהכי גם במתן תורה הייתה מודעא רבה לאורייתא' (שבת פח, א) היות וכפה עליהם הר כגיגית, דהיינו שללא הכפייה הארת הברק דתיקון הייתה מסתלקת והולכת לה, ולא היה שם שלימות של תיקון ה'ברק'.

ושורש הענין הוא שהייתה בחינת מה של נפילה במדרגת התיקון של ה'ברק' - שכנגד העשרה מאמרות והדיברות שהתגלו במתן תורה, עמדו בעלי חיצים אלו הם עשרה טיפין שיצאו מיוסף.

ומש'הדור קיבלוה בימי אחשוורוש' - בימי המן, החל השלמה לתיקון הברק באשר 'בני בניו של המן היו לומדים תורה בבני ברק.

תורתו של ר' עקיבא - 'אבנים שחקו מים' - גילוי שורש קרירות האבן ב'מים'

ושומה עלינו לשוב ולברר ד'בני ברק' הוא אתריה דר' עקיבא אשר תחילת תיקונו הוא להחזיר את ה'עקב' למדרגת ה' מאמרות, וכמו שאמרו רבותינו (יעו"ש שער הגלגולים) שהיה מעשרה הרוגי מלכות כנגד השכינה שהשתתפה במכירת יוסף, ויתר על כן הוא מעלה את הכל אל השורש האחד והיחיד בבחינת א'.

וזאת גילה בענין 'אבנים שחקו מים' - בהפקעת מציאות האבן והעפר כקרירות עצמית אלא גם היא מושרשת ב'מים', ומשם למד ר' עקיבא תורה וכל מדרגת תורתו של ר' עקיבא הייתה בבחינת הגילוי של התכללות האבן במים - החזרת יסוד העפר וקרירותו אל שורשו ביסוד המים.

עומק תורתו של רבי עקיבא הוא שמכוחו נתקן שאין שני ברקים, ובמעמד הר סיני עדיין נאמר 'קולות וברקים' מלשון ריבוי, אבל

זהו ה'אור' שנתקן במדרגת העקבים של הצדיק, וממילא העיניים אשר ירדו יחד עם הרגלים למדרגת הקלקול של 'רגליה יורדות מוות' - השתא חוזרות העיניים לתיקונן בבחינת "אור זרוע לצדיק".

ומרכבה לסוגיא זו הלא הוא יוסף הצדיק שכנגדו היו בעלי פלוגתא ופירוד בבחינת "וישטמהו בעלי חיצים" (בראשית מט כג), והוא עמד ותיקן אות ברית קודש בבחינת "ויצא כברק חיצו" (זכריה ט יד).

תחילת התיקון במהלך ה'ברק' ב'קרובן פסח'

ובאמת שיש להבחין שזהו עיקר כל המלחמה והפלוגתא הראשונה שהייתה בעולם - כאשר בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא, היא זוהמת ה'ברק דקלקול', ומתוך קלקול ה'ברק' וה'עקרב' נידון האדם ל'קבר' ולמוות.

ומהשתא כאשר מתחילים את ראשית קומת התיקון של כנסת ישראל ביציאת מצרים - לוקחים קורבן פסח ארבעה ימים קודם הפסח כדי ל'בקר' להכין ולתקן את 'קלקול הברק' שחל בחטאו של האדם, ולאחר מכן עושים ממנו 'קרבן' להפקיע מן הפירוד והפלוגתא אשר חלו בקלקול ה'ברק'.

ומשום הכי באותו הלילה פקעה שייכות הרגליים אל מקום המוות, שלאחר שביקרו את הקרבן הבא מן הצאן בבחינת בקר חל בו מציאות של "לילה כיום יאיר" (תהילים קלט יט) - באור ברור של ברק דתיקון.

ואכן כל טבעו של אותו אור הלא הוא כאור ה'ברק' שמבריק והולך לו, שכך אורו של ליל פסח מבריק בהארתו ומיד מסתלק והולך לו כפי שלימדונו רבותינו (ע"ח, שער המצות), ואנו סופרים חמישים יום על מנת לקנות בעבודה דידן את הארת אותו הלילה.

לפי"ז נראה כי מדרגת מתן תורה שהתחילה מיציאת מצרים מושרשת גם היא במדרגת

גילוי זה הוא כנגד ה'להשמיד להרוג ולאבד' המושרש ביסוד העפר ובב' הקרירות דעמלק, שהכניעו ישראל את המן העמלקי במלחמה כנגד ב' הקרירות שמעמיד בברק דקלקול, והעמידו ברק דתיקון אשר בו הקרירות חוזרת למדרגת ההלעינה במדרגתו של ר' עקיבא אל הא'.

וכאשר חוזר ומצטרף הקרירות העליונה למדרגה העליונה אזי - 'קר חם' גימ' שמח, שזהו עומק ימי השמחה שאליהם אנו נכנסים בס"ד, שתאיר ההארה השלימה, לא רק באופן שהאיר המזרח שבחברון בבחינת אומר ברקאי, אלא שיתגלה האור השלם, למעלה מ'ברק' ולמעלה מ'בזק' למעלה מ'אבני אקדח' ולמעלה מ'לפיד', אלא אור חדש על ציון תאיר במהרה בימינו.

כשהתגלה יתר על כן שהברק חוזר למדרגה של האל"ף, אזי אין אלא 'ברק אחד', וכל העולם כולו די לו בקב חרובין שהקב הזה השורש שלו זה הקב האחד הטמון ב'ברק', והקב הזה הוא בעצם מקום תיקונו השלם.

זהו עומק ההבחנה של הכנעת הקרירות המתגלה בעמלק - שאין שני קרירות בעולם אלא יש רק קרירות אחת, וקרירות אחת של מים חוזר הברק ומצרפה עם האש בבת אחת, ומכוח יסוד הרוח, וכאן נעשה מציאות של שלימות הקומה.

והנה בימי המן קבעו ג' מצוות הפורים ונוסף עליהם 'מקרא מגילה' - 'מילה ג', והיינו שכאשר הדור קיבלוה החל השלמת התיקון בגילוי ה'מילה' ואות ברית קודש שהיא המגלה שאין אלא ג' יסודות אמ"ש שמצטרפים אהדדי ליסוד אחד.

סוגיות במחשבה

ברק

תנ"ך

ח"ב פא ע"א. אולם גם ברק עם מים, שורשו באש של מעלה, עין ערוך ערך ברק.

וכח נוסף הגנוז בברקים של מ"ת כתב בגנזי מרומים, וז"ל: "וידוע כי מסטרא דדיני הסט"א נכנעת שהוא עלמא דחירו והוא קול שופר להבעית את השטן שלא יקטרג, וכן במ"ת היו קולות וברקים, ועי"ז נצחו השטן, עכ"ל. וזהו שאמרו חרות על הלוחות, חירות ממלאך המות, הוא השטן, ועין פתחי שערים, נתיב פרצוף א"א, פתח מ.

ונראה עוד, ברק, בר- רק, רק חלקי הארום, וכן ברק אותיות קרב, וברק שנגלה בהר סיני, הוא שורש וקרבתו לפני המקום, הארה אלקית, בר- רק, הוא תחלת הקרבה.

אם שנותי ברק חרבי ותאחז במשפט

י"ד (דברים לב מא)

וכתיב (נחום ג) פרס מעלי ולהם חרב וברק חנית וגו', שברק חיציו של הקב"ה (עין רש"י דברים שם, ובשפתי חכמים). כמ"ש (זכריה ט יד) ויצא כברק חצו. אולם פשוטו, הינו ברק של החרב. ועין עוד נחום ג ג.

והבן שמחד יש ברק עם הגשמים, קיום העולם וכמ"ש (ירמיה י ג) ברקים למטר עשה, אולם מאידך יש ברק של אש, חורבן העולם, וכמ"ש (דב"ר ה ד) אם שנותי ברק חרבי, אם אשנן את חרבי ברק חרבי אני מחריב את העולם. והוא באמת חצים, כנ"ל, אשו משום חציו, ודו"ק. וכתיב (יחזקאל א ג) ומן האש יוצא ברק, וכתיב (נחום ב ה) מראיהן כלפידים כברקים ירוצצו.

והברק יש בו אור, הן עם מים, והן מן האש, וכתיב (חבקוק ג יא) לנגה ברק חניתך, וכתיב (תהלים עז יט) לקול רעמך בגלגל האירו ברקים תבל.

ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי קולות וברקים וענן כבד על ההר וקול שופר הולך וחזק (שמות יט טז)

וכתב רבינו חננאל על אתר וז"ל: "הקולות היו קולות המלאכים שמקלסים להקב"ה בכל בקר ובקר, שנאמר (איוב לח) ברן יחד כוכבי בוקר וירוננו כל בני האלקים. והברקים הן מלאכים ג"כ, שנאמר (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט, וכתיב (יחזקאל א) ונגה כאש ומן האש יוצא ברק", וכתב ברבינו בחיי על אתר וז"ל: "כי יום מתן תורה היה כמן יום המעונן בקולות והם הרעמים כמנהגו של עולם והברקים וקצת גשמים", עכ"ל.

ומעין כך היה במבול, כמ"ש בפענח רזא (בראשית ז, ו) וז"ל: "פירש ר"י החסיד בשם אביו, שהמבול היה ע"י רעמים וברקים וקולות", עכ"ל אולם אינו נראה ששם היה מלאכים כנ"ל, אלא ברקים כפשוטו, יום המעונן כדברי הרבינו בחיי. וכתב בשפתי כהן על אתר וז"ל: "וברקים, בר- קים, ר"ל המלאכים שהם קיימים", עכ"ל.

ובבחינה שזה ברקים כפשוטו, הם לצורך מש"כ, וברקים רב ויהמם, ועין פרדס יוסף, ויקרא, כה, א. ועין חולין נה ב, חרותא אם בידי שמים, כגון רעם וברק, עיי"ש. אולם לבחינה שזה מלאכים, הם חלק מגילוי אלוקות שהיה במ"ת ולכן בלוחות שניות שהיה חסר בגילוי אלוקות, נחסר רעמים וברקים, עין העמק דבר שמות כ טו.

ובעומק גילוי הברקים, בר- קיים, כנ"ל, בוראו קיים. וזהו האור שנמצא בברק, וזש"כ (תהלים עז יט) האירו ברקיו תבל, עיין מלבי"ם שם. והבן שיש בברק קול, ויש בברק אור, ויש בברק גשם, כמ"ש (תהלים קלה ז) ברקים למטר עשה עין זוה"ק

הרבה כמראה הברק, ומראה ממררתו יהלך (איוב כ כה) הוא להב בחינת שדומה לברק וכו', ור' יונה פירש וברק ממררתו על המרה האדומה, והוא כיס המרה, עכ"ל.

ו**כתב** הר"ש הירש (דברים יא כו) וז"ל: "ברק, להוריד מטען או להעביר מטען ומכין פרק ומפרקת, ברק הוא נקרא כן פריקת המטען (אור) או ע"ש צורתו, עכ"ל.

וב**הפיוך** סדר האותיות, ברק- קבר, כי בחינת האב יש לו ברק בפניו, כעין מש"כ (נחום ב ה) מראיהן כלפידים כברקים ירוצצו, אולם כשמסתלק מתבטל הברק.

ובקלקול אין הברק אלא מין קוצים, כמ"ש שופטים יח ז, עין מחברת מנחם ערך ברק.

וב**אור** מהו ברק, כתב במצודות ציון (יחזקאל כא טו) וז"ל: "ברק- להט וזוהר", עכ"ל.

וב**יריעות** שלמה (חוברת ג, יריעה ז) כתב וז"ל: "ולהט החרב היינו זהרורית החרב, כזהר להב אש", עכ"ל. והן גוון אדום והן גוון צהוב יש בו ברק, כמ"ש בספר השורשים לרד"ק (ערך ברק) וז"ל: "אדם פטדה וברקת (שמות כח יז) וברקת וזהר (יחזקאל כח יט) אבן יקרה צהובה כמו זהב, ונקראת כן לפי שהיא מבהיקה כמו הברק, למען היות לה ברק (שם כא טו) כלומר שזהר לה נוגה

ש"ס

מכח ברקים למטר שיש בברק כח של גבורה, ונגלה כח זה בירידת גשמים בגבורה.

ואמרו כנ"ל ברקא יחידאי קשי הוא, ופרש"י וז"ל: "שלא הבריק אלא פעם אחד", עכ"ל. והבן ברק אותיות קרב, והם שקרב עמו ברק, ברקים בזה אחר זה, אולם ברק יחיד עומד לעצמו, בחינת ברק אותיות קב- ר, שעומד לעצמו, אדם רוצה בקב שלו יותר מתשע קבים של חבירו.

אולם ברקא חיורא וברקא ירקונא ביאר הצל"ח (שם) וז"ל: "ברקא חיורא או ירקונא שאינן ברקים של אש גמור כמו ברקא תקיפא דלעיל", עכ"ל. והן כנגד ג' קווים, ג' גוונים, ימין- לבן, שמאל אדום- אש, ואמצע ירוק. ועיקרו של ברק קו שמאל, גבורה, אש ולכן אם הוא ברק של קו ימין, חיורא, או של קו אמצע ירוקתא, שאינן ברקים של אש גמור, לכן אינם תקיפים כברק רגיל, כי אינו קו הגבורה, אש, שמאל, אלא נעשה בו מיתוק של ימין לבן ואמצע ירוק. אולם בכל ברק יש מיתוק של קו ימין, מים, ברקים למטר עשה, וכן רוח, קו אמצע. עין זוה"ק ח"א, מא, ב, ועוד.

על הזיקין ועל הזועות ועל הרעמים ועל הרוחות ועל הברקים ואמר ברוך שכחו וגבורתו מלא עולם (ברכות נו א)

אמרו (שם נט א) ברקא תקיפא, דבריק בעננא ומתבר גזיזי דברדא, ופרש"י, ברקים של אש עין צל"ח שם.

ובפרט נגלה בגבורה דברים הללו, כמ"ש שם, ואמר רבא, ברקא יחידאה וברקא חיורא וברקא ירקונא וכו', כולוהו קשין.

והברק נקרא חץ, כמ"ש ויצא כברק חציו וכתוב (תהלים קכ ד) חצי גבור וגו'. וכח גבורה זו נגלה בפרט בברק בן אבינועם.

ו**כתב** באמרי אמת (ויחי) וז"ל: "קשת הכוונה לברית הלשון דכתיב ויצא כברק חצו, ואיתא בזוה"ק דמי תפלה, והיינו דכתיב כחצים ביד גבור, כן בני הנעורים, דאיתא איזה גבור הכובש את יצרו, וכו' עכ"ל עיי"ש.

ו**ברק** קרא למדת גבר, חייץ ק- ג. ובמ"ת נגלה ברקא דתיקון, אולם נפלו בחטא העגל, עגל, גימט' ק-ג.

ו**ברק** אותיות קבר, ואז עיקר הגבורה.

ו**כתיב** (ירמיה יג) ברקים למטר עשה, ועל המטר מברכים גבורות גשמים, שיוורדים בגבורה, וזהו

מדור
רל"א
שערים

צירוף

ב-ר / ב-ק / ר-ק

ב-ר

פרוד ע"י תערובת במקום אחד ועי"ז נפרדו חלקיו. תערובת, ערב, רב-ע. וזהו בהרת דקלוקל, בר - הת, מראה חמה עמוקה מן הצל, תערובת של אור וחשך, אור וצל דקלוקל. וזהו בער, אש בוערת, מחד יש בה אור, אולם מאידך נעשה אפר, פרוד.

והבן שבחינת פירוד גמור, הוא בחינת גלות לד' כנפות הארץ כנ"ל, וזה בחינת נבוכדראצר, נבזראדן והדומים להם שיש בהם אותיות בר, שורש לגלות. משא"כ בחינת תערובת הוא בחינת סנחריב שכלל את האומות יחדיו וערבבם. ונקרא כן כמ"ש חז"ל שסיחתו ריב. כי יש כח דיבור באדם, דבר, ד-בר. וכאשר זה דיבור עליון הוא בבחינת "פתח פיך ויאירו דבריך", בחינת ברירות, וזהו הדיבור שמוציא פרי המחשבה והרצון לבר, לחוץ, וע"ד כלל לזולתו. אולם בדיבור יש תערובת של כ"ב אותיות. וכאשר נופל לקלוקל נעשה עירוב דקלוקל בחינת סנחריב, שסיחתו שיחה - דיבור של ריב. וכל זאת מכח דעת המתגלה בפה, דעת-ערוב דקלוקל. כן מכת ברד, בר - ד, אש מתקלחת בתוך הברד, תערובת דקלוקל. וכן מכת ברד, בר - ד, אש מתקלחת בתוך הברד, תערובת דקלוקל. והנה כתיב "דבר מלך שלטון", מכח הדיבור שולט על אלו שלבר ממנו. ושם נעשה שורש הריב, חלוקת המלוכה, בין ירבעם ורחבעם שיש בשמותם אותיות רב.

והנה כאשר מתגלה בחינת קלוקל נעשה ריב, בשורשו הוא בחינת שרב, ש-רב, ריבוי הארה מעל גבולות הכלי. אולם כאשר זו הארה דתיוקן הוא בחינת אברהם, בר-אהם, שנאמר עליו מי האיר ממזרח צדק" ועל הארת חמה דתיוקן נאמר כצאת השמש בגבורתו, גבר, ג-בר. אור מבורר, ויציאה לחוץ בשלמות.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: טבור, ירבעם, רחבעם, דרבן, חברון, נבוכדראצר, מכבר, נבזראדן, סנחריב, עכבר, קרבן, רגב, בחר, אביר, אביתר, אבנר, אבר, אברהם, ברכה, עבר, חרב, קבר, ארבה, ארבע, רעב, שבר, חבר, באר, בור, בכור, ברית, בקר, ברד, ברח, בשר, גבר, גיבור, כגר, דביר, דבר, דיבור, בהיר, בחור, בחירה, חרבה, בכורים, בלאשצר, עבר, עבירה, עיבור, בעור, בער, בצר, בר, קרב, ברה, ברור, ברזל, רבקה, רחוב, בריה, ברי, ריב, ריגוע, ברק, בתר, גביר, דבורה, כרובים, מבצר, מבשר, עברי, ערב, ערבה, ערבון, קרב, רחב, ארב, בשר, מדבר, עורב, זרובבל, צבר, רכב, כביר, מערב, ראובן, רבבה, רבע, רהב, רקב, חורב, חרובנא, שרב, שרביט, בהרת, בירה, בסר, בריא, ברוש, בריח, ברך.

ברית, בר-ית. וברית היינו חיבור מבורר, בר לשון ברור, בהיר, בהרת, בחינת בריא, כי הבריא כולו מבורר. מעצי ברוש, בר - וש, חזקים וחיבורם מבורר. וחיבור חזק נגלה בברזל, בר - זל. והוא בחינת - בחור, בר - וח, לשון ברירות, מובחר. וכן בכור, בר - כו, יש בו דין יכיר, ברירות. וזהו בבחינת נפש. ובבחינת מקום זהו בירה, בר - יה, בית מבורר ומובחר. ובבחינת זמן, זהו בקר, בר - ק. ומקום הברית, אות ברית קודש במקום רגליו של אדם, הנקראים "לבר מגופא", כנודע, לחוץ. בר-חוץ. בחינת ברה, בר - ח, בר - חוץ. ותחילתו של אות ברית קדש בטבור כנודע. טבור, טו-בר. ושם נתגלה כח ההתפשטות וההרחבה באדם, הנקרא ברכה מלשון הברכה, המשכה. ברך-בר-ד. וכאשר המשכה זו טהורה, אזי זהו בבחינת "אור זרוע לצדיק", "ברה כחמה", ברה לשון ברור. וזהו ברק, בר-ק. כי התערובת יוצרת החשכה, והברירות אורה. ובשורש הוא אור ובהתפשטותו מים (בחינת אמ"ר, אור, מים, רקיע). וזהו באר. לשון ביאור, ברור אור, ולשון באר מים. באר, בר-א. וכן בור מים, בור, בר-ו. ואזי מטיפה זו נעשה עובר במעי אמו, עובר, עו-בר. והולד הנולד בראשונה נקרא בכור, בר-כו. ועיקר גילוי זה נמצא אצל רחל - יוסף, בשורש, והתפשטותה של רחל - בלהה, ר"ת ב"ר. (והשורש ברכה, בר-קה) וכן אצל ראובן שהיה בכור. ראובן בר-און. ופעמים טיפה זו אינה נקלטת באם ונעשית טיפה מסרחת, רקבון, רקב, בר-ק, היפך ברור. וכן אצל כל אדם בסופו שבא אל מקום קבורתו, קבר, בר-ק. וזהו בחינת בסר, בר - ס, היפך הבר, ברור, ישנו סיתום. בר - סתום.

והבן שבפנימיות הכל מאוחד, וכאשר יוצא לבר, לחוץ, נעשה ריבוי. וזהו בר-רב, לשון ריבוי, וזהו לשון רבבה, מנין ריבוי הגמור. וכן פירות המחוברים לקרקע, סדנא דארעא חד הוא, ומחבר כל הפירות, וכאשר נבצרים, נעשה ריבוי, בצר, בר - צ. וכאשר ח"ו מתגלה ניצוץ הרע שבו, נעשה מכך ריב, רב-י. והוא בחינת עבירה, רב-עיה. וכח המפריד נקרא חרב (היפך חבר, חיבור), רב-ח. וכאשר זהו בתיקון זהו חבר, בוחר בטוב ומפריד הרע. והבן שיש בחינת פירוד גמור, והוא בחינת שבר, ש-בר. ועיקרו התפזרות לארבע כנפות הארץ, ארבע, רב-אע. והפיכו חבר, ח-בר, שמחבר כל החלקים, והוא מקום קבורת האבות, חברון. וכן בריח, בר-חי, שמבריח מן הקצה אל הקצה ומחבר כל הנפרדים. והוא בחינת צבר, בר-צ. ויש בחינת

ב-ק

לבטל דבר ולהזיקו, נוגעים בעצמיות שבדבר שהוא בחינת קב. ושורש לתפיסת היזק זה נקרא עקרב, רע-קב, שקשה מנחש כמ"ש בברכות, מפני שנוגע בשורש נקודת הקב. והוא בחינת קבה, לשון קללה, כי המקלל מקלל את שורש הקב שבדבר. ובעיקר דבר זה מתגלה אצל בלק קב-ל, שבקש לקלל את בני"ע ע"י בלעם. וכן סופו של אות מעשה ע"י עצתו של בלעם לפתותם בעריות נעשה בקובה, דייקא. ואחריתו כמעט של כל אדם מיתה, קבורה, קבר, קב-ר. כי שם מתכלה ע"ד כלל, ונשאר רק בחינת קב שבו, רקב עצמות. רקב, ר-קב. ומה שקנא בזולתו נרקב, ומה שנשאר זהו רק חלקו עצמו, אדם רוצה בקב שלו, ומה שרצה בט' קבים של חבריו נרקב, ונעשה בוקה ומבולקה, מלשון קב. ובחינת היזק זה נקרא קטב מרירי, קטב, קב-ט. ועיקר הרחבתו של אדם ע"י אכילתו, ובית קיבול האדם הוא הקבה (וקורקבן). קב - ה, קב - ורקן, וכאשר האדם מת אין הרחבה של קבה, ונשאר רק קב כנ"ל.

ולעת"ל כתיב "אז יבקע כשחר אורך" יבקע, קב-ע. אותיות יעקב כנודע, שנולד מרבקה, הר-קב, ותחילת הארה זו, כשחר אורך, הוא בכל יום בבקר, בק - ר. והוא בבחינת ברק, ר-קב, שיחזור ויאיר הארת הקב (מתוך עצם הלזו) ועי"כ יחזור ויתרחב מתוך חלקו שלו דייקא. ומה שהשתא נתגלה בדור ההפלגה מצד הקלקול שמצאו בקעה, בקע, קב-ע, ושם נחלקו לע' לשונות, קב-ע, לכל אחד יש קב לעצמו, אולם לעת"ל כתיב אז אהפוך את העמים לשפה ברורה, כולם יתאחדו יחד.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אבק, בקש, קב, קבה, דבק, קבץ, קבר, בזק, בקע, בקעה, בקר, קרב, קרבן, בוקה, בקע, יעקב, יקב, בלק, בצק, בקבוק, בקי, קרוב, ברק, נקב, נקב, חיבק, קטב, קצב, רבקה, רקב, חבקוק, קבל, קשב, עקב, עקרב, קבה, קורקבן, בק(ק), דבק.

אמרו חז"ל בפרק המפקיד, אדם רוצה בקב שלו יותר מתשעה קבים של חבריו. והיינו שהמדרגה שלו הוא מדרגת "קב". וזהו מקום הבית קיבול שלו, קב-ל. וכל מה שמקבל נכנס לתוך לתוך קב זה, וקב זה מתרחב לפי רוב השפע. ומילוי של הקב הוא ע"י בחינת קבץ, כי כח הקב מקבץ את החלקים ומקרבם זה לזה. קרב, קב-ר. וקרבתם של החלקים זה לזה ע"י הקב, הוא בחינת חבק, ח-קב, שהם חבוקים וקשורים זה לזה. ויתר על כן נעשים דבוקים זה לזה דבק, ד-קב. וכאשר נעשה פרוד, זהו בחינת בקע, בק - ע, נבדל ונפרד. ונצרך בדיקה את מה לדבק, ואת מה לא לדבק. בדק, בק - ד. ודבר זה ביחוד בעיסה הנעשית מקמח ומים שמתאחדים זה בזה ואזי נקרא שמו בצק, צ-קב. והוא בחינת חבקוק, קב-חוק, שעליו אמרו בשלהי מדות, בא חבקוק והעמידן על אחת, וצדיק באמונתו יחיה, והכח להגיע לאחת הוא מכח הקב. ותנועת הכח לדבק זה עם זה הוא בחינת בקש, קב-ש, הביקוש מצרפם. וזהו סוד הקרבן, קב-רן. קרוב חלקים זה לזה.

ודבר זה מתגלה בענבים ממקום סחיטתם, י-קב. כי הענבים צורת אשכול, ודרשו בתמורה, איש האשכולות, איש שהכל בו. כצורת אשכול שמתחיל לעילא בריבוי, ולמטה במקום סופו, עקבו, נעשה מאוחד, אחד. יקב, נודע, ר"ת, יחוד - קדושה - ברכה. והוא בחינת יעקב, יע-קב, שמקום העקב, מקום הפרוד, מאחד הכל, בחינת י - עקב, שבעקב כל ה' מתאחדים, בחינת "האספו, ואגידה לכם את אשר יקרה אתכם באחרית הימים", והיינו שבאחרית יהיה "האספו".

ו'שורש' צורף זה מתגלה במקום הצר ביותר, צואר, צר-אור, ששם הכל מתאחד. והוא בחינת בקבוק, קב, קב-ו. צואר הבקבוק כנודע. והוא בחינת הקשבה, קשב, קב-ש, שהמקשיב מחבר כל מה ששומע לנקודת התמצית, לקב שבדברים.

וכאשר זכר משפיע לנקבה, נקב, נ-קב, הוא משפיע לקב שבה, הנקראת נקודת ציון. ולהיפך כאשר רוצים

ר-ק

וקריאה חלקית היא בחינת שריקה, שרק, ש-רק. ועי"ז מתקרב אליו. קרב, קר-ב. ובדקות הענף מתקרב למקורו, וזהו קרוב גמור. מקור, מו-קר. ובעומק נגלה בבקר, כנ"ל.

ואחר הקירוב אם נעשה כראוי, ב' הדברים נקשרים זה עם זה, קשר, ש-קר. וכן קטרת, קר-טת, מלשון קשר. ויש והחיבור בבחינת רקמה, רקם, רק-ם. ויתר על כן יש חיבור בבחינת מרקחת, קרח, רק-ח.

וכאשר נעשה הצרוף הגמור, זהו שמחה, היפך עצב. עצב, צמצום, בחינת אמה עצבה, שמחה - התרחבות (שמחה אותיות חם בקרבה, שה-חם). ואזי נעשה בחינת ריקוד, רקד, רק-ד.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: נקר, עקר, עקרב, עקרון, עקרת, פרק, קבר, קדר, קדרון, קדרנית, קורה, קטורה, קטר, קטרון, קיר, קירה, קירס, קיתרוס, קערת, קציר, קצר, קרוב, קרא, קרב, קרבן, קרדום, קרן, קרוע, קרח, קרי, קריה, קרקע, קרס, קרע, קרסל, קרץ, רבקה, קרש, קרת, קרתן, קשר, רקד, רחק, ריק, רק, רקב, רקת, רקח, רקייע, רקם, רקע, זרק, שקעורות, שקר, שרק, תורק, קיר, תרהקה, יקר, תמרוק, נקר, קרחת, בוקר, קטר, קצר, קרב, ברקוס, נקר, אריק, דרמשק, דקר, קציר, ירקרק, מזרק, ערק, קרקע, בקר, קרב, קיטור, הקרח, רתיקות, קרקר, רוק, קרוב, משקרות, ירק, דקר, דרקון, ברק, קטר, מרק, ירקון, מזרק, ברקן, קרקר, קוצרים, עקרון, ערקי, מקרה, זרק, קרח, קטרת, קטר, פרק, יפרק, עקרון, קרש, הרותוק, קרדום, לשרקה, דקר, מקור, מרחק, חקר, עזריקם, קדר, לקראת, מרקחת, קיטור, קיר, קצר, קדר, ריקק, רקם, שרק, קר, קוצר, מקור, חרק, דקר, שקר, בקרת, מתרפק, ירק, יריק, בקר, מרבק, מרקחה, מקרא.

רק, לשון מיעוט. וזהו ברק, ב - רק, הארה מצומצמת לזמן מוגבל. וכן קר, מלשון קרירות, וטבע דבר חם להתרחב, ולהיפך טבע דבר קר להתכווץ, להצטמצם, וזהו רק-קר. וזהו קרח, קר-ח, כי הקרח הוא קר. וזהו בחינת קרע, קר-ע, כי הקריעה מחלקת את הדבר, וכל חלק נעשה מצומצם. וכן קציר, צי-קר, תולשו ממקורו, ממקור גידולו ששם כוחו להתפשט, ועתה מגבילו ומצמצמו. וכן קָרַח, קר-ח, שנתלשו שערותיו ממקום גידולם. וכן פרק, פ-רק, מפרקו לחלקים. וכן כאשר האדם מת, נקבר בבקר, ב-קר. וטבע החי שהוא חם, וטבע המת שהוא קר, ואזי מצטמק ורע לו, שולט בו רימה ותולעה. והפכו, בקר - קר, ב. תחילת התנועה ביום, אולם בתחלת הבקר עדין הקור מן הלילה שולט, טרם התפשטות זריחת השמש. ואזי נקבר בקרקע, קר-קע. וכן קיר, י-קר, מהותו להבדיל בין מקום למקום, ועי"ז כל חלק נעשה מצומצם. וכן קרן, בחינת קרן זוית, שהוא סוף וקצבה לדבר לבלתי התפשט. קרן, קר-ן.

וכן רוק, ו-רק, הוא דבר מאוס ועי"ז דוחה בני אדם ומצמצמם. ומרחקם מן הרוק. רחק, ח-רק. וכתוב מדבר שקר תרחק, שקר, ש-קר, כי אמת ראש תוך וסוף, צירוף של כל הקומה, לעומת כך שקר מבדיל. וכן זרק, ז-רק. כי אמת הוא המשך, ראשית, אמצע, תכלית, לעומת כך זריקה מהותה שהדבר נעתק מכאן ובא לשם ואינו המשך, אלא ניתוק ממקומו הראשון. ואזי המקום הראשון נעשה ריקן, ריק, י-רק. והוא אותיות קרי, כי כאשר מן הטיפה נעשה ולד, שייך למקורו, בבחינת ברא כרעא דאבוה, אבל כאשר זהו קרי, אין נעשה ולד, ואינו מצורף למקורו.

וכאשר החיבור אינו כראוי, זהו בבחינת קרץ (בעיניו), קר-ץ, והיינו שאינו חיבור כראוי, אלא ברמז בעלמא. אולם כאשר זהו חיבור ראוי, זהו בחינת קרא, קר-א. בבחינת קורא לה והיא באה.

מדור קבלה

בלבביפדיה קבלה

ברק

מילון ערכים בקבלה

ברק

בלבביפדיה קבלה

ברק

והבן. ואמרו (תיקונים הקדמה י ע"א) ברקת, מסטרא דעמודא דאמצעייתא, ועין זוה"ק זוהר חדש, יתרו סו ע"א.

שערות

כתב רש"י (גיסין פט א) וז"ל: "שודרא ברקא- חבל של שיער בבהמה ושל זנב סוס ופרה", עכ"ל. ועין שבת סו, ד"ה נירא ברקא. וכן סנהדרין צח, ע"א, ד"ה סופי ברקא. והוא שער מבריק.

ועוד. עשו. עש- ו. (שער, עש- ר) ואמרו (ב"מ, עח א): "מאי הבריקה, ר' אבא אמר אבזקת", ופירש בערוך (ערך אבזקת) וז"ל: "תולעת הנקרא עש ואוכל הבגדים", עכ"ל, (והינו בגדי עשו החמודות ודו"ק)..

אזן

אח"פ ודיקנא שורשם חד, זהו או"פ וזהו או"מ, כמ"ש בלשם. וכתב בבית עולמים (דף ק"מ, ע"א ד"ה ושמרי) וז"ל: "אם שנותי ברק חרבי, בסוד הדיקנא שהוא חרבא ותרעא", עיי"ש.

חוטם

כעס, רוגז. וכתב (תהלים עז יט) האירו ברקיו תבל רגזה ותרעש הארץ.

פה

כתיב (שופטים ה א): "ותשר דבורה וברק בן אבינעם ביום ההוא לאמר", ועין תניא דבי אליהו רבא, פרשה י', ותשלח ותקרא לברק. וכן יוצא ברק מן הפה. עין סודי רזיא, אות ר', ו'. ואות ת', יד.

עינים-שבירה

חרב- חורבן. וכתב (דברים לב מא) אם שנותי ברק חרבי וכתב (שופטים ד טו) ויהם ה' את סיסרא ואת כל הרכב ואת כל המחנה לפי חרב

אור א"ס

הברק הוא כח הארת הגבול היוצא מאור א"ס, וי"ס הכמוסות במאפילן הם ברק בערכן לאור א"ס.

צמצום

צמצום האור. וברק אורו פג תיכף ומיד, כי חל בו כח צמצום האור, והבן. וזהו ברק, ב-רק, רק מיעוט, צמצום. ועוד. חלל הפנוי, שורש לע"ז. וכתב באלשיך (תצה, כ"ח ד"ה ומלאת בו) וז"ל: "ברקת, שעולה מספרה תש"ב, כמספר "מקימה על עובדי העבודה זרה", שעולה תש"א ועם הכולל תש"ב, כמספר ברקת". ועיי"ש שהוא כנגד לוי שקנא על ע"ז של העגל.

קו

קשת חצי עיגול. ומצורף לו חץ צורת קו, והבן. ועיי"ז חוצץ צורת העיגול והופכה לחצי, והבן מאוד. וכתב (זכריה ט יד) ויצא כברק חצו.

עיגולים

קשת, חצי עיגול, עין ערך קטן קו. וכתב (תהלים עז יט) קול רעמך בגלגל האירו ברקים תבל וגו'. והוא צרוף של רעם וברק. ועוד. כתב ר"י ברצלוני (ספ"י, פ"ד) וז"ל: "ומקול זעקת גלגלי המרכבה, ברקים ורעמים יוצאים לעולם", עכ"ל. וכמ"ש קול רעמך בגלגל האירו ברקים תבל.

יושר

ג' קוים, וכתב (שמות יט טז) ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי קלת וברקים וגו'. ועל אכן ברקת, היה כתוב לוי, שהוא שלישי. ואמרו (במד"ב ב ז) לוי- ברקת, ומפה שלו צבוע שליש לבן ושלש שחור ושלש אדום, ומצויר עליו אורים ותומים. אורים, אור, ונעשה ברק,

ז"א

ברק, בר-ק, בר-בן, ז"א. ותחלה במדרגת אריך, זהו אור ושב דבר ותחלה אצל אדה"ר בסוד כותנות אור, אולם בחטא, ותשת עלי כפך, עמד ומיעטו על ק' אמה ונעשה ברק, בר-ק.

ועוד, י"ב שבטים שורשם בו"ק, י"ב גבולי אלכסון, ואמרו (זוה"ק זהר חדש, יתרו, סו, ע"א) רזא קדישא לאצטבע שאר אבנין מההוא אבנא טבא דאקרי ברקת, בגין דאצבע מההוא נהירו דברק איקרו על שמיה ברקת, בגין דהאי אבנא מרגליתא עילאה אצטבע בתריסר גווינין מנהרין גו אינון תרין מגו נציצו דנציץ ואפיק אצטבען תריסר אבנין דיליה, עי"ש. ועל מלאך הדרניאל אמרו שכל דבור היוצא מפיו, יש י"ב אלפים ברקים של אור, עין ציוני ואתחנן.

נוק'

כתיב (שופטים ד ח) ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי ואם לא תלכי עמי לא אלך. ועין זוה"ק ח"ג, כא, ע"א.

כתב רמ"מ משקלוב (רזא דמהימנותא דף כג) וז"ל: "יוצא הברק בסוד רבקה (ברק-ה), ברק השחר". ועין עוד בדבריו תמונות האותיות, דף רפ"ט, וז"ל: "ברק השתון (לשון שנים) סוד רבקה מתחלקת בבטנה, סוד תומים".

כתר

כנגד "קוצו" של יוד, ולעומתו "קוץ" ודרדר. ומין ממניי הקוצים הוא ברקן (שופטים ח ז). ועוד. על מלאך כתריאל איתא (הלכות הכסא, לר"א מגרמיזא) וז"ל: "כתר קדושה על ראשו, ששם המפורש חקוק בו, שממנו ברקים יוצאים", עכ"ל.

חכמה

עדן. וכתוב (יחזקאל כח יג) בעדן גן אלקים היתה כל אבן יקרה וגו' וברקת. ועוד. חכמת אדם תאיר פניו, וכתוב (יחזקאל י ו) ופניו כמראה ברק ואמרו (תנא דבי אליהו פ"ט) ברק-ע"ש שפניו דומה לברק.

לפני ברק. וכתוב (יחזקאל כא כ) נתתי אבחת חרב אח עשויה לברק וגו', וכתוב (נחום ג ג) פרש מעלה ולהב חרב וברק חנית. וכתב במצודות ציון (שופטים ג כב) וז"ל: "הלהב היא ברזל החרב כי היא מברקת בלהב כשהיא מרוטה". ועין בדבריו (נחום ג ג, וחבקוק ג יא). ואמרו (ב"ר ה ד) אם שונן אני את חרבי כברק, אני מחריב את עולמי. ואמרו (אבות דר"ג ל) ואין ברק אלא חרב, שנאמר חרב חרב הוחדה וגו', למען היה לה ברק מרטה (יחזקאל כא יד).

ועוד. מחלת עין נקראת הבריקה (ב"מ עח א). ועין שבת (עח א) דם כדי לכחול בעין אחת, שכן כוחלין לברקות. (ועין ערך קטן תפארת) ואמרו (תנחומא תצוה ו) וברק אין כח בעין לראותו. ועוד. ברק-רקב. ואיתא בערוך שברק הוא רקב, עי"ש, ערך הבריקה.

ועוד. הברק בסוד רפ"ח ניצוצות, ניצוץ שמתנוצץ ומבריק, וכלשון הרמ"ע מפאנו (מאמר הנפש ח"ד, פ"ט) לנוגה ברק ניצוציה, וכתב בקרבן העדה (ר"ה פ"ב ה"א) וז"ל: "ברקת-לשון ברק שהניצוצין יוצאין מן הרקיע", עכ"ל. ונקרא זקוקין, עין תנחומא בהעלותך, ו. ובברכות נקרא זיקין.

עתיק

אפס. ודבורה אמרה לברק (שופטים ד ט) אפס כי לא תהיה תפארתך וגו', וכתוב (שם ד' כב) והנה ברק רדף את סיסרא ותצא יעל לקראתו ותאמר לו לך ואראך את האיש אשר אתה מבקש ויבא אליה והנה סיסרא נפל מת והייתך ברקתו, והבן שמחובר לנשים, תחלה לדבורה ואח"כ ליעל.

אריך

אורך, אור-ך, וזהו ברק, הארה.

אבא

ברק בן אבינעם (שופטים ד ו) אבי-נעם.

אמא

אבא נותן לאמא, טיפה, בחינת ניצוץ, ברק (עין ערך קטן עינים-שבירה), ואמא מקבלת את זה במקום הנקרא קבר-ברק.

וז"ל: "בקר מביא ברק ומזיק", עכ"ל. ועיי"ש ד"ה ויהי וז"ל: "פעמים בקר, פעמים ברק". ועוד. לבן. ואמרו (ברכות נט א) וברקא חיורא. וכתב בקהלת יעקב (ערך ברק) וז"ל: "ברקים, גימט' חסד בכלי גבורה", עכ"ל. כי מעורב בו מים וא"ש, כמ"ש באבן עזרא.

גבורה

אש. וכתוב (יחזקאל א יג) ומן האש יוצא ברק, וכתוב (נחום ב ה) מראיהן כלפידיהם כברקים ירצצו, ועין ספר החשמל, ד"ה ומן האש יוצא ברק.

ועוד. פחד. וכתוב (תהלים צז ד) האירו ברקיו תבל ראתה ותחל הארץ.

ועוד. אמרו (ברכות נד א) ועל הברקים אומר, ברוך שכתו וגבורתו מלא עולם, ושם (נט, ע"א) ברקא תקיפו דבריק בעננא ומתבר גזיזא. ועוד. חום. וכתב הר"י ברצלוני (ספ"י פ"א) וז"ל: "ברק יצא מחמימות החמה", עכ"ל.

תפארת

דבורה אמרה לברק (שופטים ד, ט) אפס כי לא תהיה תפארתך על הדרך אשר אתה הולך כי ביד אשה ימכר ה' את סיסרא.

וכתב ברבינו בחיי (תצוה כח) וז"ל: "נקרא ברקת, ע"ש שנוצצת כברק ומאירה כנר. וכן תרגום, ברקן. והוא אבן שתלה נח בתיבה כמ"ש (בראשית ו טז) צהר תעשה לתיבה. והנביא קראו אקדח, שנאמר (ישעיה נד יב) ושעריך לאבני אקדח, ע"ש שקודחות כגחלים, והוא מלשון (שם נ יא) קודחי אש. ונתנה ללוי מפני ששבט לוי היו מאירין בתורה, כענין שנאמר (דברים לד י) יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל, וכן משה שהיה משבט לוי, כשנולד נתמלא כל הבית אורה, ונאמר בו (שמות לו כט) כי קרן אור פניו, וכתוב חכמת אדם תאיר פניו. וסגולת האבן הזאת שהיא מחכימת פתי ומאירת עינים, מלבד שמשתמשים בעצם גופה כמו שמשתמשין באור הנר. ואומרים, כי אם שוחקין אותה ומערבבים במאכל ובמשתה או בשאר הסמים, יועיל הרבה מאוד להחכים ולפתוח הלב."

וכתב בטל אורות (גוף הספר) וז"ל: "האור הנשפע להנות ימין שבה נחכם ומשיג החכמה", שנפל למוחו כעין ברק, שכתב שם (ח"א פ"ד) וז"ל: "שע"י שבא דרך היסוד שבחכמה (עין ערך קטן יסוד) לכן הוא פתאום כעין ברק", עכ"ל. וכתב שם (פ"ב) וז"ל: "המושכל היוצא כעין ברק אל הבינה", עיי"ש. וז"ל אור (ערך הגנוז ח"א, פ"א) "ברק החכמה".

בינה

נעם, ברק בן אבינעם, אבי- נעם. וכמ"ש במגלה עמוקות (בא) וז"ל: "אבי נעם, כי הוא נרמז במזמור ויהי נעם ה' אלקינו, שתוקן ע"ש דרכיה דרכי נעם", עיי"ש.

ועוד. תשובה. ואמרו (פסיקתא זוטרית האזינו ד"ה אם שנותי ברק) : אם שנותי ברק חרבי- מלמד שהפורענות יוצאה מלפני הקב"ה כברק קלה, שאם עושין תשובה מחזירה במהרה, שנאמר אם שנותי ברק חרבי ותאחז במשפט ידי. ועוד. נ' שערי בינה. ושער ל"ט הוא התשלח ברקים וילכו. כמ"ש הראב"ד בהקדמתו לספ"י.

דעת

בלבול הדעת. מהומה, וכתוב (תהלים יח טו) וברקים רב ויהמם. ולהיפך, בדיקה, ברק מלשון בדק עיין ערוך ערך ברק.

ומשה קרן אור פניו, ושורשו ברק (עין ערך קטן תפארת בשם רבינו בחיי) ולהיפך בלעם, ואיתא באר"י (שער הגלגולים, הקדמה לו) וז"ל: "ברקים למטר עשה מוציא ר"ת בלעם".

ועשה מוציא רוח מאוצרתיו, ר"ת עמים. וס"ת מקצה הארץ ברקים למטר עולה משה עין לקוטי תורה תהלים סימן קלה.

חסד

מים. וכתוב (ירמיה י יג) ברקים למטר, כי שורש המים באור, כנודע. וזהו נקרא ברקא, עיין ערוך ערך זהר. וכתוב להגיד בבוקר חסדך, בקר- ברק, ואמרו (יומא כח א) הרואה אומר ברקאי. וכתוב בספר הפליאה (ד"ה ויהי ערב)

נצח

נו"ה תרי רגלין שעומדים עליהם. וכתוב (שופטים ד יא) קום ברק.

הוד

נו"ה, רגלים שהולכים. וכתוב (איוב לח לה) השתלשם ברקים וילכו, ועין ב"ב כה, ע"א. ובהרחבה, מכנסים נקראו אברקין, עין ערוך ערך ברקין.

יסוד

כתב בקהלת יעקב (ערך ברק) וז"ל: "ברק בגימט' יסוד דבריאה", עיי"ש. וכתב שם עוד וז"ל, ברק הוא יסוד דאמא (אמא- בריאה) ומסטרא דיילה אתקרא ברקים, כמ"ש בתיקונים (תיקון ל), עכ"ל. ועיי"ש (ערך דבורה) וז"ל: "ונקרא ברק, בסוד ויצא כברק חצו, הזרע יורה כחץ, הרב בלקוטי תורה שופטים", עכ"ל. ועיי"ש בערך לפיד. וכן מבואר להדיא בפרדס רימונים, שער כג כב ערך ברקים. וכן מבואר בזוהר הרקיע, יתרו. וכן בפרדס שם, ערך ברקים.

מלכות

אבן. אבן הנקראת ברקת (שמות כח יז) כי יש בה ברק, עין ספר השורשים לרד"ק ערך ברק. ועוד. שם, שם אדם הנקרא ברק (יהושע יט, מה, שופטים ד 1) וכן יוחנן בן ברוקא, וכן יששכר איש כפר ברקאי, ועין נבואת הילד, נבואה א'. בביאור אמר אברהם.

ועוד. נר. וכתב הרמ"ע מפאנו (גלגולי נשמות, אות ב א) וז"ל: "ברק הוא נר אבי שאול, ברק בעלה של דבורה ע"ה היה א"ל בא ואעשה פתילות אך לביהמ"ק, שבשבילם יהיה חלקך בין הכשרים, וזה היה ג"כ כוונת נר שהיה מדליק נרות במבואות האפילות כדי שיאירו בביכנ"ס ובימ"ד", עיי"ש. ואמרו (תנא דבי אליהו, י: ג' שמות יש לו, ברק ולפידות ומיכאל. ברק שפניו דומין לברק, לפידות ע"ש שהוא עושה פתילות והולך לביהמ"ק בשילה).

נפש

הנפש מולבשת בקליפת נגה. וכתוב (חבקוק ג יא) לנגה ברק חניתך.

רוח

כתב בערוך (ערך ברק) וז"ל: "קשה ל"בורקתי", רוח שאוחז את העינים". וכתב הגר"א בפירושו להיכלות, אם שנותי ברק חרבי, שהם ב' רוחין, ברקא וחרבא. ואמרו (תנחומא חיי שרה ג) והרוח מוציא ברק, שנאמר משרתיו אש לוהט.

נשמה

סוד תורת רמח"ל, סוד נשמה - בריאה, הנהגה סוד היחוד, והבן. וכתב (תקט"ו, תפלה של"ב) וז"ל, "ובזמן שיחוד שלך מתגלה, מיד נעשה פיזור לרשעים, וזה ברוק ברק ותפיצם". ועין סודי רזיא, אות ע', ד'.

חיה

כתב בטל אורות (ח"ג פ"ב) וז"ל: "השגה מבחינת חיה, כעין ברק וכו', הוא מבחינה אחרונה שבחיה שמאיר להמדה שבלב בהעלם, ועיי"ש נתגלה המדה שבלב בחוזק גדול, יען שהאיר בה החיה", והבן, עכ"ל.

יחידה

יחיד. וכאשר שנים נהפך לאחד, נקרא שנון, חד, והבן. וכתב במצודות ציון (תהלים מה ו) וז"ל: "שנונים, חדודים, כמו אם שנותי ברק חרבי (דברים לב)".

ועוד, אמרו (ברכות נט א) ברקא יחידאה וכו'. וכבר אמרו (עין ב"ב טז א, וספר הפליאה ד"ה ועוד אומר לך) הרבה ברקים בראתי, וכל ברק וברק בראתי לו דרך בפני עצמו.

ועוד. משיח. ועליו אמרו (סנהדרין צח): "א"ל שבור מלכא לשמואל, אמריתון משיח על חמרא אתי, אשדר ליה אנא סוסיא ברקא". וכתב בקול התור (ח"ב) וז"ל: "ברק השחר ואילת השחר, שזוהר בטוריא דמשיח", עיי"ש.

מילון ערכים בקבלה

ברק

"ברק גימט" יסוד דבריאה, דאוריתא דילן בחינת בריאה כמ"ש האריז"ל, עכ"ל עיי"ש עוד בדבריו.

ועל כח ההארה שבברק, לפי גירסת רבינו סעדיה בספר יצירה: "ומדתן עשר שאין להם סוף וכו' צפיינתן כמו ברק", ויש גורסים כמראה הבזק, ומכח הארה זו באה הגבורה, אולם רק חלק הארה, בא-רק, והחלוק בין ברק לבזק כתב ר"י ברצלוני שם וז"ל: "מראה הברק מבריק ומתויך (פי' מתנה קו, לכל גובה הרקיע עד למטה) עד הארץ ומבין העבים יברקו, כי הם מן העבים יצא בימי הגשמים שיתפלו העבים וממהרים לרוץ פוגשים ופוגעים אשה אל אחותה ויברקו ברקים, אבל ברק יצא מחמימות החמה ואינו מתויך כבזק מבזיקים ושבים וכו', לכן אמר כמראה הבזק שהוא יוצא משם כדכתיב והחיות רצוא ושוב".

וכתב הראב"ד (ספ"י הקדמה) וז"ל: "הגבורה ע"י זוהר ברק אורה נקראת חזיז בגימט' ל"ב נתיבות, יש מהן נמשכין אל היסוד כנ"ל (ודו"ק נמשכין אל היסוד) ויש מהן נמשכין לתמורות", עכ"ל. והבן ששורשו במראה הספירות, ומראה זה נגלה בפרט ביסוד כנ"ל ומתפשט, אולם שורש ההברקה, בכתר לבנונית העליון, ודו"ק.

כתב בספר הפליאה (ד"ה וראה והבן א' דכתר) וז"ל: "שורק הוא כח אצילות הגבורה, משם יוצאים קולות וברקים", עכ"ל.

ועין ראב"ד, (הקדמה לספ"י, ד"ה שאלה מה הוא הפסד), גבורה-ברק, עין פתחי שערים, נתיב גדלות דז"א, פתח לג. וקהלת יעקב ערך ברק ועין זוהר ח"ג, לט, ב.

ואולם כתב בקהלת יעקב (ערך לפיד) וז"ל: "שברק הוא ג"כ יסוד", עכ"ל, עיי"ש. ועין פרדס רימונים, ערכי הכינויים, ברק.

אולם בגנזי מרומים כתב, שברקים של מ"ת, יצאו מן הבינה, כח הדוחה סט"א ועי"ז בטל מות ונדחה השטן במ"ת, ועין עמק המלך שער יג, פרק כב.

וכתב בפרדס רימונים (ערכי הכינויים ערך ברקים) וז"ל: "ברקים בספר התיקונים פירש הרשב"י ע"ה, כי הברקים שהיו במ"ת הם מצד היסוד, כי הוא הנקרא ברק, וז"ל, ברקים מסטרא דצדיק דאיתמר ביה ויצא כברק חיצו, ופירוש, כי צדיק הוא חץ, והוא קשת הזורק הזרע היורה כחץ", עכ"ל.

וכתב בקהלת יעקב ערך ברק וז"ל: "הוא יסוד דאמא", עכ"ל. ובזה יישב שני השיטות, אמא ויסוד, יסוד דאמא, עוד כתב שם וז"ל:

מדור ארמית

מילון ערכים בארמית
ברק-הבריקה-אבזק
ברקית-ברקאי-בורק-ברקא

מילון ערכים ארמית

ברק-הבריקה-אבוק

ברקית-ברקאי-בורק-ברקא

(יומא כח ב): 'ר' ישמעאל אומר ברק ברקאי, ר' עקיבא אומר עלה ברקאי, וברק ברקאי, הינו הבריק האור הראשון בעלות השחר הנקרא ברקאי, ועלה ברקאי, הינו התחזק והאיר יותר האור הנקרא ברקאי.

עוד כתב בערוך ערך ברקא, וז"ל: "(סנהדרין צח) כענין משיח, א"ל שבור מלכא לשמואל, אמריתון משיח על חמרא אתי, אשדר ליה אנא סוסא ברקא, פירוש סוס משובח", עכ"ל. וברק בחינת משובח, הארה.

עוד כתב בערוך ערך ברקא וז"ל: "(גיטין סט) לשברירא דלילא, ליתא שוברא ברקא, פירוש חבל של שיער (ע"ז כח בגמ' דמתרפאין, בפרק במה אשה דף סז בגמ') דהם נקראים נורא ברקא פירוש ליצ"ו (-חבל בלע"ז) של שיער, עכ"ל. ברקא, בר-קא, לשון בן. לחוץ חוץ, ודבר שיוצא תחלה לחוץ הוא השערות. בגוף האדם עצמו, ומלשון משל זהו הבנים שיוצאים חוץ לאביהם.

עוד כתב בערוך ערך ברקא, וז"ל: "(ב"ב סא) מאי יציע, הכא תרגומו אפתא רב יוסף אמר ברקא חלילה, וכו', פירוש בנין כמין תא וכו'", עכ"ל, והנה תא שנכנס לתוך אור, לכן נקרא ע"ש ברק.

כתב בערוך ערך אבוקת- וז"ל: "מאי הבריקה, ר' אבא אמר אבוקת (ב"מ עא) פירוש אבוקת תולעת הנקרא עש ואוכל הבגדים שהם מילתא, ויש מפרשים אבוקת רקב העצמות מולאות שהן פרדות כגון מולאות של בית רבי, עכ"ל.

וכתב הרמב"ם (פירוש המשניות, ב"מ ו, ו) וז"ל: "הבריקה, הוא שאינה יכולה לילך מחמת חולי מחלי הבהמות".

ובפסקי רי"ד (ב"מ עה ב) כתב וז"ל: "מאי הבריקה, הכי תירגמו, זהריתא, פירוש לבנונית הנוולדת בשחור שבעין וזהו לשון ברק בעיניה, כי לבן בתוך שחור מבריק". ועין ב"ב צז ב, בורק- לבן. ועוד כתב בערוך ערך ברק, וז"ל: "נהריתא- שענייה יפים, (והינו שיש ברק בעיניה) ואינה רואה, על ידי רוח יבוא זה החולי".

עוד כתב בערוך בערך ברק וז"ל: "(ברכות נד) על הברקים ועל הרעמים, פירוש הברק הזה מאש של מעלה הוא יוצא ומבהיק העולם, שנאמר ודמות החיות כגחלי אש בוערות כמראה הלפידים (יומא כח, תמיד בפרק ג דף ל, מנחות ק). פירוש ברקאי שהאיר השחר, ענין ברקים ורעמים, וי"א ענין פטדה וברקת, עכ"ל. ואמרו

מדור ליקוטים

ליקוטים מחשבה
ליקוטים עבודת השם
ליקוטים קבלה

ליקוטים מחשבה

תנועת הברק

כתב הספורנו (בראשית, א, ז, ד"ה ויעש) בהגיע שם האיד הלח, יתעבה ויוליד הגשם והשלג והברד, וכו'. ובהגיע שם האיד הקיטורי הנלהב יוליד רעם וברק. והבן שהמים בשורשם אור, בסוד אמ"ר, אור מים רקיע. והרי ששורש האד, אור, ובאיד הקיטורי אף מוליד אור, ברק. ועיין ביאור פרקי שירה למבי"ט (ד"ה ברקים) כי הברק הוא מאש, וטבע האש לעלות מעלה, והברק יורד למטה, לסיבת האיד העב העפרורי המעורב בו. (בלבביפדיה קבלה ערך איד)

ברק דקלקול

יש בברק כמה מיני גילויים דקלקול. הגמרא (בבא מציעא עח.) אומרת גבי השוכר חמור ו'הבריקה', כלומר שנתקלקל - ללשון ראשון, קיבל מכת ברק בעיניו, כלומר נסתמא עינו. וללשון שני, תולעים בעקב של הבהמה.

על לשון ראשון, הוסיף רש"י שהלובן שבעינים מתקלקל ומתגלה השחור שבעינים. מעין זה אומרת הגמרא בבבא בתרא, יין שהבריקה, ואומר הרשב"ם זה נקרא יין רע, הרי היין הוא פגם הלובן שביין. וכן על זה הדרך.

ואומר הזוהר חדש בפרשת יתרו, הברק הוא צירוף של לובן ואדמימות, כלומר, צירוף מים ואש אהדדי. בברק דקלקול, לא מצטרף אדמימיות האש יחד עם לובן המים, וזה קלקול הלובן. זה נקרא "ברק חרבי", כל חרב נוקם נקם דם ברית, ואז נתגלה אדמימיות על ידי החרב, ומצד כך לא מצטרף הלובן יחד עם האדום, ואז נתקלקל הלובן. זה מכת ברק בעיני הבהמה, זה יין שהבריקה, וכן על זה הדרך.

הרי שיש שתי אופנים של ברק. או שהברק חלה בעינים. כמובן הברק דקדושה מאיר את העינים. הגמרא בפרק הרוואה (ברכות נט.)

אומרת שיש ברכה על ברקים, ואמר רש"י, זה אש מאירה בענן. זה צירוף אש ומים, זה ברכת הברקים, זה ברק דקדושה. לעומת כך, ברק דקלקול זה הלובן שהתקלקל, ללשון ראשון בגמרא.

וללשון שניה בגמרא, ברק נקרא תולעים ברגלים. ויש להבין מהי השייכות בין ברק לתולעים ברגלים, לכאורה זה דבר לא מובן. אומרים חז"ל: 'נשיכתן נשיכת שועל, ועקיצתן עקיצת עקרב'. (נשיכת שועל - אין זה סוגייתנו עכשיו). כל עקרב יש בו אותיות ברק-ע'. כל עקרב מלשון עקב רע, או מלשון קרע-ב, כלומר קריעה, הפרדה לשנים. עקרב שיש בו אותיות ברק-ע, וכל עקרב מלשון עקב רע - זה מקום העקב, מקום הרגליים.

מצד כך הבריקה קאי על קלקול הראייה, לובן שבעינים שהתקלקל, ומאידך, הבריקה הוא קלקול הרגליים. כלומר הקלקול של ברק מתגלה בשתי אופנים - או במקום העליון שזה בעינים, או במקום התחתון שזה בעקבי הרגליים, במקום העקב. (דע את מידותך מהות המידות יסוד האש)

ברק דקלקול ותיקונו

יש בברק כמה מיני גילויים דקלקול. הגמרא (בבא מציעא עח.) אומרת גבי השוכר חמור ו'הבריקה', כלומר שנתקלקל, קיבל מכת ברק בעיניו, ונסתמא עינו. הגמרא מביאה התרופה למכת הבריקה בעינים לקחת דמו של תרנגול הבר.

לדברי הגמרא שהתיקון לברק העינים הוא על ידי דמו של התרנגול הבר, נתבאר בגמרא שתפקידו של התרנגול הבר היה להביא את השמיר לשלמה המלך לחתוך האבנים לבית המקדש. יש איסור לחתוך בחרב את האבנים לבית המקדש. עומק הדבר, כי כאשר חותכים

ומצד כך, התרופה למכת ברק בעינים היא מכח התרנגול הבר, כי הקלקול הוא הפרדה בעינים, והתיקון נעשה מכח אבני שמיר שבאו ע"י תרנגול הבר. (דע את מידותך מהות המידות יסוד האש)

ברק דקדושה העלאת מדרגת עפר
השורש העליון של ברק הוא במים והאש העליונים שמצטרפים אהדי מכח הרוח, אבל הברק מתחיל בבחינת ניצוץ, ששורשו בשני אבנים שחיכך זה בזה.

לפיכך, הברק צריך להעלות גם את מדרגת האבן, את העפר. משם יוצא ניצוץ האש מכח שני אבנים שחיכך זה בזה.

מצד כך, מצינו שהכח של הברק מתגלה גם באבנים עצמם. כבר הוזכר שאחד מאבני חושן (אותיות נחש כידוע) נקרא ברקת, שיש בו אותיות ברק. ואומרים חז"ל אבן טובה ששם נח בתיבה, "צוהר תעשה בתיבה", לחד מ"ד זה היה חלון ולחד מ"ד זה היה אבן טובה - ששמו ברקת, והיא זו שהאירה והבריקה את התיבה במי המבול.

אז הברק לא רק מתגלה מאש עליונה, וכמו שכתוב בספר יחזקאל "ומן האש יצא ברק", והברק מתגלה לא רק כרוח שזה שורש הברק, אלא בברק מתגלה עלייה ממדרגת אבן. בלשון חז"ל זה נקרא "אבני אקדח", שהם אבנים מאירות.

בקלקול, אבן שמאיר זה "להט החרב המתהפכת", "ברק חרבי", זה חרב מצד התחתון, כל חרב נוקם נקם ברית, זה חרב של יסוד העפר, של "עפר אתה ואל עפר תשוב", דקלקול. אחר חטא עץ הדעת נאמר "את להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים", הרי מה ששומר העץ החיים בעומק זה הכח של "ברק חרבי", זה מקום הגילוי הברק דקלקול.

אבל מצד העלייה של הברק, הברק דקדושה,

אבנים בחרב, איזה ברק מתגלה? "ברק חרבי", ברק של חרב. מצד כך אסור לחתוך אבנים לבית המקדש על ידי חרב, שלא יהא בה ברק דקלקול הנקרא "ברק חרבי".

אבל בצד התיקון, יש 'ברקאי', הארת השמש נקרא ברק - ונתבאר בגמרא שהשמש מאיר 'עד חברון'. חברון אותיות חיבור נ', היפוך חרב.

ואיך כן חתכו את האבנים? מכח השמיר. מצד כך, התרנגול הבר שהביא את השמיר הוא התרופה למחלת ההבריקה. הרי הברק התחתון מתגלה מצד חרב המבדלת, והברק העליון מתגלה מצד כח המחבר. כאשר חתכו האבנים הללו על מנת לבנות בית המקדש, זה לא היה הפרדה כפשוטו, אלא זה היה הפרדה על מנת לחבר. חרב כפשוטו שזה "להט החרב המתהפכת", על זה נאמר "ברק חרבי", הלהט הזה הוא של עלמא דפירודא. הלהט שמתגלה מן החרב זה לא להט של חיבור, אלא להט של הפרדה. אמנם כאשר חתכו אבנים לבית המקדש, זה לא היה מכח להט החרב אלא מכח השמיר, שהיה חתיכה והפרדה לצורך החיבור.

ומבואר בחז"ל שברק בן אבינועם נתגלגל בהורדוס, שעליו נאמר 'הוא כיבה עינו של עולם' - יבוא ויחזור וידליק נרו של עולם, הורדוס בא לגלות את בית המקדש ולתקן את הקלקול. אותם אבנים שעליה יש איסור לחותכם בחרב אלא צריך לחתוך אותם מכח שמיר, כאשר נתקלקל אותו ברק ולא היה בשלימותו עד שבא הורדוס - אז הוא צריך לגלות את אותם אבנים שנעשה בו צירוף של אבנים, ולא עלמא דפירודא של אבנים. לכן דייקא בבית המקדש שנקרא עינו של עולם ונקרא אורו של עולם, שאבניה של הבית המקדש לא החילו בהם חרב, אלא נעשים מכח השמיר - על ידי זה דייקא מתגלה כח החיבור העליון.

ואז הוא נעשה טפל איליה. לא שהוא פירש ממנה כפשוטו אלא הוא פירש מ"ואל אישך תשוקתך והוא ימשול בך". אברהם ושרה ר"ת אש, כלומר האיש אברהם, מים, והאשה שרה, אש. מצד האש, אברהם טפל לשרה. הברק מגלה אחדות בין האש והמים ומצד כך המים נעשים טפלים לברק, לאש. בצד התחתון, זה לפיד, ומתגלה ביטול של החלקים. אבל מהצד העליון שהדבר, הברק, היוצא מאש של מעלה ומהרוח של מעלה, מתגלה ממנו חיבור של מים ואש, ואז מתגלה שאברהם טפל לשרה. זה הגילוי של הברק העליון, שמתקן. (דע את מידותך מהות המידות יסוד האש)

בני ברק - כוחו של רבי עקיבא של ברק דקדושה

כבר מימי חז"ל ועד היום יש מקום שנקרא בני ברק, הנקרא 'אתריה דרבי עקיבא'. רבי עקיבא בא לתקן את הקליפה שנקרא עקרב, העקב דקלקול. רבי עקיבא מחזיר את העקב לשורשם בעשרה מאמרות שנברא מהם העולם, כלומר להחזירו לעקב י', ויתר על כן, הוא מחזיר את העקב לה' במאמר אחד יכול להבראות, וזה עקיבא מלשון עקב א', להחזיר עקב לא'. זה מדרגת רבי עקיבא שהיה ראוי שהתורה תנתן על ידו. זוהי ביטול קליפת העקרב, העקב רע.

עקב וברק יש בהם צירוף אותיות קרע-ב. שורש הברק ב"הי מאורות ברקיע השמים", ומילת 'ברקיע' יש בו אותיות עקרב. ושם ברקיע יש שתי מאורות, החמה והלבנה. זה 'ברקיע'. אז מה העקרב בא לעקור? את השתי מאורות שנמצאים ברקיע. זה המציאות של עקרב.

בתורה כתיב מאורות חסר ו' (ודורשים חז"ל וכמו שהובא ברש"י בבראשית) כי לקתה הלבנה. זה עומק קליפת העקרב, שהוא מלשון עקרב-ב ומלשון קרע-ב, כי ענינה לקרוע החיבור בין

הרי הברק מאיר כמו אבני אקדח, בבחינת ברק. (דע את מידותך מהות המידות יסוד האש)

אבחנת לפיד ואבחנת ברק

הברק מגיע מיסוד האש, כנגד יצחק אבינו. מצד כך, הנוקבא שלו נקרא רבקה, אותיות ברק-ה. ומינקת של רבקה היתה דבורה. ויש הקבלה בין הצירוף בין רבקה עם דבורה מינקת רבקה, לצירוף דבורה הנביאה וברק. הם אותו שורש של צירוף.

דבורה הנביאה נקראת אשת לפידות, ואומרים חז"ל, כי ברק היה לו שלשה שמות: מיכאל, לפיד, וברק. בתחילה שמו היה לפידות, כי אשתו היה עושה פתילות למשכן להאיר. לאחר שנתנבאה, פירש ממנה. הרי שהוא נקרא לפידות מכח הלפיד שהיה מאיר מכוחה. יתר על כן אומרים חז"ל שברק נתגלגל בנר אביו של אבנר. זה היה מאותו נר של הברק, לפידות. ואחר כך נתגלגל בהורדוס, שעליו אומרים חז"ל 'הוא כיבה אורו של עולם, הוא כיבה עינו של עולם, יביא ויחזור וידליק נרו של עולם'.

הלשון 'לפיד' נאמר בתורה להדיא אצל ברית בין הבתרים: "ולפיד אש עובר בין הבתרים". מצד כך, זה היה אש מבדלת בין שני הבתרים. ונאמר שם "ואת הציפור לא בתר". ואומרים רבותינו שדבורה היתה גלגול של צפורה אשת משה רבינו, וגם היתה גלגול של תמר, לכן דבורה ישבה תחת התומר, כדי לתקן ישיבת תמר בפתח העינים. מצד כך דבורה אשת לפידות מגלה לפיד, בחינת הברית, השני בתרים שהוא בתר, ויש את הצפור שלא בתר, שזה אש המחברת. זה הגילוי של ברק, המחברת מים ואש אהדדי.

אומרים חז"ל שהיו שנים שהיו טפלים לנשותיהם. ברק היה טפל לדבורה, וגם אברהם היתה טפילה לשרה בנבואה. ומתי ברק פירש מדבורה? כאשר היא נתנבאה,

חיבור בברק במדרגת לוי

ציירוף אותיות של ברק נאמר בתורה אצל החושן, שאחד מאבני החושן נקרא ברקת. זה צירוף אותיות ברק-ת. וחז"ל אומרים שכל י"ב אבני החושן הם כנגד י"ב שבטים, כל אבן כנגד אחד מהשבטים - והאבן הזה שנקראת ברקת היא כנגד שבט לוי. הוא שורש ברק דקדושה, שורש החיבור דקדושה: בלידת לוי נאמר "הפעם ילווה אישי עלי", ילווה מלשון ליווי, לשון חיבור וצירוף, כלומר, צירוף האש והמים אהדדי. (דע את מידותך מהות המידות יסוד האש)

בשעה שאדם הראשון מתגרש מגן עדן, הוא פירש מאשתו ק"ל שנה כמובא בחז"ל. ואומרים חז"ל שהאבן ברקת באבני החושן הוא כנגד שבט לוי. על לוי נאמר "הפעם ילווה אישי עלי", הרי שלוי הוא התיקון ל"להט החרב" שנעשה מכח ההתבדלות בין הזכר והנקבה, אדם וחוה, ועל ידי לוי נעשה צירוף בין איש ואשה: "הפעם ילווה אישי עלי".

הצירוף הזה בין איש ואשה, מכח לוי, נאמר בחיבור של לאה ליעקב. לאה היא בבחינת "ועיני לאה רכות", בחינת ליאות, עייפות בעינים, ויעקב הוא בבחינת עקב. "הפעם ילווה אישי" בעומק הוא צירוף של שני הברקים דקלקול, הבריקה העליון היא בעינים, "עיני לאה רכות", והבריקה התחתון נקרא "תולעת יעקב", וזה בקדושה. וכאשר שניהם מצטרפים יחד, זה העומק של "הפעם ילווה אישי אילי".

זה האבן של הברקת שעולה. אלו האבנים שמצטרפים. כל אבן הוא צירוף 'אב' ו'בן', אבני החושן מצרפים י"ב שבטים ליעקב, וכשם שאין בלבך אלא אחד, כך אין בלבנו אלא אחד. על ידי כן מצטרפים האבות עם הבנים, כלומר יעקב עם י"ב שבטים, ונעשה י"ג בגמטריא אחד. וכאן מתגלה לאה ויעקב, שני ההבריקות דקלקול, לחזור ולהתאחד. (דע את מידותך מהות המידות יסוד האש)

חמה ולבנה. זה "יהי מאורות ברקיע השמים". כאשר מאורות חסר ו', החסרון במאורות כבר נוגע ברקיע עצמה, כי הרקיע מבדלת בין מים למים, הרי הרקיע עצמה הוא שורש של הבדלה. מצד כך 'ברקיע' יש בו אותיות עקרב, מלשון קרע-ב, כי כל רקיע עוקר ומבדלת בין המים עליונים למים תחתונים.

יתר על כן, הרי ביום שני כאשר הרקיע מבדיל בין מים למים, אז נבראה אש הגהנים כמו שאומרים חז"ל, וכל גהנים הוא מקום של פלגא, הבדלה. זה מקום גילוי העקרב, המבדלת לשנים, עקרב-ב. שני מאורות ברקיע בעצם יצירתם הם שנים, כי שורשם ברקיע עצמה ששם נעשה הבדלה לשנים. מצד כך הרקיע עצמה הוא מקום גילוי העקרב.

בלשון חז"ל יש קוצים וברקנים, זה מין של קוץ, וכל קוץ מלשון 'עקיצתן עקיצת עקרב'. זה נקרא ברקן. כל קוץ ועקיצה שורשם חד, בברק דקלקול, ברק-ע, קליפת עקרב. זה הברק דקלקול המתגלה במקום הרגליים, במקום העקב, הקלקול שנקרא עקרב-ב'. ותיקונו על ידי רבי עקיבא, ומצד כך אתריה דרבי עקיבא נקרא בני ברק. 'בני' ברק משמעותה תולדת הברק, לא הברק העליון אלא הברק התחתון.

הברק העליון דקדושה מתגלה בעינים, והברק העליון דקלקול מתגלה בקלקול לובן העינים ומגלה שחור שבעין. בדקות, הרי האדם רואה רק דרך השחור שבעין ולא דרך הלבן שבעינו. לכן הברק העליון דקלקול פוגם בלבנונית.

הברק התחתון נקרא בני ברק. הבנים יצירתם במקום הרגליים. ומשם יוצא הפסולת, הנקרא בני ברק, וזה ברק דקלקול במקום הרגליים.

ידועים מאד דברי חז"ל 'מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק'. כלומר בעומק, זה מקום התיקון של הברק, כי בני ברק הוא אתריה דרבי עקיבא, שמתקן את אותו ברק. (דע את מידותך מהות המידות יסוד האש)

רחל והתפשטותה רחל - בלהה, ר"ת ב"ר. (והשורש ברבקה, בר-קה) וכן אצל ראובן שהיה בכור. ראובן בר-און. ופעמים טיפה זו אינה נקלטת באם ונעשית טיפה מסרחת, רקבון, רקב, בר-ק. וכן אצל כל אדם בסופו שבא אל מקום קבורתו, קבר, בר-ק. (ר"א שערים ב-ר)

אברקין-ברק

כתב הערוך ערך אברקין וז"ל, בירושלמי דשבת פרק כתבי הקודש ה"ה, שני סבריקין ושני אברקין. בלשון רומי, מכנסים. עיין ברקין. תרגום ירושלמי, ומכנסי בד, אברסקין דבון. ויש נוסחאות שכתוב בהם אוורסקין, עכ"ל. כך תרגם תרגום יונתן מכנסים. ויש גורסים אברסקין, וי"ג סובריקין.

ונקרא כן מלשון ברי, אקן-ברי, בן. כי שורש הבנים בין הרגלים, באות ברית קודש. ובדקדוק בן - בין, בן היוצא מבין הרגלים. ולכך הכיסוי לרגלים, מכנסים, נקרא ע"ש הרגלים, אברקין. וכן מן היסוד יוצא קרי, אם מתחמם, ולכך עושין מכנסים רחבים שלא יביאו לידי חימום. וזהו אברקין, מלשון אב-קרין, והבן.

והבן שרגלים הוא מקום יציאה לחוץ, וכלשון חז"ל לבר מגופא, יציאה לחוץ. ומכנסים נקראים כן מלשון כינוס, כונס לפנים. כי המכנסים באים במקום היציאה לבר, על מנת לכנוס פנימה, ובעיקר לכסות את מקום ההולדה שהוא שורש היציאה לחוץ. ולכך בפרטות הם מכנסים קצרות, שעיקרו למקום הערוה, וסתם אבר, קאי על אות ברית קודש. ולכך נקרא אברקין, אבר-קין. כי עיקרו לכסות האבר, אות ברית קודש. וכמ"ש (שמות, כה, מב) ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה, ממתנים ועד ירכים יהיו. ומבואר שעיקרם לכסות הערוה, ולכך נעשים רק עד הירכים. ולכך אמרו (זבחים, פח, ע"ב) מכנסים מכפרים על גלוי עריות, שנאמר ויעש להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה. ואמרו (נדה, יג, ע"ב) מכנסי

ברקת - כח הברק דקדושה נגד עמלק במלחמת עמלק נאמר "וידי משה כבדים ויקחו אבן וישימו תחתיו". איזה אבן שמים תחת משה? אותו אבן שהיא בבחינת ברקת.

הגמרא ביומא (כח.) אומרת שביום הכיפורים מכריזים את תחילת הארת השמש בלשון 'ברקי', מלשון ברק. הרי שתחילת הארת השמש נקרא ברק.

נאמר במלחמת עמלק, "ויהי ידיו אמונה עד בוא השמש", כלומר, מאיזה כח נלחמו ישראל בעמלק? מכח שהסתכלו בחמה כאשר משה העמיד את החמה. עד בוא השמש, לעניננו דידן, הרי מתחילת הארת השמש מאיר באופן של ברק. הגילוי של הארת ברק שמאיר מכח תחילת הארת השמש - מכוחה נלחם משה בעמלק. האבן ששם תחתיו נקרא ברקת, והמלחמה כנגד עמלק היה מכח הארת החמה, מכח הברק כאשר מכריזים 'ברקי'. משם נעשה עומק המלחמה בעמלק. דע את מידותך מהות המידות יסוד האש)

ברק-ברירות לחוץ

ברית, בר-ית. ומקום הברית, אות ברית קודש במקום רגליו של אדם, הנקראים "לבר מגופא", כנודע, לחוץ. בר-חוץ. ותחילתו של אות ברית קדש בטבור כנודע. טבור, טו-בר. ושם נתגלה כח ההתפשטות וההרחבה באדם, הנקרא ברכה מלשון הברכה, המשכה. ברך-ברך. וכאשר המשכה זו טהורה, אזי זהו בבחינת "אור זרוע לצדיק", "ברה כחמה", ברה לשון ברור. וזהו ברק, בר-ק. כי התעורבות יוצרת החשכה, והברירות אורה. ובשורש הוא אור ובהתפשטותו מים (בחינת אמ"ר, אור, מים, רקיע), וזהו באר. לשון ביאור, בירור אור, ולשון באר מים. באר, בר-א. וכן בור מים, בור, בר-ו. ואזי מטיפה זו נעשה עובר במעי אמו, עובר, עו-בר. והולד הנולד בראשונה נקרא בכור, בר-כו. ועיקר גילוי זה נמצא אצל רחל - יוסף.

ועיקר מלת אברקין היא ברק, אין-ברק, ואמרו בזוה"ק שמדרגת ברק הוא בסוד אות ברית קודש, בבחינת מש"כ כברק חיצין, וקאי על אות ברית קודש שיוורה כחץ. והבגד שבא לכסות מקום יציאת הברק, נקרא אברקין. ובדקות, הטיפה, תיקונה ע"י מכנסים, בבחינת כונס משקה. וכונסה לשורשה שהיא בחינת אור - ברק, בסוד אור - מים - רקיע, כנודע. ובפרטות, אור - ברק, ניצוצין, ובקלקול יורד מן אור ונעשה ב-ק, ויורד יותר ונעשה ניצוצין, ויורד יותר ונעשה מים, ויורד יותר ונעשה רקיע, ויורד ונעשה קרי-ע, והבן. (מילון ארמית ערך אברקין)

כהנים וכו', ואין להם לא בית נקב ולא בית ערוה, והבן.

ופירוש נוסף לאברקין כתב הרע"ב (כלים, פרק כט, משנה ב') וז"ל, אית דמפרש מכנסים ואית דמפרשי כמין בתי ידיים מצמר שמלבישים בהם את הידים ומכסים בהם את הזרועות עד האצילים, עכ"ל. ועיין תוי"ט שם. והבן שכשם שיש בבחינת יציאת זרע מן אות ברית קודש, כן בשורש יש יציאת כח זרע בידיים, וע"ש כן נקראים זרוע מלשון זרע. ולכך כתיב אצל יוסף ויפוזו מבין זרועי ידיו, ואמרו חז"ל שיצאו מהם י' טיפין, והבן מאוד והדברים ארוכים.

ליקוטים עבודה

במוחו, הוא יכול ללמוד ולהכיר את עצמו במעמקי הנפש. (דע את שמחתך כח היין של פורים)

ברק - הארה בנשמה

הספר מורה הפרישות ומדריך הפשיטות בנוי הרבה על לשון הארה וברק. אלו הם ביטויים של תפיסת הארה. יסוד נשמתו של הספר הוא נשמה שבחלקה הגדול הוא בגילוי, בלשון של נשמה ובלשון של הארה והברקה. (בלבבי מורה הפרישות הקדמה)

מוחין במדרגת ברק

ישנם כמה שלבים במדרגת חכמה, ובאופן כללי עיבור, יניקה, ומוחין, השלב השני של החכמה זה חכמה במדרגת יניקה, וזה חכמה בבחינת ברק.

נביא דוגמא לדברים: אדם הולך במדבר בשעת לילה מאוחרת בחושך גמור, כשהוא לא רואה דבר ולא יודע את דרכו, והנה לפתע פתאום הבריק ברק והאיר את כל השמים לרגע אחד, אם האדם התבונן באותו רגע בדרך בה הוא הולך, הוא יכול מכוח אותה התבוננות

כוחות כהים בנפש כברקים

הכוחות הנעלמים שנמצאים בתוך הנפש של כל אחד מאיתנו, אינם עוברים דרך הדעת, אלא מגיעים כהבזקים לנפש, כמו ברקים. טבעו של הברק, שהוא מאיר ביום המעונן, כאשר הכל חשוך מסביב, ומיד לאחר מכן הכל פורח כלא היה. מהירות הבזקו של הברק היא כל כך גבוהה, עד שאדם הרואה ברק ומעוניין לדעת מתי בדיוק האיר הברק, עד שהוא מזיז את היד להביט בשעונו, הוא כבר מחטיא את השעה.

כך הוא עניינם של המחשבות שמקורן בכוחות הכהים שבנפש. בלשון רבותינו הן מוגדרות: עוף הפורח באויר. הן חולפות במהירות, עד שאדם מהשורה כמעט אינו מודע אליהם. אבל ככל שאדם הוא יותר מרומם, ככל שהוא יותר פנימי, הוא מודע למעשים שלו, הוא מודע לדיבורים שלו, ובעיקר הוא מקשיב ומודע היטב למחשבות של עצמו, הקשבה נפשית, הקשבה שכלית, הרי שבאמצעות אותם דקויות של הבזקי מחשבות שעוברות

זה שגם לאחר שהוא ראה דבר מה, הראייה לא נסתלקה ממנו אלא היא נחקקה בו ומכח כך הוא ממשיך לראות את הדבר גם כשבפועל הוא אינו רואה אותו.

וכמו שידוע עד מאד שבעצם בכל ראייה אין העיניים רואות כפשוטו אלא הראייה בנויה באופן שהמח זורק קרן אור דרך העיניים שמחוברות למח אל החפץ הנראה ואור זה חוזר בחזרה מהדבר להיחקק בעין ומכח כך האדם רואה, ומצד כך, על דרך כלל כשהאדם רואה, מה שנחקק בעיניים הוא מעין ברק שמסתלק מיד לאחר הארתו ולכן הוא מפסיק לראות את מה שהוא כבר ראה.

אבל כשזה נמצא במדרגה יותר חדה, זוהי ההגדרה של 'טביעות עינא' כלומר שהאור שחזר מהדבר הנראה וחוזר ונחקק בעין הוא הופך להיות טבוע בעין בבחינת דבר החקוק כמטבע. (בלבביפדיה עבודת ה' ערך בטן)

עבודת פורים עד דלא ידע

מעבודת יום הפורים היא לבוא לידי 'עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי' (מגילה ז:), כלומר לתת אחיזה בדעתנו באופן של למעלה מהדעת במה שמהמן עצמו באים לידי טוב. ובשורש הדבר בא לידי כך שמבואר בגמ' (גיטין נ"ז:): 'שמבני בניו של המן לומדים תורה בבני ברק' ו'בני ברק' גימ' 'השטן', ותוכן הדבר שמתוך המן יש בעומקו ושורשו סיבת הטוב, ואחיזה בחיי עולם. (שיעור פורים תשע"ב)

לדעת את כיוון דרכו כיצד לצאת מהמדבר, ואפילו שהברק הסתלק כעבור מספר שניות, אולם די באותו רגע כהרף עין על מנת שהאדם יוכל להתחיל לכוון את דרכו, כמובן שאת הדרך הגמורה לצאת מהמדבר הוא עדיין לא יודע, אבל בשביל לדעת את הכיוון להיכן לפנות די לו באותה הברקה, ומכאן ואילך הוא צריך להתקדם הלאה. קודם לכן - לפני שהבריק הברק, הוא היה כסומא המגשש באפלה שאינו יודע כלל להיכן עליו לפנות, אבל כעת לאחר שהבריק הברק, הוא רואה את נקודת ההתחלה שמשם הדרך לצאת, כך נעשה לו פתח לצאת מהמדבר.

במהלכי החכמה זה נקרא הפתיחה של החכמה בבחינת 'את פתח לו', 'פיה פתחה בחכמה', החכמה יצרה לו הברקה שהיא פתח, ומאכן ואילך הוא צריך להיות 'חכם המבין מדעתו' ולהתקדם הלאה. אם הוא אינו חכם המבין מדעתו לא יעזור לו בפועל אותו הברקה ופתח, אבל אם הוא חכם המבין מדעתו, הוא יכול מכוח אותו פתח להתקדם עוד ועוד. (צורת אדם-מוחין)

ברק-טביעות עינא

כאשר האדם רואה דבר בעיניו, בשעה שנגמרת ראייתו לאחר מכן כשהוא עוצם את עיניו או מסלק משם את פניו [וכן באופן שהגיע חושך הלילה שיותר אינו יכול לראות] הרי ראייתו הסתלקה ואזלה לה.

אבל מה שהתחדש בהגדרה של 'טביעות עינא'

ליקוטים קבלה

מצד מדרגת החכמה השערות מתגלות באופן של פתח, הבקיעה של השערות הם האווירא שבוקע ומתגלה כברק שמאיר לרגע,

גילוי השער בחכמה כברק עיקר גילוי השערות מתגלה מכח האוויר שבוקע ויוצא לחוץ מהגולגולת.

שני ניצוצות של אש נבדלים מהדדי, אבל ברק שהוא אש הבא מלעילא, כאשר הוא יוצא, זה לא באופן של עלמא דפירודא כמו בניצוצות האש, אלא, הברק יוצא באופן של חיבור והארה. חז"ל אומרים שבשעה שיוצא ברק, זה מאיר את כל העולם כולו, ועומק הדבר, כי הוא יוצא באופן של אחדות עליונה.

הניצוץ מחבר את האש והמים יחדיו מכח העפר דלתתא, לעומת ברק שמחבר מים ואש דלעילא יחדיו משורש ההארה העליונה, שנקראת רוח. אבל, זה לא מגיע להדיא מן הרוח. כח הברק מגיע מהקור שבברק. כל ברק יש בו אותיות ב-קר, כי הברק מצרף שני דברים קרים, הקרירות שבמים ובעפר, ועל ידי כן נעשה חיבור בין אש ומים. אבל עדיין הברק מגיע מלעילא. זה צירוף אש ומים על ידי הרוח, ומצד כך אומרים חז"ל שהברק יוצא מן הרוח, אבל זה לא רוח כפשוטו, אלא, בברק יש ב-קר, שעל ידי צירוף אש ומים מתגלה שורש הצירוף העליון, שזה רוח. אבל יסוד הצירוף הזו של אש ומים מתחיל מלתתא. (דע את מידותן מהות המידות יסוד האש)

זה מוגדר כמציאות של פתח, ברק שמגלה לאדם את הפתח של הדבר, וכדוגמת אדם שנמצא במקום חשוך שכאשר יש ברק לרגע האורואה את הכיוון של הפתח וכעת הוא יודע היכן הכיוון אליו הוא צריך ללכת.

ומצד מדרגת הבינה השערות הם בהבחנה של שער, אלו הם שתי הגדרות במדרגת השערות: בנר חנוכה זה מתגלה במה שנאמר מדליקו על פתח ביתו מבחוץ, וביחס לבינה מתגלה שמדליקים בפתח מדין שער, אולם מצד מדרגת החכמה זה מתגלה שמדליקים את האור בפתח - נקודת הברק, וזהו הארת נרות חנוכה משורש ברק. (שיעורי צורת אדם בינה)

ברק וניצוץ מהותם ושורשם

ישנם שתי הבחנות שונות ביסוד האש והם ניצוץ וברק, ויש הבדל יסודי ביניהם.

הניצוץ מגיע מלתתא, מאש של מטה, וכמו שאומרת הגמרא, אור דידן מגיע ממוצאי שבת כאשר אדם הראשון לקח שני אבנים (מהקרקע) וחיכך זה בזה ויצא מהם אור. זה ניצוץ של אש דלתתא. והוא בא מעלמא דפירודא.

לעומת זאת, על ברק אומרים חז"ל שזה מאש של מעלה. כתוב בספר יחזקאל מן האש יצא ברק, הרי שהברק יוצא מהאש של מעלה.